

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ŁASK NA LATA 2023-2030

ŁASK, 2022

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
2. Podstawa prawna	6
3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	7
3.1 Spójność dokumentu w skali makro	7
3.2 Opis powiązań GPR z dokumentami regionalnymi	10
3.3 Komplementarność z dokumentami lokalnymi	12
4. Charakterystyka Gminy Łask	17
5. Synteza diagnozy obszaru zdegradowanego i wyznaczenie obszaru rewitalizacji	20
5.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	20
5.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze	21
5.2 Podsumowanie prac delimitacyjnych.....	24
6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	31
7. Diagnoza pogłębiona	35
7.1 Diagnoza pogłębiona – podobszar rewitalizacji Miasto Łask.....	36
7.2 Diagnoza pogłębiona - podobszar rewitalizacji Dzielnica Kolumna	39
7.3 Wywiady pogłębione – obszar rewitalizacji.....	42
7.4 Potencjały obszaru rewitalizacji	43
7.5 Potrzeby obszaru rewitalizacji.....	45
8. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	47
9. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań.....	48
10. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	50
10.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)	50
10.2 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Dzielnica Kolumna	68
10.3 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	73
11. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych.....	76
11.1 Komplementarność przestrzenna	76
11.2 Komplementarność problemowa.....	76
11.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	76
11.4 Komplementarność międzyokresowa	78
11.5 Komplementarność źródeł finansowania	80
11.6 Podsumowanie komplementarności.....	81
11.7 Mechanizmy integracji	82
11.8 Dostępność	83
12. Indykatywne ramy finansowe	85
13. Opis struktury zarządzania	88
14. System monitoringu.....	91
14.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	91

14.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	92
14.3 Aktualizacja GPR.....	94
14.4 Harmonogram realizacji	94
14.5 Koszty zarządzania	95
15. GPR jako strategia IIT (inny instrument terytorialny).....	96
16. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	99
16.1 Uspołecznienie opracowania GPR.....	99
16.2 Uspołecznienie wdrażania GPR	100
17. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko.....	102
18. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	102
19. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	103
19.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji	103
19.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	103
19.2.1 Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	103
19.2.2 Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	103
Spis rysunków, tabel i wykresów.....	104
Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	105
Załącznik 1 – mapa pogłądowa obszaru rewitalizacji – Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna).....	106
Załącznik 2 – mapa pogłądowa obszaru rewitalizacji – Kolumna	107
Załącznik 3 - matryca logiczna procesu rewitalizacji.....	108
Załącznik 4 – indeks ulic obszaru rewitalizacji	111

1. Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 stanowi odzwierciedlenie aspiracji rozwojowych społeczności lokalnej oraz władz samorządowych Gminy Łask. Od 2017 roku gmina realizowała Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Łask na lata 2016-2023 (Uchwała nr XXVIII/298/2017 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 20 stycznia 2017 r.). Ze względu na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą jak i przepisy prawa dotyczące prowadzenia rewitalizacji poprzedni dokument wymagał uaktualnienia.

Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 485), rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Gmina Łask przystępując do opracowania GPR, zobowiązana była do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy. W procesie prac diagnostycznych określono granice obszaru zdegradowanego, a następnie zawężono go do obszaru rewitalizacji z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, wysokiej liczby klientów pomocy społecznej, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz współwystępowania negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

Przedmiotowy dokument prezentuje plan działań, które mają wpłynąć na poprawę sytuacji zidentyfikowanego obszaru rewitalizacji.

2. Podstawa prawna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 został sporządzony zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2021 poz. 485), uwzględniając wszystkie niezbędne elementy zarówno w sensie merytorycznym (zawartość poszczególnych rozdziałów), jak i organizacyjnym obejmującym proces partycypacji społecznej. Pierwszym etapem pracy, prowadzącym do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji było przeprowadzanie diagnozy delimitacyjnej, która pozwoliła wyodrębnić obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Łask. Potwierdzeniem wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, który został podzielony na dwa podobszary, jest uchwała z dnia 3 sierpnia 2022 Rada Miejska w Łasku (Nr. XLVII/603/2022) w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łask. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Poz. 4400). Uchwała zgodnie z wymogami ustawowymi została poddana konsultacjom społecznym. Interesariusze mogli składać uwagi w formie elektronicznej, pisemnej oraz ustnej w dniach 1.06.2022-1.07.2022. Kolejnym krokiem było przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 (Uchwała Nr XLVIII/620/2022 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 14.09.2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030). Następnie przeprowadzono otwarty nabór projektów rewitalizacyjnych. Mieszkańcy gminy mogli składać swoje propozycje zarówno za pośrednictwem formularza elektronicznego, korespondencji e-mail, oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Łasku. W wyniku przeprowadzonego naboru zgromadzono łącznie 7 propozycji projektowych. Proces poszczególnych etapów konsultacji społecznych został opisany w rozdziale 16.1 „Uspołecznienie opracowania GPR”.

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 są spójne z dokumentami planistycznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym. Poniżej w sposób uporządkowany przedstawiono podstawowe założenia dokumentów lokalnych i wyższego szczebla oraz wskazano powiązania między nimi a Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030.

3.1 Spójność dokumentu w skali makro

Niniejszy dokument jest spójny z założeniami, priorytetami oraz celami przedstawionymi w poniżej zestawionych dokumentach.

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym
Strategia Europa 2020
<p>Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji • rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej • rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności
<p>Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.</p> <p>Cele i zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki: <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji • Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym • Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki • Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki • Stworzenie Polski Cyfrowej • Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska   2. Równoważenia potencjałów rozwojowych regionów: <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych • Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach • Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego   3. Efektywność i sprawność państwa: <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej • Wzrost społecznego kapitału rozwoju
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
<p>Cele i zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym

2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954 oraz z 2017 r. poz. 5). Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Cele i zadania:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
  - Wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji
  - Zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych
  - Przemiany strukturalne sektora
  - Nowe formy działania i współpracy
  - Nowoczesne instrumenty wsparcia
  - Trwałe zwiększanie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych
  - Zwiększanie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki
  - Zwiększanie towarów zaawansowanych technologicznie
2. Rozwój społeczny wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
  - Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
  - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
  - Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
  - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
  - Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
  - Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
  - Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne- dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
  - Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
  - Cyfrowe państwo usługowe
  - Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
  - Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Cel szczegółowy 1: Niskoemisyjne wytwarzanie energii

Cel szczegółowy 2: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami

Cel szczegółowy 3: Rozwój zrównoważonej produkcji -obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym

Cel szczegółowy 4: Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności, obejmująca sektor transportu i handlu

Cel szczegółowy 5: Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji

Przedstawione zestawienie wskazuje na silne powiązanie pomiędzy celami strategicznymi Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030, a europejskimi i krajowymi dokumentami strategicznymi. W wielu przytoczonych dokumentach odnaleźć można priorytety i cele strategiczne związane z ochroną środowiska i zrównoważonym wykorzystaniem zasobów naturalnych, w tym przede wszystkim redukcję zjawiska niskiej emisji. W kierunkach działań zaproponowanych w GPR znajdują się odpowiednie zapisy mające za zadanie realizację tego celu (cel 3 - racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu). Podobnie w przypadku integracji społecznej osób w trudnej sytuacji życiowej – zapisy wspierające znajdujemy przede wszystkim w strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, podkreślające konieczność włączenia i integracji społecznej – odpowiednie zapisy w GPR umieszczono w obrębie celu 1 (ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców).

3.2 Opis powiązań GPR z dokumentami regionalnymi

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
<p>Cel strategiczny 1: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego ○ Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego ○ Wsparcie rozwoju MŚP ○ Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności   <p>Cel strategiczny 2: Obywatelskie społeczeństwo równych szans</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój kapitału społecznego ○ Poprawa stanu zdrowia mieszkańców ○ Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego   <p>Cel strategiczny 3: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cele operacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ○ Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska ○ Ochrona i kształtowanie krajobrazu ○ Zwiększenie dostępności transportowej ○ Nowoczesna energetyka w województwie ○ Racjonalizacja gospodarki odpadami ○ Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łaskiego na lata 2016-2022
<p>Cel strategiczny 1: Wspieranie rodzin i rozwój pieczy zastępczej</p> <p>Cel operacyjny 1: Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym lub znajdujących się w sytuacji kryzysowej w wypełnianiu podstawowych funkcji</p> <p>Cel operacyjny 2: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu pełnoletnich wychowanków placówek, rodzin zastępczych oraz naturalnych</p> <p>Cel operacyjny 3: Stworzenie możliwie najlepszych warunków życia i rozwoju dzieciom pozbawionym opieki rodziców</p> <p>Cel operacyjny 4: Wsparcie kształcenia i wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży (w tym dotkniętych niepełnosprawnością)</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój systemu wspierania osób starszych i chorych</p> <p>Cel operacyjny 1: Stworzenie ludziom w podeszłym wieku możliwości łatwego dostępu do usług socjalno-bytowych, prawnych, społecznych oraz specjalistycznych usług medycznych</p> <p>Cel operacyjny 2: Świadczenie usług opiekuńczych dla osób w podeszłym wieku</p> <p>Cel operacyjny 3: Stworzenie ludziom starszym możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego oraz uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej</p> <p>Cel operacyjny 4: Promocja zdrowia i zapobieganie chorobom</p> <p>Cel strategiczny 3: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 1: Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym równoprawny udział we wszystkich sferach życia</p> <p>Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków do podniesienia kompetencji zawodowych oraz wzrostu zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Cel operacyjny 3: Ochrona i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel strategiczny 4: Ograniczenie skali zjawisk patologii społecznych</p> <p>Cel operacyjny 1: Zapobieganie występowaniu patologii społecznych</p> <p>Cel operacyjny 2: Przeciwdziałanie przemocy</p> <p>Cel operacyjny 3: Sprawne działanie systemu profilaktyczno-terapeutycznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych (od alkoholu i narkotyków)</p>

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

Cel strategiczny 5: Aktywizacja rynku pracy
 Cel operacyjny 1: Ograniczenie bezrobocia wśród młodzieży
 Cel operacyjny 2: Zwiększenie szans na powrót do zatrudnienia
 Cel operacyjny 3: Promowanie i inicjowanie samozatrudnienia
 Cel operacyjny 4: Aktywne wspieranie procesu integracji osób niepełnosprawnych
 Cel operacyjny 5: Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
 Cel operacyjny 6: Tworzenie miejsc pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach

Cel strategiczny 6: Zabezpieczenie wysokiej jakości usług pomocy społecznej
 Cel operacyjny 1: Doskonalenie zaplecza instytucjonalnego oraz organizacji pracy instytucji
 Cel operacyjny 2: Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej
 Cel operacyjny 3: Pozyskiwanie partnerów oraz funduszy na realizację poszczególnych działań pomocowych

Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027

Poniżej przedstawiono zapisy programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027. W obrębie priorytetu 5 wyróżniono cele szczegółowe dotyczące stricte działań rewitalizacyjnych.

Priorytet 1. Fundusze Europejskie dla Innowacyjnego Łódzkiego
 Priorytet 2. Fundusze Europejskie dla Zielonego Łódzkiego
 Priorytet 3. Fundusze Europejskie dla Mobilnego Łódzkiego
 Priorytet 4. Fundusze Europejskie dla Lepiej Połączonego Łódzkiego
 Priorytet 5. Fundusze Europejskie dla Rozwoju Lokalnego w Łódzkiem

Cel szczegółowy RSO5.1 Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

Cel Szczegółowy RSO 5.2 Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)

Priorytet 6. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom
 Priorytet 7. Fundusze Europejskie dla Zatrudnienia i Integracji w Łódzkiem
 Priorytet 8. Fundusze Europejskie dla Edukacji i Kadr w Łódzkiem
 Priorytet 9. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji

Cel strategiczny 1 GPR (ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców) koresponduje z obszarami strategicznej interwencji zawartymi w szczególności w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 – „Cel strategiczny: Obywatelskie społeczeństwo równych szans”. Cele 2 i 3 GPR, odpowiadają natomiast celowi 3 Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (Atrakcyjna i dostępna przestrzeń). Cele zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łaskiego na lata 2016-2022 zyskały swoje odzwierciedlenie w 1 celu strategicznym GPR – ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców. Ponadto zaproponowane działania rewitalizacyjne odpowiadają możliwym do realizacji typom inwestycji, które zostały scharakteryzowane w celu szczegółowym 5.1 i 5.2 programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027.

3.3 Komplementarność z dokumentami lokalnymi

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Łask na lata 2021-2027

Cel strategiczny 1 Rozwój infrastruktury technicznej wraz z ochroną środowiska

Cele operacyjne:

- Rozwój infrastruktury drogowej;
- Rozwój infrastruktury komunalnej;
- Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego;
- Odnawialne źródła energii;
- Inwestycje w ochronę środowiska.

Cel strategiczny 2 Rozwój bazy turystyczno-sportowo-rekreacyjnej gminy

Cele operacyjne:

- Rozwój infrastruktury turystycznej;
- Promocja walorów turystyczno-kulturalnych gminy;
- Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej;
- Rewitalizacja obszarów zaniedbanych/zdegradowanych.

Cel strategiczny 3 Poprawa warunków inwestycyjnych na terenie gminy oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości

Cele operacyjne

- Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw;
- Gmina funkcjonalna przestrzennie;
- Stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania;
- Promocja gminy.

Cel strategiczny 4 Poprawa warunków życia mieszkańców

Cele operacyjne

- Minimalizacja bezrobocia;
- Integracja lokalnej społeczności.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łask na lata 2018-2022

Cel strategiczny Zintegrowany System Pomocy Społecznej

Kierunki działań:

- Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych;
- Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społecznej;
- System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu;
- Prowadzenie działań z zakresu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej.

Cel strategiczny 2 Zapobieganie bezrobociu i łagodzenie jego skutków

Kierunki działań:

- System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych.

Cel strategiczny 3 Zintegrowany system wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

Kierunki działań:

- Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy;
- Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4 Tworzenie godnych warunków zamieszkania dla wszystkich mieszkańców

Kierunki działań:

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

- Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa.

Cel strategiczny 5 Tworzenie dla rozwoju kapitału kulturowego i edukacyjnego

Kierunki działań:

- Zagospodarowanie czasu wolnego dla mieszkańców i zapewnienie dostępu do placówek kulturalnych i edukacyjnych.

Cel strategiczny 6 Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

Kierunki działań:

- Zapewnienie dostępu do stacjonarnej opieki zdrowotnej;
- Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia.

Cel strategiczny 7 Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju dla rodzin z dziećmi

Kierunki działań:

- Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla rodzin z dziećmi;
- Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodzin.

Program Ochrony Środowiska na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 dla Gminy Łask

Dla Gminy Łask wyznaczono następujące cele:

1. poprawa jakości powietrza na terenie gminy do wymaganych standardów,
2. minimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska,
3. utrzymanie stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony pola elektromagnetycznego,
4. ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych,
5. rozwój systemu wodociągowo-kanalizacyjnego z uwzględnieniem bieżących potrzeb modernizacyjnych i inwestycyjnych,
6. racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
7. ochrona gleb,
8. dalszy rozwój gospodarki odpadami,
9. ochrona różnorodności biologicznej,
10. przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii.

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Gminy Łask na lata 2019-2025 z perspektywą do 2032 roku

Program realizowany jest w celu poprawy warunków ochrony zdrowia i życia mieszkańców gminy Łask. Na terenie gminy w 2018 roku zinwentaryzowano 1782,321 Mg wyrobów zawierających azbest. W okresie obowiązywania programu planowana jest pełna utylizacja tych wyrobów.

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej z elementami Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Łask na lata 2019-2023 z perspektywą na lata 2024-2028

1. Głównym celem programu jest redukcja ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w procesie spalania paliw na cele grzewcze w indywidualnych budynkach mieszkalnych, gospodarczych oraz użyteczności publicznej.
2. Celem technicznym realizacji programu jest wymiana niskosprawnych źródeł ciepła w budynkach i/lub montaż instalacji solarnych dla wspomagania przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz pomp ciepła.
3. Celem strategicznym Programu jest uzyskanie takich norm jakości powietrza, które przyczynią się do wyłączenia części strefy łódzkiej, w której zlokalizowana jest Gmina Łask z obszarów, w których doszło do przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10 oraz przekroczeń wartości docelowej ozonu przyziemnego ze względu na ochronę zdrowia.

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łask

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

Zmiana Studium, przyjęta uchwałą nr XXV/322/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 28 października 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łask wskazuje na najważniejsze możliwe kierunki rozwoju przestrzennego gminy Łask. Autorzy opracowania wyróżnili na terenie gminy Łask trzy uzupełniające się koncentracje:

Koncentracja Centralna - obejmująca stare miasto wraz z przylegającymi do niego terenami rozwoju, integralnie związanymi z historycznym jądrem oraz obręb Ostrów i północna część obrębu Wola Łaska
 Koncentracja Północna - obejmuje przemysłową dzielnicę miasta związaną z istniejącą stacją kolejową w Łasku wraz z przylegającymi do niej terenami Orchowa i Wiewiórczyna

Koncentracja Wschodnia - obejmuje dzielnicę Kolumna oraz wschodnią część obrębu Wronowice.

Dla każdej ze wskazanych koncentracji opracowano szereg wskazówek dotyczących zarówno możliwych sposobów zagospodarowania jak i takich które powinny być uwzględnione przy sporządzaniu MPZP.

Strategia Rozwoju Gminy Łask na lata 2021-2027		Zgodność z celami GPR Gminy Łask na lata 2023-2030	
Cel strategiczny 1	Rozwój infrastruktury technicznej wraz z ochroną środowiska	Cel strategiczny 3.	Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu
Cel strategiczny 2	Rozwój bazy turystyczno-sportowo-rekreacyjnej gminy	Cel strategiczny 2.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej
Cel strategiczny 4	Poprawa warunków życia mieszkańców	Cel strategiczny 1.	Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

Opis powiązań

Cele zaproponowane w GPR są w pełni zgodne z celami Strategii Rozwoju Gminy Łask na lata 2021-2027 – dotyczą modernizacji bazy turystycznej i rekreacyjnej, wspomagają ochronę środowiska oraz zakładają wsparcie i aktywizację mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łask na lata 2018-2022		Zgodność z celami GPR Gminy Łask na lata 2023-2030	
Cel strategiczny 3	Zintegrowany system wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	Cel strategiczny 1.	Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców
Cel strategiczny 4.	Tworzenie godnych warunków zamieszkania dla wszystkich mieszkańców	Cel strategiczny 2.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej
Cel strategiczny 5	Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego i edukacyjnego	Cel strategiczny 1	Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców
Cel strategiczny 6	Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu	Cel strategiczny 2	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu

		Cel strategiczny 3	podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu
Cel strategiczny 7	Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju dla rodzin z dziećmi	Cel strategiczny 1	Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

Opis powiązań

Działania przewidziane do realizacji zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych GPR sprzyjają realizacji celów strategicznych wyznaczonych w Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łask na lata 2018-2022. W GPR skoncentrowano się na poprawie warunków życia i jakości życia mieszkańców, aktywizacji i integracji grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Program Ochrony Środowiska na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 dla Gminy Łask		Zgodność z celami GPR Gminy Łask na lata 2023-2030	
Cel 1.	poprawa jakości powietrza na terenie gminy do wymaganych standardów,	Cel strategiczny 3.	Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu

Opis powiązań

Działania przewidziane do realizacji w GPR będą polegać między innymi na zwiększeniu efektywności energetycznej i wymianie nieefektywnych źródeł ciepła w celu ograniczenia zjawiska niskiej emisji. Tym samym cel 3 ujęty w GPR jest zgodny z celem 1 Programu Ochrony Środowiska na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 dla Gminy Łask.

Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Gminy Łask na lata 2019-2025 z perspektywą do 2032 roku		Zgodność z celami GPR Gminy Łask na lata 2023-2030	
Cel strategiczny	Program realizowany jest w celu poprawa warunków ochrony zdrowia i życia mieszkańców gminy Łask. Na terenie gminy w 2018 roku zinwentaryzowano 1782,321 Mg wyrobów zawierających azbest. W okresie obowiązywania programu planowana jest pełna utylizacja tych wyrobów.	Cel strategiczny 2.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej

Opis powiązań

Realizacja celu 2 ujętego w GPR poprzez działania infrastrukturalne ma podnieść jakość życia mieszkańców, wskazane zapisy są zgodne z celem strategicznym Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest z terenu Gminy Łask na lata 2019-2025 z perspektywą do 2032 roku

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej z elementami Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Łask na lata 2019-2023 z perspektywą na lata 2024-2028		Zgodność z celami GPR Gminy Łask na lata 2023-2030	
Cel.	Głównym celem programu jest redukcja ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w	Cel strategiczny 3.	Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu

	procesie spalania paliw na cele grzewcze w indywidualnych budynkach mieszkalnych, gospodarczych oraz użyteczności publicznej.		
Cel	Celem technicznym realizacji programu jest wymiana niskosprawnych źródeł ciepła w budynkach i/lub montaż instalacji solarnych dla wspomagania przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz pomp ciepła.		

Opis powiązań

Przewidziane cele GPR i wynikające z nich działania mają zmierzać do racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych poprzez instalacje energooszczędnych i ekologicznych rozwiązań w obiektach budowlanych. Realizacja celów GPR przyczyni się również do realizacji założeń Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej z elementami Planu Mobilności Miejskiej dla Gminy Łask na lata 2019-2023 z perspektywą na lata 2024-2028

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łask	Zgodność z celami GPR Gminy Łask na lata 2023-2030
---	--

Opis powiązań

Przewidziane do realizacji projekty w GPR są zgodne z postanowieniami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łask. Zgodnie z zapisami dokumentu i wskazanymi w GPR Gminy Łask na lata 2023-2030 planowanymi podstawowymi przedsięwzięciami nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian w dokumencie Studium.

Na poziomie lokalnym widać zbieżność pomiędzy zaproponowanymi w GPR celami i kierunkami działań, a postulatami w lokalnych dokumentach planistycznych. W strategii rozwoju gminy czy strategii rozwiązywania problemów społecznych podkreśla się konieczność działań na rzecz rozwoju integracji społecznej i kapitału społecznego i opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W ramach zaproponowanych celów i kierunków GPR znalazły się podobne zapisy:

- Działania na rzecz włączenia społecznego i aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Zbieżność dostrzega się w obrębie działań prośrodowiskowych (zastosowanie ekologicznych rozwiązań i podniesienie świadomości ekologicznej). Cele w obrębie sfery środowiskowej, związane z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej np.:

- Zwiększenie efektywności energetycznej

4. Charakterystyka Gminy Łask

Gminny program rewitalizacji jest dokumentem interdyscyplinarnym, który łączy w sobie charakterystykę sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Poniżej zarysowano portret Miasta i Gminy Łask.

Miasto i Gmina Łask leży w zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie łaskim. Zajmuje powierzchnię 145 km², w tym miasto Łask 17,63 km². Stanowi to 0,81 % powierzchni województwa łódzkiego i 23,8 % powierzchni powiatu łaskiego. Obszar gminy graniczy od północy z gminami Wodzierady i Szadek, od wschodu z gminą Dobroń, od południa z gminami Buczek, Sędziejowice, Żelów, od zachodu z gminą Zduńska Wola.

Gmina Łask ma dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną. Sieć drogowa gminy i miasta Łask składa się z drogi ekspresowej S8 z węzłem „Łask”, dróg wojewódzkich Nr 481, 482, 483 i 473 – głównych oraz dróg powiatowych – zbiorczych i lokalnych. Poprzez węzeł drogowy „Łask” na skrzyżowaniu drogi ekspresowej S-8 i drogi wojewódzkiej Nr 473, miasto oraz obszar gminy posiadają dobre połączenia drogowe w kierunku Wrocławia oraz autostrady A1. Z kolei, położone niedaleko gminy węzły komunikacyjne „Róża” i „Dobroń” na trasie drogi ekspresowej S-14 zapewnią dogodnie połączenie z autostradą A2. Nie bez znaczenia jest także przebieg linii kolejowej Łódź Kaliska-Ostrów Wlkp., która uzupełnia połączenia na tym kierunku.

Podstawowym dokumentem regulującym stan prawny zagospodarowania przestrzennego Łasku jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łask*. Studium określa politykę przestrzenną miasta, w tym również zasady zagospodarowania przestrzennego służące realizacji celów publicznych.

Podając za *Studium*, w strukturze sieci osadniczej województwa miasto Łask nie zostało zaliczone do regionalnych lub subregionalnych ośrodków rozwoju, ale do miast powiatowych uzupełniających inne miasta stanowiące bieguny wzrostu. Wyróżnia się jednak funkcjami związanymi z obsługą lotniska wojskowego, które jakkolwiek obszarowo znajduje się w granicach administracyjnych gminy Buczek, to jednak z Łasku jest zapewniony dojazd do lotniska, tu stacjonuje baza lotnicza i tu są ulokowane zaplecza obsługi. Funkcjonalnie, miasto stanowi ośrodek obsługi własnej gminy i powiatu, ośrodek przemysłowy i z uwagi na jego część o specyficznym charakterze – Kolumnę – oferującym bardzo dobre warunki mieszkaniowe i rekreacyjne. Obszar gminy Łask jest obszarem głównie rolniczym, ale we wschodniej części (rejon wsi Rokitnica) o wybitnie mieszkalno-rekreacyjnym charakterze.

Miasto Łask w swoich granicach administracyjnych nie tworzy jednego, zwartego organizmu. Złożone jest ono z dwóch jednostek osadniczych tj. Łasku i Kolumny. Granicą między nimi jest rozległa dolina rzeki Grabi wraz z towarzyszącymi jej terenami leśnymi. Obydwie jednostki osadnicze posiadają struktury

funkcjonalno – przestrzenne będące odzwierciedleniem ich odrębnego rodowodu historycznego. Istotnymi elementami w strukturze przestrzennej Łasku są:

- dolina rzeki Grabi,
- trasa tranzytowa Łódź - Wrocław,
- linia kolejowa.

Zupełnie odmienny charakter przestrzenny do Łasku posiada Kolumna. Powstała ona w XIX wieku, przy czym jej rozwój nastąpił w okresie międzywojennym. Z racji wyjątkowych walorów klimatyczno-krajobrazowych posiada charakter miejscowości wypoczynkowej. W okresie powojennym następowała zmiana charakteru jednostki. Rozwój jednorodzinnego budownictwa systematycznie zacierał i nadal zaciera walory wypoczynkowe.

Gmina Łask otacza miasto od południa, zachodu i północy. W jej skład wchodzi 31 sołectw. Charakter zagospodarowania gminy i jej poszczególnych części wynika bezpośrednio z występujących funkcji. Wiodącą funkcją gminy jest produkcja żywności (uprawa zbóż i ziemniaka). Jedynie w krajobrazie wsi Gorczyn i Łopatki (płd. część gminy) dominują sady, co jest związane z prowadzonymi na większą skalę uprawami ogrodniczymi. Drugą wiodącą funkcją jest mieszkalnictwo. W bezpośrednim sąsiedztwie granic administracyjnych miasta znajdują się zurbanizowane i urbanizujące się wsie z zabudową w formie osiedli jednorodzinnych. W pozostałych wsiach podstawową formą mieszkalnictwa jest zabudowa zagrodowa z pojawiającą się coraz częściej zabudową mieszkaniową. Zabudowie mieszkaniowej towarzyszą podstawowe usługi.

Analiza istniejących struktur zabudowy w mieście wskazuje, aby w zakresie kształtowania ładu przestrzennego przede wszystkim uwzględnić:

- ochronę zabytkowego śródmieścia Łasku, w tym prowadzenie działań porządkowych polegających na uzupełnieniu zabudowy, wymianie zabudowy substandardowej (dotyczy to kwartałów między ulicami A. Mickiewicza, Górną, ulicą 9 Maja, S. Żeromskiego). Podstawą do prowadzenia działań jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego śródmieścia, określający zasady niezbędnych przekształceń oraz proces rewitalizacji koncentrujący się na obydwu placach stanowiących obszary przestrzeni publicznej (Plac 11 Listopada i Plac im. J. Dąbrowskiego),
- ochronę tradycyjnego układu Kolumny (wartości kompozycyjne ulic i parcelacji, zabudowa o wartości historycznej i kulturowej), ochronę starodrzewu na terenie Kolumny z zachowaniem dużych kompleksów leśnych,
- maksymalne wykorzystanie terenów wolnych od zabudowy zlokalizowanych w ramach terenów już zurbanizowanych,
- szczególną kontrolę procesów urbanizacji na obrzeżach miasta,

- ochronę przed zabudową doliny Grabi oraz pozostałych cieków.

Analiza sposobu zabudowy wsi na terenie gminy Łask przekonuje, że w dalszym rozwoju przestrzennym gminy należy uwzględnić:

- rozwój terenów mieszkalnych we wsiach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Łasku i stanowiących naturalne zaplecze,
- rozwój funkcji turystyki i wypoczynku (określenie skali zapotrzebowania terenów),
- dopuszczalne sposoby użytkowania terenów położonych w obszarze chronionego krajobrazu i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego,
- szczególną kontrolę procesów urbanizacji na terenach położonych w obszarach chronionych pod względem przyrodniczym, na terenach istniejącej intensyfikacji budownictwa letniskowego (Rokitnica) oraz wzdłuż trasy relacji Łódź – Wrocław (Okup Wielki, Okup Mały, Kopyść i Orchów).

Pod względem przyrodniczym najważniejszym elementem o wybitnie ochronnym charakterze jest szeroka dolina rzeki Grabi z nieuregulowaną, silnie meandrującą rzeką. Dolina stanowi w systemie obszarów prawnie chronionych Natura 2000 Grabia PLH100021.

Dokumentem diagnozującym kwestie społeczne w Mieście i Gminie Łask jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łask na lata 2018 – 2022 wskazuje ona, że w obszarze społecznym będzie następował systematyczny wzrost liczby osób w wieku senioralnym, co implikować będzie konieczność realizacji szeroko rozumianej pracy socjalnej z tą grupą społeczną. W obszarze aktywizacji istotne będzie wyrównanie dostępu do usług społecznych, np. klubów, placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych. Wraz ze starzeniem się populacji wzrasta liczba osób długotrwale chorych i niepełnosprawnych. Osoby te są bardzo zróżnicowaną grupą, konieczna jest zatem polityka, która będzie respektować tę różnorodność. System opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwej opieki rodziców winien dalej rozwijać się zgodnie z potrzebami społecznymi, czyli m.in. proponować działania profilaktyczne i osłonowe dla rodzin niewydolnych wychowawczo, tak by jak najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym.

5. Synteza diagnozy obszaru zdegradowanego i wyznaczenie obszaru rewitalizacji

5.1 Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łask jest dokumentem strategicznym o charakterze lokalnym. Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji, powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Prezentowana metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w mieście i gminie Łask, zakładała w głównej mierze oparcie się na mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Prace delimitacyjne rozpoczęto od przeprowadzenia tzw. analizy danych zastanych. Metoda ta opiera się na zgromadzeniu rzetelnych i przydatnych materiałów i danych statystycznych, które zostały w późniejszych etapach poddane analizie. Po wyselekcjonowaniu kluczowych informacji przeprowadzona została właściwa analiza, obejmująca w głównej mierze dokumenty i źródła danych zidentyfikowanych i uznanych za istotne dla procesu badawczego. W trakcie opracowywania i tworzenia diagnozy delimitacyjnej zastosowano dwa podejścia, bazujące na analizie danych zastanych: statystyczne i przestrzenne. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie i przetworzone. W ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych.

Opracowanie gminnego programu rewitalizacji ma na celu zidentyfikowanie obszarów, na których koncentrują się negatywne zjawiska, po to, by móc podjąć skuteczne działania przyczyniające się do wyprowadzenia tych obszarów ze stanu kryzysowego oraz umożliwiające prowadzenie zaplanowanej interwencji rozwojowej. Obszary deficytowe zostały wyznaczone z uwzględnieniem zmiennych przede wszystkim z zakresu sfery społecznej, a w następnej kolejności zmiennych pozaspółecznych, tj. ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Delimitacja obejmowała następujące etapy:

1. Podział obszaru miasta i gminy na jednostki statystyczne (zmodyfikowane jednostki pseudonaturalne).
2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji.
3. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe). W jej wyniku wyodrębniono obszary o szczególnym nasileniu problemów społecznych (metoda: analiza danych zastanych pozyskanych

z Urzędu Miejskiego w Łasku, Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku, Powiatowego Urzędu Pracy w Łasku, Komendy Powiatowej Policji, dokonano normalizacji danych zastanych (standaryzacja), a następnie opracowano syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.

4. Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analizę czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych przeprowadzono poprzez przedstawienie poszczególnych zmiennych zarówno w skali ilościowej, jak i jakościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
5. Wyodrębnienie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym.
6. Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji - obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę).

Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział na obszary porównawcze, które wyznaczone zostały w oparciu o powiązania funkcjonalne, uwarunkowania historyczne oraz naturalne granice. Kolejnym etapem było przeprowadzenie analizy porównawczej w obrębie wyłonionych obszarów. Umożliwiło to wskazanie obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, a także odnotowano współwystępowanie niepożądanych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

5.1.1 Wyróżnione obszary porównawcze

W ramach prowadzonych prac posłużono się podziałem na jednostki pseudonaturalne i wyróżniono 33 obszary, które poddane zostały dalszej analizie. Podział obszaru miasta na jednostki urbanistyczne z uwzględnieniem powierzchni oraz liczby mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

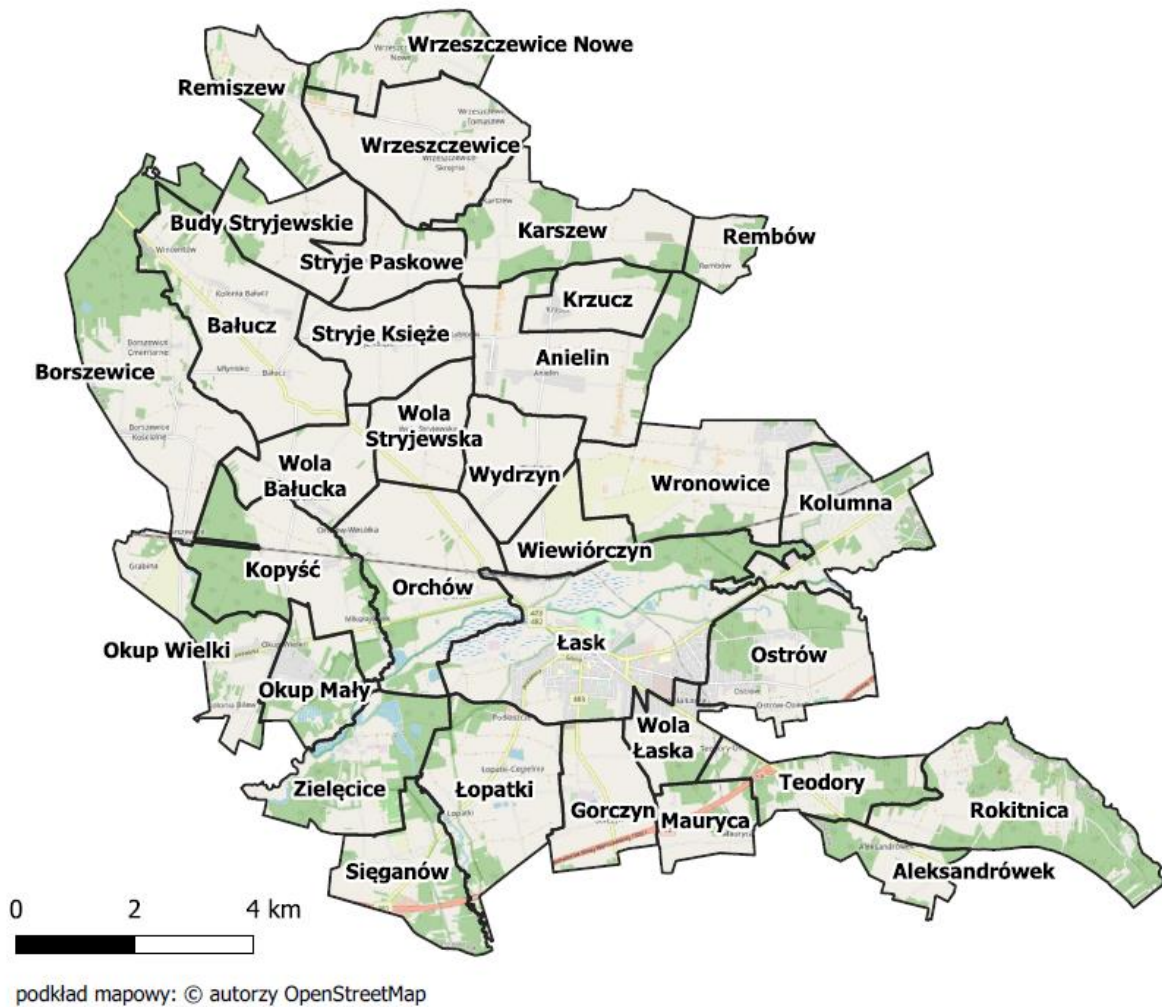
Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji

Obszary porównawcze		Powierzchnia [ha]	%	Ludność [os]	%
Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)	Obszar 1	1 088	7,5%	11 954	44,8%
Dzielnica Kolumna	Obszar 2	479	3,3%	4 171	15,6%
Sołectwo Aleksandrówek	Obszar 3	192	1,3%	103	0,4%
Sołectwo Anielin	Obszar 4	619	4,3%	280	1,0%
Sołectwo Bałucz	Obszar 5	739	5,1%	406	1,5%
Sołectwo Borszewice	Obszar 6	908	6,2%	401	1,5%
Sołectwo Stryjewskie	Obszar 7	346	2,4%	122	0,5%
Sołectwo Gorczyn	Obszar 8	348	2,4%	471	1,8%
Sołectwo Karszew	Obszar 9	518	3,6%	135	0,5%

Sołectwo Kopyść	Obszar 10	599	4,1%	357	1,3%
Sołectwo Krzucz	Obszar 11	232	1,6%	117	0,4%
Sołectwo Łopatki	Obszar 12	571	3,9%	640	2,4%
Sołectwo Mauryca	Obszar 13	212	1,5%	112	0,4%
Sołectwo Okup Mały	Obszar 14	273	1,9%	615	2,3%
Sołectwo Okup Wielki	Obszar 15	386	2,7%	379	1,4%
Sołectwo Orchów	Obszar 16	666	4,6%	716	2,7%
Sołectwo Ostrów	Obszar 17	522	3,6%	920	3,4%
Sołectwo Rembów	Obszar 18	130	0,9%	49	0,2%
Sołectwo Remiszew	Obszar 19	287	2,0%	107	0,4%
Sołectwo Rokitnica	Obszar 20	686	4,7%	300	1,1%
Sołectwo Sięganów	Obszar 21	397	2,7%	290	1,1%
Sołectwo Stryje Księżę	Obszar 22	390	2,7%	200	0,7%
Sołectwo Stryje Paskowe	Obszar 23	255	1,8%	119	0,4%
Sołectwo Teodory	Obszar 24	328	2,3%	512	1,9%
Sołectwo Wiewiórczyn	Obszar 25	227	1,6%	667	2,5%
Sołectwo Wola Bałucka	Obszar 26	306	2,1%	203	0,8%
Sołectwo Wola Łaska	Obszar 27	198	1,4%	572	2,1%
Sołectwo Wola Stryjewska	Obszar 28	287	2,0%	137	0,5%
Sołectwo Wronowice	Obszar 29	640	4,4%	900	3,4%
Sołectwo Wrzeszczewice	Obszar 30	609	4,2%	288	1,1%
Sołectwo Wrzeszczewice Nowe	Obszar 31	308	2,1%	61	0,2%
Sołectwo Wydrzyn	Obszar 32	331	2,3%	305	1,1%
Sołectwo Zielęcice	Obszar 33	460	3,2%	95	0,4%
Obszar całej gminy (zbiorczo)	Całość	14 537	100,0	26 704	100%

Źródło: opracowanie własne

Grafika 1 Podział ewidencyjny miasta i gminy Łask

Źródło: opracowanie własne

5.2 Podsumowanie prac delimitacyjnych

Analiza czynników wskazujących na konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że obszarami szczególnie problemowymi na terenie miasta i Gminy Łask są:

- Obszar 1 Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna),
- Obszar 2 Dzielnica Kolumna.

W tych obszarach koncentrują się negatywne zjawiska społeczne oraz istnieje możliwość nasilenia tych zjawisk i ich przenikania na pozostałe części miasta. Wartość syntetycznego wskaźnika degradacji w obszarze społecznym, we wskazanych obszarach, była najwyższa spośród wszystkich jednostek. Wskazuje to na konieczność podjęcia skutecznej interwencji rewitalizacyjnej zarówno w wymiarze społecznym, jak i infrastrukturalnym. Na wskazanych obszarach konieczne należy wprowadzić zmiany, dzięki którym nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców.

Tabela 2 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Nazwa	Obszar	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Poziom uzależnienia od alkoholu	Udział osób bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Poziom przestępczości
Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)	Obszar 1	-20,5	-15,8	65,2%	37,4%	37,1%	1,9%	74,0%
Dzielnica Kolumna	Obszar 2	-20,4	-16,1	8,7%	20,3%	22,8%	3,3%	1,4%
Sołectwo Aleksandrówek	Obszar 3	-19,4	19,4	0,0%	0,6%	0,8%	5,0%	0,2%
Sołectwo Anielin	Obszar 4	3,6	14,3	0,0%	1,0%	0,8%	1,7%	0,5%
Sołectwo Bałucz	Obszar 5	-7,4	-7,4	0,0%	1,7%	1,9%	2,7%	0,7%
Sołectwo Borszewice	Obszar 6	-22,4	-10,0	0,0%	1,7%	1,1%	1,6%	1,0%
Sołectwo Stryjewskie	Obszar 7	0,0	-8,2	4,3%	0,3%	0,5%	2,9%	0,0%
Sołectwo Gorczyn	Obszar 8	-4,2	-4,2	0,0%	0,7%	0,5%	0,7%	1,7%
Sołectwo Karszew	Obszar 9	0,0	7,4	4,3%	0,9%	1,6%	7,2%	0,0%
Sołectwo Kopyść	Obszar 10	-19,6	0,0	4,3%	1,9%	1,4%	2,2%	1,0%
Sołectwo Krzucz	Obszar 11	0,0	8,5	0,0%	0,3%	0,3%	1,5%	0,0%
Sołectwo Łopatki	Obszar 12	1,6	17,2	0,0%	2,4%	1,9%	1,9%	1,4%
Sołectwo Mauryca	Obszar 13	8,9	8,9	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Sołectwo Okup Mały	Obszar 14	-16,3	-1,6	0,0%	2,0%	2,5%	2,4%	1,9%
Sołectwo Okup Wielki	Obszar 15	-21,1	7,9	0,0%	1,4%	0,8%	1,3%	0,5%
Sołectwo Orchów	Obszar 16	-11,2	-9,8	0,0%	3,3%	3,6%	2,9%	1,4%
Sołectwo Ostrów	Obszar 17	0,0	67,4	0,0%	1,9%	0,8%	0,6%	1,9%
Sołectwo Rembów	Obszar 18	20,4	20,4	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,5%
Sołectwo Remiszew	Obszar 19	0,0	37,4	0,0%	0,4%	0,8%	4,5%	0,0%
Sołectwo Rokitnica	Obszar 20	-10,0	13,3	0,0%	2,6%	3,0%	6,1%	1,2%
Sołectwo Sięganów	Obszar 21	-10,3	-10,3	8,7%	1,7%	2,2%	4,3%	1,7%
Sołectwo Stryje Księżę	Obszar 22	0,0	15,0	0,0%	0,6%	0,3%	0,9%	0,2%
Sołectwo Stryje Paskowe	Obszar 23	16,8	8,4	0,0%	0,4%	0,3%	1,3%	0,0%
Sołectwo Teodory	Obszar 24	-23,4	-11,7	0,0%	3,3%	3,0%	3,6%	2,4%
Sołectwo Wiewiórczyn	Obszar 25	-25,5	-7,5	0,0%	3,0%	1,9%	1,8%	1,4%
Sołectwo Wola Bałucka	Obszar 26	-19,7	-9,9	0,0%	0,9%	0,5%	1,6%	0,0%
Sołectwo Wola Łaska	Obszar 27	5,2	24,5	0,0%	1,9%	1,6%	1,7%	1,4%
Sołectwo Wola Stryjewska	Obszar 28	-43,8	-36,5	0,0%	0,4%	0,5%	2,2%	0,2%
Sołectwo Wronowice	Obszar 29	-6,7	8,9	0,0%	3,7%	3,6%	2,4%	0,5%
Sołectwo Wrzeszczewice	Obszar 30	-3,5	-27,8	4,3%	0,4%	0,5%	1,3%	0,7%
Sołectwo Wrzeszczewice Nowe	Obszar 31	16,4	-16,4	0,0%	0,3%	0,5%	5,7%	0,2%
Sołectwo Wydrzyn	Obszar 32	-9,8	-23,0	0,0%	1,9%	2,5%	4,6%	1,7%
Sołectwo Zielęćce	Obszar 33	-10,5	0,0	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	0,2%
Obszar całej gminy (zbiorczo)		-15,9	-7,2	100,0%	100,0%	100,0%	2,3%	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Nazwa	Obszar	Udział ofiar przemocy	Udział osób korzystających z pomocy społecznej	Poziom udzielonych świadczeń	Udział kwot udzielonych świadczeń	Udział osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Udział organizacji pozarządowych
Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)	Obszar 1	66,7%	38,2%	49,5%	38,2%	46,3%	57,0%
Dzielnica Kolumna	Obszar 2	8,8%	30,3%	33,0%	30,3%	25,3%	7,5%
Sołectwo Aleksandrówek	Obszar 3	0,0%	0,8%	0,5%	0,8%	1,1%	0,0%
Sołectwo Anielin	Obszar 4	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	3,2%
Sołectwo Bałucz	Obszar 5	0,0%	1,4%	0,8%	1,4%	1,1%	3,2%
Sołectwo Borszewice	Obszar 6	1,8%	1,1%	0,3%	1,1%	1,1%	1,1%
Sołectwo Stryjewskie	Obszar 7	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sołectwo Gorczyn	Obszar 8	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Sołectwo Karszew	Obszar 9	3,5%	1,6%	0,7%	1,6%	0,0%	0,0%
Sołectwo Kopyść	Obszar 10	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Sołectwo Krzucz	Obszar 11	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sołectwo Łopatki	Obszar 12	0,0%	1,6%	0,5%	1,6%	0,0%	2,2%
Sołectwo Mauryca	Obszar 13	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sołectwo Okup Mały	Obszar 14	0,0%	1,9%	0,5%	1,9%	1,1%	1,1%
Sołectwo Okup Wielki	Obszar 15	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Sołectwo Orchów	Obszar 16	0,0%	2,7%	0,3%	2,7%	1,1%	0,0%
Sołectwo Ostrów	Obszar 17	0,0%	0,3%	0,3%	0,3%	1,1%	1,1%
Sołectwo Rembów	Obszar 18	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
Sołectwo Remiszew	Obszar 19	0,0%	0,2%	0,9%	0,2%	0,0%	0,0%
Sołectwo Rokitnica	Obszar 20	0,0%	2,5%	2,7%	2,5%	3,2%	0,0%
Sołectwo Sięganów	Obszar 21	7,0%	2,2%	1,3%	2,2%	2,1%	2,2%
Sołectwo Stryje Księżę	Obszar 22	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sołectwo Stryje Paskowe	Obszar 23	0,0%	0,9%	0,1%	0,9%	2,1%	0,0%
Sołectwo Teodory	Obszar 24	0,0%	1,9%	2,4%	1,9%	1,1%	4,3%
Sołectwo Wiewiórczyn	Obszar 25	0,0%	3,0%	0,7%	3,0%	6,3%	3,2%
Sołectwo Wola Bałucka	Obszar 26	0,0%	0,5%	0,7%	0,5%	0,0%	2,2%
Sołectwo Wola Łaska	Obszar 27	0,0%	2,1%	0,1%	2,1%	1,1%	2,2%
Sołectwo Wola Stryjewska	Obszar 28	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,1%
Sołectwo Wronowice	Obszar 29	0,0%	2,1%	0,2%	2,1%	3,2%	1,1%
Sołectwo Wrzeszczewice	Obszar 30	3,5%	2,2%	3,4%	2,2%	3,2%	4,3%
Sołectwo Wrzeszczewice Nowe	Obszar 31	0,0%	1,4%	0,5%	1,4%	0,0%	0,0%
Sołectwo Wydrzyn	Obszar 32	0,0%	0,5%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%
Sołectwo Zielęcice	Obszar 33	0,0%	0,3%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%
Obszar całej gminy (zbiorczo)		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Obszar	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Poziom uzależnienia od alkoholu	Udział osób bezrobotnych	Udział osób długotrwale bezrobotnych	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Poziom przestępczości	Udział ofiar przemocy	Udział osób korzystających z pomocy społecznej	Poziom udzielonych świadczeń	Udział kwot udzielonych świadczeń	Udział osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność	Udział organizacji pozarządowych	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Obszar Miasta Łask (bez dzielnicy Kolumna)	0,93	0,89	-2,26	-4,86	-4,48	0,51	-4,90	-2,46	-3,71	-3,96	-3,71	-3,27	-4,09	-35,4
Obszar dzielnicy Kolumna	0,92	0,90	0,25	-2,44	-2,58	-0,33	0,17	0,17	-2,85	-2,52	-2,85	-1,55	-0,18	-12,9
Obszar Sołectwa Aleksandrówek	0,85	-0,88		0,35	0,33	-1,34	0,25		0,35	0,30	0,35	0,42		1,0
Obszar Sołectwa Anielin	-0,81	-0,62		0,29	0,33	0,58	0,24		0,42	0,33	0,42		0,16	1,3
Obszar Sołectwa Bałucz	-0,02	0,47		0,19	0,19	0,03	0,22		0,28	0,28	0,28	0,42	0,16	2,5
Obszar Sołectwa Borszewice	1,07	0,60		0,19	0,30	0,64	0,20	0,49	0,31	0,32	0,31	0,42	0,33	5,2
Obszar Sołectwa Budy Stryjewskie	-0,55	0,51	0,44	0,39	0,37	-0,10		0,33						1,4
Obszar Sołectwa Gorczyn	-0,25	0,31		0,33	0,37	1,20	0,15						0,33	2,4
Obszar Sołectwa Karszew	-0,55	-0,28	0,44	0,31	0,22	-2,65		0,41	0,26	0,28	0,26			-1,3
Obszar Sołectwa Kopyść	0,86	0,10	0,44	0,17	0,26	0,30	0,20	0,41					0,33	3,1
Obszar Sołectwa Krucz	-0,55	-0,33		0,39	0,41	0,73							0,42	1,0
Obszar Sołectwa Łopatki	-0,67	-0,77		0,09	0,19	0,51	0,17		0,26	0,30	0,26		0,25	0,6
Obszar Sołectwa Mauryca	-1,20	-0,35		0,41										-1,1
Obszar Sołectwa Okup Mały	0,62	0,18		0,15	0,11	0,20	0,14		0,23	0,30	0,23	0,42	0,33	2,9
Obszar Sołectwa Okup Wielki	0,97	-0,30		0,23	0,33	0,82	0,24						0,33	2,6
Obszar Sołectwa Orchów	0,25	0,59		-0,04	-0,03	-0,13	0,17		0,14	0,32	0,14	0,42		1,8
Obszar Sołectwa Ostrów	-0,55	-3,29		0,17	0,33	1,27	0,14		0,40	0,32	0,40	0,42	0,33	-0,1
Obszar Sołectwa Rembów	-2,03	-0,93		0,41			0,24		0,42	0,33	0,42			-1,2
Obszar Sołectwa Remiszew	-0,55	-1,78		0,37	0,33	-1,03			0,42	0,27	0,42			-1,6
Obszar Sołectwa Rokitnica	0,17	-0,57		0,06	0,04	-1,98	0,19		0,16	0,11	0,16	0,25		-1,4
Obszar Sołectwa Sięganów	0,19	0,62	0,25	0,19	0,15	-0,94	0,15	0,25	0,19	0,24	0,19	0,34	0,25	2,1
Obszar Sołectwa Stryje Księżę	-0,55	-0,66		0,35	0,41	1,10	0,25							0,9
Obszar Sołectwa Stryje Paskowe	-1,77	-0,33		0,37	0,41	0,83			0,33	0,34	0,33	0,34		0,9
Obszar Sołectwa Teodory	1,14	0,68		-0,04	0,04	-0,50	0,10		0,23	0,14	0,23	0,42	0,08	2,5
Obszar Sołectwa Wiewiórczyn	1,29	0,47		0,00	0,19	0,57	0,17		0,11	0,29	0,11	-0,01	0,16	3,4
Obszar Sołectwa Wola Bałucka	0,87	0,59		0,31	0,37	0,65			0,38	0,29	0,38		0,25	4,1
Obszar Sołectwa Wola Łaska	-0,93	-1,13		0,17	0,22	0,61	0,17		0,21	0,34	0,21	0,42	0,25	0,5
Obszar Sołectwa Wola Stryjewska	2,61	1,93		0,37	0,37	0,32	0,25						0,33	6,2
Obszar Sołectwa Wronowice	-0,07	-0,35		-0,10	-0,03	0,18	0,24		0,21	0,33	0,21	0,25	0,33	1,2
Obszar Sołectwa Wrzeszczewice	-0,30	1,49	0,44	0,37	0,37	0,85	0,22	0,41	0,19	0,05	0,19	0,25	0,08	4,6
Obszar Sołectwa Wrzeszczewice Nowe	-1,74	0,92		0,39	0,37	-1,76	0,25		0,28	0,30	0,28			-0,7
Obszar Sołectwa Wydrzyn	0,16	1,25		0,17	0,11	-1,13	0,15		0,38	0,35	0,38			1,8
Obszar Sołectwa Zielęcice	0,21	0,10		0,35			0,25		0,40	0,35	0,40			2,0
Obszar całej gminy (zbiorczo)	0,60	0,46	-3,80	-13,71	-12,82	0,28	-6,71	-3,98	-10,41	-8,35	-10,41	-7,66	-7,50	-84,0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

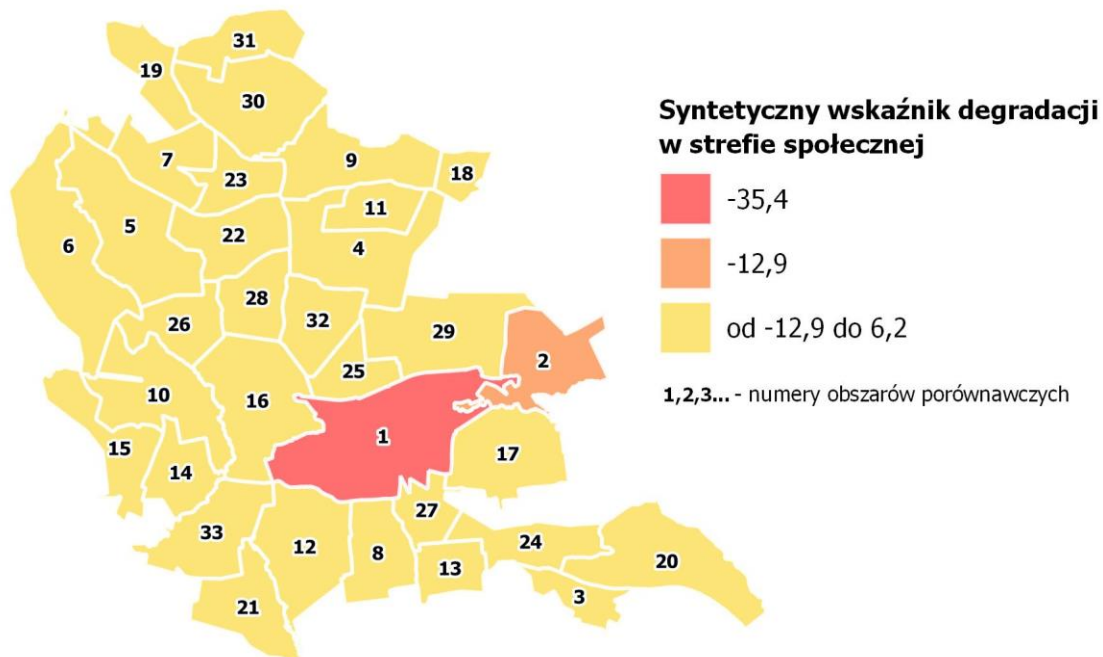
Nazwa	Obszar	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe / km2	Udział terenów zielonych w powierzchni ogółem	Jakość powietrza	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)	Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu
Obszar Miasta Łask (bez dzielnicy Kolumna)	Obszar 1	72,9	7,0	51,7%		4,2	2,0	
Obszar dzielnicy Kolumna	Obszar 2	68,8	6,9	81,1%		1,7	0,2	
Obszar Sołectwa Aleksandrówek	Obszar 3	29,1	3,1	34,3%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Anielin	Obszar 4	64,3	7,9	16,0%		7,1	0,0	
Obszar Sołectwa Bałucz	Obszar 5	46,8	8,0	9,2%		9,9	0,0	
Obszar Sołectwa Borszewice	Obszar 6	42,4	4,1	39,3%		2,5	0,0	
Obszar Sołectwa Budy Stryjewskie	Obszar 7	49,2	14,5	13,4%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Gorczyn	Obszar 8	91,3	1,7	1,0%		2,1	0,0	
Obszar Sołectwa Karszew	Obszar 9	29,6	10,4	30,0%		7,4	0,0	
Obszar Sołectwa Kopyść	Obszar 10	53,2	6,8	48,1%		2,8	0,0	
Obszar Sołectwa Krzucz	Obszar 11	94,0	10,8	9,1%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Łopatki	Obszar 12	48,4	6,8	31,6%		4,7	0,0	
Obszar Sołectwa Mauryca	Obszar 13	80,4	4,2	23,2%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Okup Mały	Obszar 14	32,5	12,1	55,1%		1,6	0,0	
Obszar Sołectwa Okup Wielki	Obszar 15	95,0	3,4	18,2%		2,6	0,0	
Obszar Sołectwa Orchów	Obszar 16	99,2	5,1	33,9%		1,4	0,0	
Obszar Sołectwa Ostrów	Obszar 17	92,4	3,1	34,9%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Rembów	Obszar 18	0,0	12,3	27,8%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Remiszew	Obszar 19	93,5	10,8	23,8%		9,3	0,0	
Obszar Sołectwa Rokitnica	Obszar 20	96,7	1,7	53,3%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Sięganów	Obszar 21	82,8	5,5	45,8%		10,3	0,0	
Obszar Sołectwa Stryje Księżę	Obszar 22	95,0	5,6	0,0%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Stryje Paskowe	Obszar 23	92,4	9,8	2,0%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Teodory	Obszar 24	82,0	4,0	44,0%		7,8	0,0	
Obszar Sołectwa Wiewiórczyn	Obszar 25	88,5	5,7	2,1%		1,5	0,0	
Obszar Sołectwa Wola Bałucka	Obszar 26	69,0	24,2	2,7%		9,9	0,0	
Obszar Sołectwa Wola Łaska	Obszar 27	83,9	0,5	14,2%		1,7	0,0	
Obszar Sołectwa Wola Stryjewska	Obszar 28	87,6	5,2	0,0%		7,3	0,0	
Obszar Sołectwa Wronowice	Obszar 29	70,0	4,4	8,3%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Wrzeszczewice	Obszar 30	31,3	10,0	1,8%		17,4	0,0	
Obszar Sołectwa Wrzeszczewice Nowe	Obszar 31	0,0	6,5	18,5%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Wydrzyn	Obszar 32	39,3	14,2	1,4%		0,0	0,0	
Obszar Sołectwa Zielęcice	Obszar 33	42,1	4,3	83,4%		10,5	0,0	
Obszar całej gminy (zbiorczo)	Średnia	71,4	6,9	29,3%		3,4	0,2	
		Mniej niż średnia	Więcej niż średnia	Mniej niż średnia	Niska jakość	Mniej niż średnia	Mniej niż średnia	Niski poziom

Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Nazwa	Obszar	Liczba zabytków na km2	Udział obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności	Poziom degradacji infrastruktury technicznej	Udział obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba budynków w przeliczeniu na powierzchnię	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s
Obszar Miasta Łask (bez dzielnicy Kolumna)	Obszar 1	8,8	100,0%		0,00	0,00	145,9	78,2%
Obszar dzielnicy Kolumna	Obszar 2	20,4	100,0%		0,00	0,00	301,4	58,6%
Obszar Sołectwa Aleksandrówek	Obszar 3	0,0	-		-	-	23,9	56,3%
Obszar Sołectwa Anielin	Obszar 4	0,2	-		-	-	17,4	1,0%
Obszar Sołectwa Bałucz	Obszar 5	2,0	100,0%		0,00	0,00	21,5	17,3%
Obszar Sołectwa Borszewice	Obszar 6	0,0	-		-	-	14,3	0,0%
Obszar Sołectwa Budy Stryjewskie	Obszar 7	0,9	-		-	-	10,4	0,0%
Obszar Sołectwa Gorczyn	Obszar 8	0,6	-		-	-	55,7	1,1%
Obszar Sołectwa Karszew	Obszar 9	0,4	0,0%		1,00	1,00	10,2	1,9%
Obszar Sołectwa Kopyść	Obszar 10	0,0	100,0%		0,00	0,00	23,2	0,7%
Obszar Sołectwa Krzucz	Obszar 11	1,7	-		-	-	14,6	0,0%
Obszar Sołectwa Łopatki	Obszar 12	0,0	100,0%		0,00	0,00	39,8	1,3%
Obszar Sołectwa Mauryca	Obszar 13	2,4	-		-	-	22,2	0,0%
Obszar Sołectwa Okup Mały	Obszar 14	1,8	100,0%		0,00	0,00	67,9	72,6%
Obszar Sołectwa Okup Wielki	Obszar 15	1,0	-		-	-	37,0	34,5%
Obszar Sołectwa Orchów	Obszar 16	0,9	0,0%		1,00	1,00	38,4	62,9%
Obszar Sołectwa Ostrów	Obszar 17	0,0	-		-	-	59,2	54,2%
Obszar Sołectwa Rembów	Obszar 18	0,0	-		-	-	16,1	0,0%
Obszar Sołectwa Remiszew	Obszar 19	0,3	100,0%		0,00	0,00	15,7	0,0%
Obszar Sołectwa Rokitnica	Obszar 20	0,0	-		-	-	49,1	10,1%
Obszar Sołectwa Sięganów	Obszar 21	0,0	0,0%		1,00	1,00	27,2	0,9%
Obszar Sołectwa Stryje Księżę	Obszar 22	0,0	-		-	-	17,4	1,5%
Obszar Sołectwa Stryje Paskowe	Obszar 23	0,0	-		-	-	14,5	0,0%
Obszar Sołectwa Teodory	Obszar 24	0,0	50,0%		0,50	0,50	50,6	66,3%
Obszar Sołectwa Wiewiórczyn	Obszar 25	0,9	100,0%		0,00	0,00	90,6	88,2%
Obszar Sołectwa Wola Bałucka	Obszar 26	0,0	0,0%		1,00	1,00	22,2	6,9%
Obszar Sołectwa Wola Łaska	Obszar 27	0,0	-		-	-	99,3	68,9%
Obszar Sołectwa Wola Stryjewska	Obszar 28	3,5	-		-	-	18,5	0,0%
Obszar Sołectwa Wronowice	Obszar 29	0,3	-		-	-	59,9	6,1%
Obszar Sołectwa Wrzeszczewice	Obszar 30	0,0	100,0%		0,00	0,00	16,6	33,7%
Obszar Sołectwa Wrzeszczewice Nowe	Obszar 31	0,0	-		-	-	10,7	3,1%
Obszar Sołectwa Wydrzyn	Obszar 32	0,3	-		-	-	31,7	0,0%
Obszar Sołectwa Zielęcice	Obszar 33	0,0	100,0%		0,00	0,00	10,7	0,0%
Obszar całej gminy (zbiorczo)	Średnia	1,8	88,9%		0,11	0,11	48,7	45,5%
Razem		Więcej niż średnia	Więcej niż średnia	Wysoki	Więcej niż średnia	Więcej niż średnia	Więcej niż średnia	Więcej niż średnia

Źródło: opracowanie własne

Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej

Źródło: opracowanie własne

Kluczową rolę w delimitacji obszaru zdegradowanego odgrywają negatywne zjawiska występujące w sferze społecznej. Dodatkowo, w trakcie delimitacji obszaru zdegradowanego, pod uwagę wzięto oceny w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Przeprowadzenie analizy również pod kątem wymienionych sfer ujawnia i wskazuje problemy, jakimi dotknięte są poszczególne części miasta i gminy Łask. Analiza czynników potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, by proces rewitalizacji był skuteczny i efektywny.

6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces, który poprzez kompleksowe działania ma na celu wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego. Działania te obejmują przede wszystkim kwestie społeczne, ale również gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Dodatkowo rewitalizacja zakłada wykorzystanie potencjałów oraz uwarunkowań, którymi charakteryzuje się jednostka wskazana do podjęcia działań. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego następuje poprzez realizację zintegrowanych działań na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni oraz gospodarki. Aby można było konsekwentnie realizować zaplanowane działania, istotne jest właściwe zdefiniowanie obszaru zdegradowanego, a później obszaru rewitalizacji. Pełna diagnoza i analiza przeprowadzona w każdej ze sfer, służyła wyznaczeniu obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. i art. 9. ust. 1., obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

gospodarczych	w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,
środowiskowych	w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
przestrzenno-funkcjonalnych	w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
technicznych	– w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. *Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.* Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 *Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.*

Na podstawie przeprowadzonej analizy, dla Łasku jako obszaru zdegradowanego, w którym koncentrują się negatywne zjawiska zarówno społeczne, jak i w wymiarze techniczno - gospodarczo - środowiskowym, wyznaczono teren, w obręb którego wchodzi dwa podobszary:

- Podobszar zdegradowany 1 Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna),
- Podobszar zdegradowany 2 dzielnica Kolumna.

Dane dotyczące ludności oraz powierzchni obszaru zdegradowanego przedstawione są w tabeli poniżej.

Tabela 7 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność

Obszar porównawczy	Powierzchnia [ha]	Ludność [os]
Podobszar zdegradowany Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)	1 088	11 954
Podobszar zdegradowany dzielnica Kolumna	479	4 171
Suma obszar zdegradowany	1 567	16 125
Miasto i Gmina Łask	14 537	26 704
Obszar zdegradowany w stosunku do całości	10,78%	60,38%

Źródło: opracowanie własne

Ze wskazanych obszarów wykazanych jako obszar zdegradowany wydzielono obszar do rewitalizacji.

Obszar ten został podzielony na podobszary stanowiące obszar rewitalizacji. Jest to:

- Podobszar 1 Obszar Miasta Łask (bez dzielnicy Kolumna),
- Podobszar 2 Obszar dzielnicy Kolumna.

Podobszar rewitalizacji Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna) obejmuje powierzchnię 109,32 ha, co stanowi 0,75% całej powierzchni miasta i gminy; a liczba zamieszkującej go ludności to 576 osób, co stanowi 2,15 % populacji Miasta i Gminy Łask. Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi, jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (zwłaszcza w zakresie przestępczości i bezrobocia) i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Podobszar rewitalizacji Dzielnica Kolumna ma powierzchnię 390,75ha, co stanowi 2,69% powierzchni miasta i gminy, a liczba mieszkańców podobszaru wynosi 3 819, co stanowi 14,30 % liczby ludności.

Zgodnie z przeprowadzonymi pracami diagnostycznymi jest to obszar o intensywnym natężeniu problemów społecznych (zwłaszcza w zakresie świadczeń pomocy społecznej oraz niskiego przyrostu naturalnego) i współwystępujących problemach w sferze gospodarczej, technicznej środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 8 Obszar rewitalizacji – zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
Obszar zdegradowany	16 125	60,38	1 567	10,78
Obszar rewitalizacji	4 395	16,45	500,07	3,44
Podobszar rewitalizacji Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)	576	2,15	109,32	0,75
Podobszar rewitalizacji Dzielnica Kolumna	3 819	14,30	390,75	2,69
Miasto i Gmina Łask	26 704	100,00	1 4537	100,00

Źródło: opracowanie własne

Łącznie obszar rewitalizacji w mieście i Gminie Łask zajmuje powierzchnię 500,07 ha (co stanowi 3,44% powierzchni miasta i gminy) oraz jest zamieszkały przez 4 395 osób (co stanowi 16,45% mieszkańców). Oznacza to, że wytyczony obszar spełnia wymagania zawarte w ustawie odnośnie obszaru oraz liczby ludności.

Grafika 3 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

7. Diagnoza pogłębiona

Obszar rewitalizacji gminy Łask został podzielony na dwa podobszary:

- Podobszar Miasto Łask,
- Podobszar Dzielnica Kolumna.

Wskazany podział wynika z odrębnego charakteru obszarów, ponieważ Miasto Łask składa się z dwóch jednostek osadniczych – Łasku i Kolumny. Granicę między dwiema jednostkami osadniczymi stanowi dolina rzeki Grabi wraz z terenami leśnymi, a dzielnica Kolumna została włączona do granic administracyjnych Łasku w 1973 roku. Obszar rewitalizacji gminy składa się z charakterystycznych obszarów Miasta Łask:

- centralna część wraz z wydzielonym zabytkowym układem Śródmieścia,
- dzielnica przemysłowo-składowa w okolicach ul. Przemysłowej,
- część zabudowy wielorodzinnej osiedla Przylesie.

Natomiast dzielnica Kolumna powstała w XIX wieku, a jej rozwój nastąpił w okresie międzywojennym. Ze względu na ówczesne walory klimatyczno-krajobrazowe miejscowość zyskała cechy wypoczynkowe. W okresie po 1945 roku stopniowo zmieniał się charakter Kolumny głównie za sprawą rozwoju budownictwa jednorodzinnego. Do obszaru rewitalizacji włączono całą dzielnicę Kolumna, obejmującą:

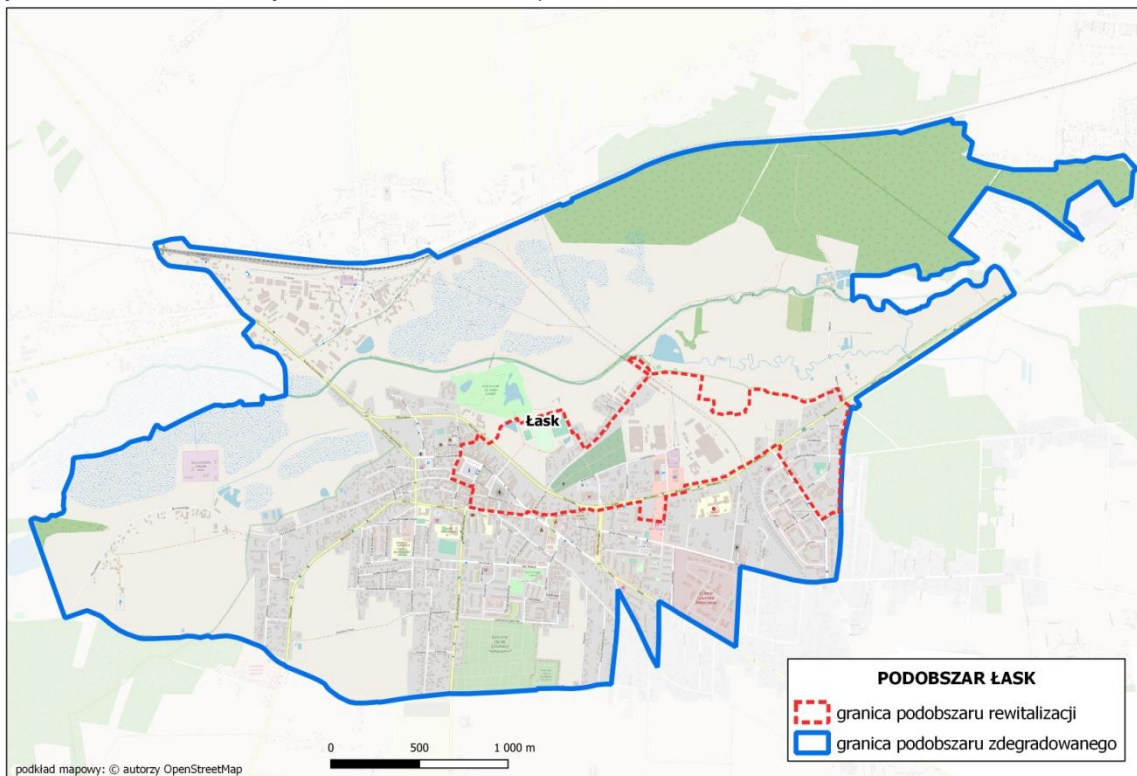
- tereny powstałe w wyniku parcelacji w latach dwudziestych i trzydziestych XX w. pod miejscowość wypoczynkową,
- tereny parcelacji powojennej z przeznaczeniem dla zabudowy mieszkaniowej.

W większości przypadków problemów społecznych wartości wskaźników zostały zaprezentowane w postaci procentowej (odsetka), obrazuje to poziom natężenia negatywnych zjawisk na danym podobszarze. O takiej prezentacji danych zdecydowała wielość jednostek porównawczych, a także ich powierzchnia i zaludnienie. W przypadku zastosowania wskaźników przeliczeniowych (w stosunku do liczby ludności lub w stosunku do powierzchni obszaru) prezentowane dane mogłyby prowadzić do błędnych wniosków, np. jedna osoba będąca klientem pomocy społecznej w mało ludnej jednostce porównawczej mogłaby świadczyć o znacznym nasileniu problemów społecznych, co nie byłoby zgodne z faktycznym stanem rzeczy.

7.1 Diagnoza pogłębiona – podobszar rewitalizacji Miasto Łask

Łask – miasto w województwie łódzkim, w powiecie łaskim, siedziba gminy miejsko-wiejskiej Łask i powiatu łaskiego. Jest położone na Wysoczyźnie Łaskiej, nad Grabią. Pod względem historycznym Łask położony jest w dawnej ziemi sieradzkiej. W latach 1975–1998 miasto administracyjnie należało do woj. sieradzkiego. Po II wojnie światowej rozwinął się tu przemysł odzieżowy i metalowy, w 1957 r. w pobliżu miasta ulokowano jednostkę wojsk lotniczych.

Grafika 4 Podobszar rewitalizacji – Miasto Łask bez dzielnicy Kolumna

Źródło: opracowanie własne

Struktura przestrzenna Łasku przedstawia się następująco:

- centralna część śródmieścia,
- dwa zespoły terenów przemysłowo-składowych,
- tereny rozproszonej zabudowy jednorodzinnej,
- Batorego – osiedle mieszkaniowe,
- Mickiewicza – osiedle mieszkaniowe,
- Sobieskiego – osiedle mieszkaniowe,
- Wojskowe – osiedle mieszkaniowe,
- MON – osiedle mieszkaniowe,
- Zajączek – osiedle mieszkaniowe,
- Przylesie – osiedle mieszkaniowe włączone w latach 90.

Podobszar rewitalizacji Łask – od północnej strony granica podobszaru przebiega ulicami Strażacką i Objazdową, wzdłuż terenu Centrum Sportu i Rekreacji dobiega do ul. Armii Krajowej, następnie ulicą Utrata do koryta rzeki Grabia, gdzie zawraca do ul. Armii Krajowej, skąd pomijając tereny zalesione, niezabudowane dociera do ul. Warszawskiej wzdłuż której rozpoczyna się granica wschodnia, dalej zdefiniowana ulicą Podleśną. Południowa strona podobszaru ograniczona jest ulicami: Leszczynową, Jodłową, Warszawską, Inki – Danuty Siedzikówny, ponownie ul. Warszawską, Placem Piłsudskiego, 9 Maja, a strona zachodnia ulicami: Narutowicza, Kilińskiego, M. Konopnickiej. Do ważniejszych instytucji i obiektów użyteczności publicznej podobszaru rewitalizacji należą:

- Centrum sportu i rekreacji,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Łasku,
- Technikum Elektryczne nr 2,
- Muzeum Historii Łasku,
- Pływalnia kryta Przylesie,
- Szkoła podstawowa nr 5 im. Mikołaja Kopernika,
- Orlik.

Na obszarze rewitalizacji odnotowuje się nagromadzenie problemów społecznych, czego dowodem jest zwiększona liczba beneficjentów świadczeń pomocy społecznej oraz stosunkowo wysoka liczba osób bezrobotnych. Pokłosiem złej sytuacji społecznej jest wysoki odsetek osób uzależnionych od alkoholu zamieszkujących obszar, a także wysoki odsetek ofiar przemocy. Usytuowanie części obszaru rewitalizacji w centrum miasta niesie ze sobą także zwiększoną liczbę przestępstw w wyniku zagęszczenia usług publicznych i większej liczby mieszkańców korzystających z tego obszaru. Uwagę zwraca także niska liczba organizacji pozarządowych na podobszarze rewitalizacji, która może świadczyć o niskiej aktywności publicznej mieszkańców i niskim poziomie zaangażowania w sprawy lokalne. Dodatkowym elementem wskazującym na obniżony poziom aktywności mieszkańców jest spadająca liczba czytelników bibliotek publicznych w Mieście Łask. Według danych GUS, w latach 2017-2021 liczba czytelników spadła o około 30% (w 2017 r. liczba czytelników wyniosła 3 119 natomiast w 2021 było to już zaledwie 2 182 osób¹). Dodatkowym deficytem jest wyludnianie się obszaru w wyniku wysokiego, ujemnego salda migracji i niskiego przyrostu naturalnego, co może być efektem niskiej atrakcyjności osiedleńczej podobszaru.

---

¹ Dane: GUS BDL

Tabela 9 Problemy społeczne podobszaru Miasto Łask

	wartość dla obszaru zdegradowanego Łask	wartość szacunkowa dla podobszaru rewitalizacji Miasto Łask	wartość dla Gminy Łask
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-20,5	-16,1	-15,9
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-15,8	-16,4	-7,2
Odsetek klientów pomocy społecznej	38,2%	17,2%	100%
Odsetek liczby bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem	37,4%	21,2%	100%
Odsetek osób bezrobotnych długotrwale w liczbie bezrobotnych długotrwale ogółem	37,1%	20,5%	100%
Udział osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność w liczbie osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność ogółem	46,3%	25,2%	100%
Udział osób uzależnionych od alkoholu w liczbie osób uzależnionych od alkoholu ogółem	65,2%	29,1%	100%
Udział przestępstw w liczbie przestępstw ogółem	74%	35%	100%
Udział ofiar przemocy w liczbie ofiar przemocy ogółem	66,7%	29,4%	100%
Udział organizacji pozarządowych	57%	3%	100%

Źródło: opracowanie własne

Na problemy społeczne występujące na podobszarze nakładają się problemy infrastrukturalne, środowiskowe, techniczne oraz przestrzenno- funkcjonalne. Wyznaczony podobszar obejmuje swoim zasięgiem centrum miasta wraz z przyległymi ulicami, rozciągając swój zasięg w kierunku wschodnim. Odnotowuje się tu zagęszczenie zabudowy zabytkowej, znajdującej się często w złym stanie technicznym, wymagającej pilnych prac remontowych i modernizacyjnych. Przykładami tego typu obiektów budowlanych są kamienice usytuowane przy ul. Warszawskiej i Dąbrowskiego, wyposażone w przestarzałe źródła ciepła, a ich zły stan techniczny, uniemożliwia ich pełne wykorzystanie. Ponadto obiekty znajdują się w strefie A ścisłej ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego miasta średniowiecznego i objęte są ochroną konserwatorską poprzez wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków. Generuje to znaczne koszty związane z przywróceniem im funkcjonalności i dostosowania ich do osób o szczególnych potrzebach, zgodnie z wymogami ustawowymi. Ponadto wskazuje się, iż na podobszarze rewitalizacji zlokalizowane są obiekty, które utraciły swoją funkcję (np. dawny budynek MOPS przy ul. Kościuszki) i pozostawienie ich bez interwencji może doprowadzić do pogorszenia ich stanu technicznego i negatywnego oddziaływania na sąsiadujące tereny. Podobszar rewitalizacji Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna) charakteryzuje się także niedoborem atrakcyjnych przestrzeni publicznych, sportu, wypoczynku i rekreacji. Wprawdzie wskazano, iż na podobszarze znajduje się Centrum Sportu i Rekreacji jednak jego słabe i zużyte wyposażenie, niedostosowanie do potrzeb użytkowników oraz przestarzałe rozwiązania techniczne, pochodzące z lat 60 XX wieku, uniemożliwiają wykorzystanie tego obiektu przez mieszkańców. Zapóźnienia dotyczące modernizacji i wyposażenia poszczególnych

obiektów negatywnie oddziałują na sferę środowiskową podobszaru. Zastosowane w obiektach przestarzałe, niskosprawne źródła ciepła na paliwa stałe oraz brak rozwiązań ograniczających zużycie energii powoduje okresowe przekroczenia standardów jakości powietrza, które pogłębiane są przez gęstą zabudowę obszaru.

Tabela 10 Problemy w sferach pozaspółecznych podobszaru Miasto Łask

	wartość dla obszaru zdegradowanego Łask	wartość szacunkowa dla podobszaru rewitalizacji Miasto Łask	wartość dla Gminy Łask
Poziom niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	wysoki	wysoki	-
Jakość powietrza	niska	niska	-
Liczba zabytków na km ²	8,8	6,3	1,8
Poziom degradacji technicznej	bardzo wysoki	bardzo wysoki	-
Udział obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	0,0%	0,0%	11,1%

Źródło: opracowanie własne

7.2 Diagnoza pogłębiona - podobszar rewitalizacji Dzielnica Kolumna

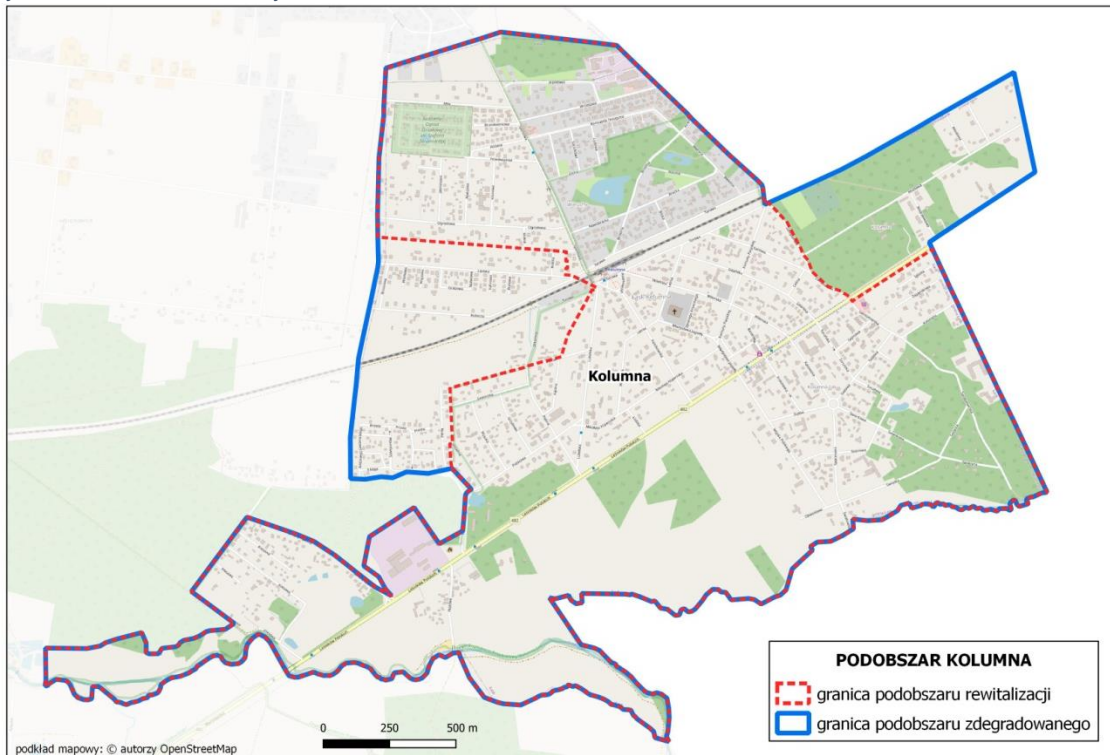
Podobszar Kolumna – część miasta Łask (ok. 5 tys. mieszkańców), leżąca przy drodze krajowej nr 14 z Łodzi do Wrocławia. Nazwa Kolumna pojawiła się w źródłach pisanych w XVII w., gdzie wspomina się o pracującym tu młynie. W 1752 r. zapisano, że była tu walcownia miedzi (czynna do 1917 r.). Rozwój dzielnicy Kolumna sięga początków XX wieku. W 1928 roku Janusz Szweyca wydzielił 120 ha lasu, które zostały przeznaczone dla utworzenia Miasta – Lasu Kolumna. Wydzielony teren został rozparcelowany przez architekta Antoniego Jawornickiego nawiązując do idei miast-ogrodów.

W międzywojniu, dzielnica zyskała status kurortu wypoczynkowego. Korzystając z sąsiedztwa rzeki Grabi i unikatowej przyrody inwestorzy z Pabianic i Łodzi wybudowali tu wiele domów wczasowych (około 30 pensjonatów i 160 domów letniskowych). W okresie II wojny światowej Kolumna została zasiedlona niemieckimi osadnikami z Wołynia i Besarabii, natomiast po wojnie część pensjonatów została przejęta przez Fundusz Wczasów Pracowniczych. Wraz z włączeniem Kolumny do granic Łasku w 1973 roku w dzielnicy coraz częściej pojawia się także jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa. Warto również wspomnieć, że w 1993 roku na terenie dzielnicy ustanowiono Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kolumna-Las”, który jest najstarszą istniejącą tego typu formą ochrony przyrody w województwie łódzkim.

Struktura przestrzenna dzielnicy Kolumna przedstawia się następująco:

- część północna,
- część południowa,
- zespół zabudowy na północ od torów kolejowych.

Grafika 5 Podobszar rewitalizacji – dzielnica Kolumna

Źródło: opracowanie własne

Podobszar Kolumna – od strony północnej skomunikowany jest ulicami: Sowią, Piekarniczą, równoległe z ulicą Błękitną oraz ulicą Torową, od strony wschodniej ciągiem ulic: Kwiatowej, Leśników Polskich oraz Wakacyjną. Strona południowa podobszaru ograniczona jest linią dwóch rzek: Paluszwicy i Grabi, a następnie równoległe do ulicy Kresowej, załamując swój bieg, rozpoczyna się zachodnia granica, która rozciąga się wzdłuż ul. Kliny.

Aktualnie w Kolumnie funkcjonują między innymi:

- filia Biblioteki Publicznej im. Jana Łaskiego Młodszeo w Łasku,
- Nadleśnictwo Kolumna
- filia Łaskiego Domu Kultury
- Zespół Szkół ogólnokształcących im. Ignacego Jana Paderewskiego, w tym: Szkoła Podstawowa nr 4 oraz Liceum Ogólnokształcące,
- OSP,
- Orlik.

Wskazane instytucje stanowią o potencjale podobszaru do podjęcia działań rewitalizacyjnych

Diagnoza szczegółowa podobszaru rewitalizacji Kolumna potwierdza tendencje zdiagnozowane podczas prac delimitacyjnych. Obszar Kolumna podlega negatywnym zjawiskom demograficznym (ujemny przyrost naturalny) i migracyjnym (ujemne saldo migracji), czego efektem jest wyludnianie się obszaru. Ponadto obszar zamieszkiwany jest przez ponad 27% wszystkich klientów pomocy społecznej. Trudna

sytuacja społeczna łączy się z problemem bezrobocia – spośród wszystkich bezrobotnych na terenie Gminy Łask, blisko co piąty jest mieszkańcem podobszaru rewitalizacji Kolumna. Wskazuje to na konieczność podjęcia działań aktywizujących osoby bezrobotne lub też zwiększanie chłonności lokalnego rynku pracy poprzez zachęty zatrudnieniowe dla lokalnych przedsiębiorców, bądź też tworzenie atrakcyjniejszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Istotnym faktem są także dane dotyczące liczby osób z niepełnosprawnością zamieszkujące podobszar Kolumna, w szczególności w kontekście dostosowywania przestrzeni publicznych i budynków użyteczności publicznej do osób o specjalnych potrzebach. Zgodnie z danymi MGOPS obszar zamieszkiwany jest 23,2% ogólnej liczby osób otrzymujących świadczenia MGOPS ze względu na niepełnosprawność. Nadmienia się, że definicja osoby o szczególnych potrzebach jest bardziej pojemna i obejmuje zdecydowanie szerszy katalog osób, niż tylko te, które otrzymują świadczenia ze względu na niepełnosprawność. W świetle ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, są to osoby, które czasowo bądź trwale mają ograniczoną zdolność ruchową lub ograniczoną zdolność percepcji, a zatem katalog ten obejmuje także osoby w ciąży, w podeszłym wieku. W związku z tak szeroką definicją osób o specjalnych potrzebach trudno oszacować ich konkretną liczbę.

Tabela 11 Problemy społeczne podobszaru Kolumna

	wartość dla obszaru zdegradowanego Kolumna	Wartość szacunkowa dla podobszaru rewitalizacji Dzielnica Kolumna	wartość dla Gminy Łask
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-20,4	-20,5	-15,9
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-16,1	-16,1	-7,2
Odsetek klientów pomocy społecznej	30,3%	27,3%	100%
Odsetek udzielonych świadczeń pomocy społecznej	33%	30%	100%
Udział kwot udzielonych świadczeń pomocy społecznej	30,3%	28%	100%
Odsetek liczby bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem	20,3%	18,7%	100%
Odsetek osób bezrobotnych długotrwale w liczbie bezrobotnych długotrwale ogółem	22,8%	21%	100%
Udział osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność w liczbie osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność ogółem	25,3%	23,2%	100%
Udział ofiar przemocy w liczbie ofiar przemocy ogółem	8,8%	8,1%	100%

Źródło: opracowanie własne

W kwestiach poza społecznych najbardziej widocznym mankamentem obszaru Kolumna jest wysoki poziom niedostosowania obszaru do zmieniających się funkcji terenu, który wynika ze wskazanych

wcześniej uwarunkowań historycznych. Kolumna stanowiła niegdyś odrębną jednostkę urbanistyczną, której przeznaczeniem była działalność turystyczna, rekreacyjna i wypoczynkowa. Po II wojnie światowej oraz wraz z przyłączeniem Kolumny do granic administracyjnych miasta Łask w 1973 r. powoli zmieniała się funkcja obszaru, a zabudowa letniskowa z czasem była przekształcana w zabudowę wielorodzinną. Ponadto zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łask (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXV/322/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 28 października 2020 r.) rozwój budownictwa jednorodzinnego systematycznie zacierza walory wypoczynkowe dzielnicy. Zabudowania letniskowe to w większości budynki drewniane, jedno lub dwukondygnacyjne wymagające pilnej interwencji ze względu na wysoki poziom degradacji technicznej, wysokie zapotrzebowanie energetyczne oraz brak dostosowania do osób o specjalnych potrzebach. Dodatkowo wiek zabudowy oraz brak bieżących modernizacji negatywnie oddziałuje na sferę środowiskową. Na obszarze rewitalizacji występują budynki zawierające azbest i wyroby azbestowe (w szczególności przy ul. Torowej oraz ul. Miłej), a sezonowo występują przekroczenia jakości powietrza ze względu na przestarzałe źródła ciepła i gęstą zabudowę.

Tabela 12 Problemy w sferach pozaspołecznych podobszaru Kolumna

	wartość dla obszaru zdegradowanego Kolumna	wartość szacunkowa dla podobszaru rewitalizacji Dzielnica Kolumna	wartość dla Gminy Łask
Poziom niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu	wysoki	wysoki	-
Liczba nieruchomości zawierających wyroby azbestowe / km ²	6,9	6,9	6,9
Jakość powietrza	niska	niska	-
Liczba zabytków na km ²	20,4	20,4	1,8
Poziom degradacji technicznej	bardzo wysoki	bardzo wysoki	-
Udział obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	0,0%	0,0%	11,1%

Źródło: opracowanie własne

Trudności w rewaloryzacji budynków powoduje również ponadnormatywne występowanie obiektów zabytkowych. Zgodnie ze zgromadzonymi danymi na terenie Kolumny występuje co najmniej 98 budynków zabytkowych wymagających opieki konserwatorskiej, co generuje znaczne koszty, przekraczające możliwości finansowe właścicieli nieruchomości (w tym gminy).

7.3 Wywiady pogłębione – obszar rewitalizacji

Zgromadzone dane liczbowe zostały uzupełnione o wypowiedzi respondentów, które uzyskano w drodze badań sondażowych. W zakresie sfery społecznej poproszono badanych o odniesienie się do wybranych dziedzin życia społecznego na obszarze rewitalizacji. Osoby biorące udział w badaniu negatywnie odniosły się do możliwości rozwoju zawodowego i znalezienia atrakcyjnego zatrudnienia,

co koreluje ze wskazanymi wcześniej deficytami w zakresie niskiej atrakcyjności lokalnego rynku pracy. Ponadto badani negatywnie ocenili ofertę sportową i rekreacyjną, a także otwartość władz na inicjatywy mieszkańców. W zakresie oferty instytucji kultury zdania badanych były podzielone – połowa oceniała ją pozytywnie, druga połowa uznała, iż jest niewystarczająca. Taki podział opinii może świadczyć o konieczności dywersyfikacji oferty kulturalnej, tak aby mogła trafić do szerszej grupy odbiorców. W dalszej części badania zadaniem osób badanych było wskazanie największych zagrożeń społecznych dotyczących obszarów rewitalizacji. Badani zwrócili uwagę przede wszystkim na biedę i alkoholizm jako czynniki zagrażające pożądanej sytuacji społecznej obszaru.

W zakresie pozostałych sfer osoby biorące udział w badaniu podkreślały zły stan techniczny „drewniaków” (drewnianych domów letniskowych), które mogłyby stanowić element polityki mieszkaniowej gminy, jednak ze względu na wysoki poziom degradacji technicznej są dziś słabo wykorzystane. W tym kontekście warto wspomnieć o opiniach badanych stwierdzających małe możliwości wynajmu czy zakupu mieszkania, co w znacznym stopniu obniża atrakcyjność osiedleńczę obszaru rewitalizacji. Dodatkowo niska dostępność i zła jakość miejsc spędzania czasu wolnego, terenów rekreacyjnych, placów zabaw, miejsc zielonych, niska dostępność ścieżek i dróg rowerowych powoduje niski standard zamieszkiwania całego obszaru rewitalizacji, negatywnie oddziałuje na możliwość integracji społeczności lokalnej. Co więcej funkcjonujące obiekty sportowe, rekreacyjne i tereny zielone, ze względu na przestarzałe rozwiązania techniczne oraz brak ich odpowiedniego wyposażenia, nie mogą pełnić swoich pierwotnych funkcji – związanych z prowadzeniem działań prozdrowotnych dla mieszkańców. Przedstawione powyżej deficyty uniemożliwiają pełne wykorzystanie potencjału turystycznego, który w opiniach badanych jest niewątpliwą zaletą obszaru rewitalizacji. Przemysły czasu wolnego stają się coraz istotniejszymi gałęziami lokalnych gospodarek dlatego też wskazane problemy należy rozpatrywać w szerszym kontekście gospodarczym – uwolnienie i pełne wykorzystanie potencjału turystycznego może pozytywnie wpływać na rozwój nowych działalności gospodarczych i tym samym nowych, atrakcyjniejszych miejsc pracy. Ponadto respondenci wskazywali na problem czystości czy zadbania terenu i jego częste zaśmiecenie, a także występującą okresowo niską jakość powietrza, co negatywnie oddziałuje na zdrowie i jakość życia mieszkańców.

7.4 Potencjały obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono największe potencjały podobszarów rewitalizacji, uporządkowane zgodnie z analizowanymi sferami. Zgromadzone dane są wypadkową przeglądu danych statystycznych, analizy danych zastanych oraz opinii osób biorących udział w badaniu ankietowym.

Sfera społeczna	Podobszar Miasto Łask	Podobszar Dzielnica Kolumna
dostępność usług społecznych		
możliwości centrotwórcze i integracyjne		
prężnie działająca instytucja kultury		
dziedzictwo kulturowe		
deklarowane poczucie bezpieczeństwa społeczne		
jakość ofert i programów kierowanych do dzieci i młodzieży		
Sfera gospodarcza		
potencjał handlowo-usługowy – centrum		
potencjał turystyczny		
dobrze skomunikowanie (bliskość ośrodków miejskich)		
Sfera środowiskowa		
relatywnie wysoki odsetek terenów zielonych		
występowanie zbiorników/cieków wodnych		
potencjał dla podjęcia działań podnoszących efektywność energetyczną,		
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
położenie na terenie o dużych walorach krajobrazowych sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji		
potencjał do rozwoju usług związanych z turystyką		
dostępność obiektów edukacyjnych		
Sfera techniczna		
potencjał przestrzeni publicznych		
koncentracja obiektów użyteczności publicznej		
wysoki udział budynków użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności		

7.5 Potrzeby obszaru rewitalizacji

Diagnoza pogłębiona – problemy	Potrzeba	Sfera
Obszar rewitalizacji dotyczący negatywne zjawiska migracyjne i demograficzne czego dowodem jest wysokie, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny. Wskazane zjawisko może wiązać się z niską atrakcyjnością osiedleńczą oraz trudnościami w wynajmie lub zakupie mieszkania.	Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej poprzez modernizację mieszkań komunalnych	Sfera społeczna
Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano nagromadzenie problemów społecznych czego wyrazem jest stosunkowo wysoka liczba przestępstw, ofiar przemocy oraz klientów pomocy społecznej. Wsparcie społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji, w postaci działań aktywizujących, integracyjnych i profilaktycznych powinno poprawić sytuację społeczną obszaru.	Wsparcie społeczności lokalnej w zakresie aktywnej integracji i profilaktyki	Sfera społeczna
Wypowiedzi badanych wskazują, iż oferta sportowa, rekreacyjna, wypoczynkowa i kulturalna obszaru jest niskiej jakości. Wynika to po części ze słabo wyposażonej, nie modernizowanej bazy sportowej, a w przypadku oferty kulturalnej braku innowacyjnych sposobów docierania do odbiorców (poprzez np. udostępnianie kultury na nowoczesnych nośnikach cyfrowych).	Konieczność rozbudowy oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej w celu zaspokojenia potrzeb różnych grup odbiorców	Sfera społeczna
Organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze rewitalizacji stanowią około 9,5% wszystkich organizacji w Łasku. Z jednej strony mogą stanowić one potencjał do realizacji działań rewitalizacyjnych, z drugiej natomiast strony ich niska liczba może świadczyć o małej aktywności społecznej mieszkańców. Obniżającą się aktywność mieszkańców potwierdzają także dane GUS dotyczące liczby czytelników w Mieście Łask – w latach 2017-2021 r. liczba czytelników bibliotek publicznych spadała o 30%.	Wzmocnienie aktywności społecznej poprzez wsparcie organizacji pozarządowych	Sfera społeczna
W ocenie badanych lokalny rynek pracy w Łasku jest mało atrakcyjny i nie daje możliwości znalezienia interesującego zatrudnienia lub podnoszenia kompetencji zawodowych. Wypowiedzi te potwierdza zdiagnozowany stosunkowo wysoki odsetek liczby osób bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji oraz wysoki odsetek osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia.	Aktywizacja zawodowa oraz stworzenie warunków do rozwoju atrakcyjniejszego rynku pracy	Sfera gospodarcza
Niewątpliwym atutem Łasku, a w szczególności dzielnicy Kolumna jest wysoki potencjał turystyczny. W opinii badanych jest on jednak niedostatecznie wykorzystany. Przystarzała infrastruktura sportu i wypoczynku, wysoki poziom degradacji budynków (w tym zabytkowych), mało atrakcyjna, niskiej jakości przestrzeń publiczna to czynniki wpływające na brak możliwości pełnego wykorzystania potencjału turystycznego obszaru rewitalizacji.	Podniesienie jakości przestrzeni publicznych poprzez ich rewaloryzację oraz doposażenie	Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Diagnoza pogłębiona – problemy	Potrzeba	Sfera
<p>W zakresie sfery technicznej dostrzega się znaczny poziom degradacji obiektów budowlanych. Budynki zlokalizowane na obszarze rewitalizacji (w tym mieszkaniowe) wymagają pilnych prac remontowych i modernizacyjnych, aby mogły pełnić swoje pierwotne lub zakładane funkcje. Wiele z nich stanowi zabytki, co zwiększa koszty utrzymania i utrudnia efektywne z nich korzystanie. Ponadto niski poziom wyposażenia budynków w nowoczesne źródła ciepła, a także brak zastosowania energooszczędnych rozwiązań, negatywnie oddziałuje na sferę środowiskową obszaru rewitalizacji.</p>	<p>Remonty i modernizacje obiektów budowlanych w tym zabytkowych i mieszkalnych oraz wyposażenie w niezbędną infrastrukturę</p>	<p>Sfera techniczna</p>
<p>Na obszarze rewitalizacji odczuwalne są okresowe pogorszenia jakości powietrza, w szczególności przekroczenia pyłów P.M 10 oraz P.M 2.5. Wynika to w głównej mierze ze stosowania przestarzałych źródeł ciepła zasilanych paliwami kopalnymi, a także gęstą zabudową cechującą obszar rewitalizacji.</p>	<p>Działania zmierzające do podniesienia efektywności energetycznej budynków mieszkalnych</p>	<p>Sfera środowiskowa</p>

8. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Poniżej zaprezentowano wizję, czyli element planistyczny będący projekcją pożądanego stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Rozwoju i Technologii zaproponowana wizja odnosi się do poszczególnych analizowanych sfer: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Dzięki pogłębionej diagnozie problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji wypracowano pożądaną obraz obszaru rewitalizacji będący wyrazem oczekiwań i aspiracji lokalnej społeczności.

Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych w perspektywie roku 2030 obszar rewitalizacji staje się przyjazną przestrzenią dla mieszkańców i turystów. Zrewitalizowane miejsca rekreacji i wypoczynku, prężnie działające instytucje kultury zachęcają użytkowników do regularnej aktywności. Zdegradowana tkanka zabytkowa miasta dzięki działaniom rewitalizacyjnym stała się funkcjonalna, estetyczna i energooszczędna. Wyzwolony potencjał turystyczny wzmacnia lokalną gospodarkę i tworzy atrakcyjne miejsca pracy. Na obszarze rewitalizacji świadczone są profesjonalne usługi publiczne wspierające mieszkańców, dając im równe szanse i możliwości.

9. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Przyjęta wizja powinna zostać urzeczywistniona dzięki realizacji zaproponowanych celów strategicznych i w dalszej części kierunków działań i projektów rewitalizacyjnych. Wskazane cele strategiczne będą realizowane przy aktywnym współudziale interesariuszy i partnerów procesu rewitalizacji.

1. Sfera społeczno-gospodarcza	2. Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna	3. Sfera środowiskowa
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu

Kolejno wymienione i przypisane do sfer kierunki działań wskazują na sposób osiągnięcia celów strategicznych poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i bazują na lokalnych potencjałach. Logika prowadzenia interwencji rewitalizacyjnej została przedstawiona poniżej.

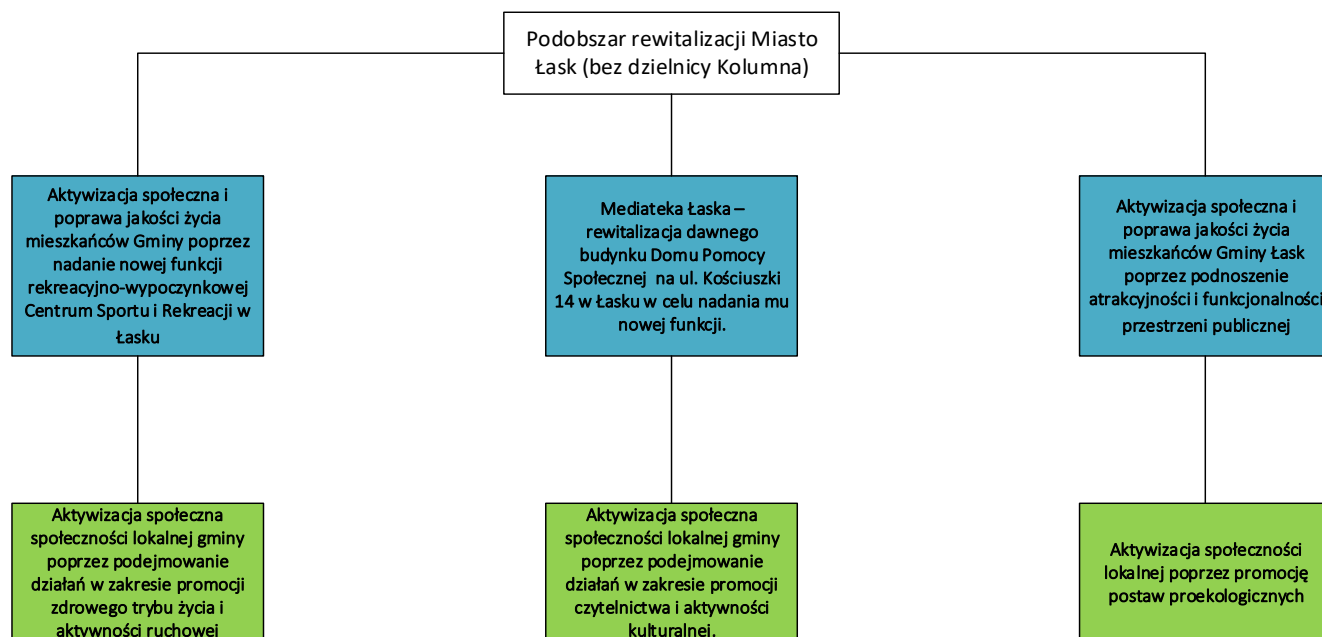

Sfera	Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane problemy	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
Spółeczno-gospodarcza	1. Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców	1.1. Działania na rzecz włączenia społecznego aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.2. Wzmocnienie oferty kulturalnej 1.3. Wzmocnienie oferty sportu, rekreacji i wypoczynku	<ul style="list-style-type: none"> – Niska aktywności społeczna wyrażona niską liczbą organizacji pozarządowych oraz spadkiem liczby czytelników – Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia (w tym długotrwałego) – Niskiej jakości oferta sportowa, rekreacyjna, wypoczynkowa i kulturalna – Mało atrakcyjny rynek pracy nie dający możliwości znalezienia interesującego zatrudnienia lub podnoszenia kompetencji zawodowych – Wyludnianie się obszaru w związku z procesami demograficznymi i migracyjnymi – Funkcjonowanie grup /osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, 	<ul style="list-style-type: none"> – Dostępność usług społecznych – Zagęszczenie usług publicznych – Dostępność obiektów sportowych, miejsc wypoczynku i rekreacji – Potencjał handlowo-usługowy związany z usytuowaniem części obszaru rewitalizacji w centrum miasta – Dziedzictwo kulturowe obszaru – Prężnie działająca instytucja kultury 	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy – Wzrost liczby działalności gospodarczych związanych z usługami turystycznymi i okołoturystycznymi – Większa liczba wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych integrujących społeczność lokalną – Spadek liczby osób uzależnionych od alkoholu oraz klientów pomocy społecznej – Wzrost aktywności społecznej mieszkańców – Poprawa jakości oferty sportowej, wypoczynkowej, rekreacyjnej i kulturalnej
Techniczna i przestrzenno-funkcjonalna	2. Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej	2.1 Modernizacja, adaptacja i doposażenie obiektów budowlanych 2.2 Uporządkowanie, modernizacja i doposażenie miejsc sportu, rekreacji i wypoczynku 2.3 Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej	<ul style="list-style-type: none"> – Przystarzała i mało funkcjonalna infrastruktura sportu i wypoczynku, – Wysoki poziom degradacji budynków (w tym zabytkowych), – Mało atrakcyjna, niskiej jakości przestrzeń publiczna 	<ul style="list-style-type: none"> – Położenie na terenie o dużych walorach krajobrazowych sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji – Potencjał do rozwoju usług związanych z turystyką – Dostępność obiektów edukacyjnych – Potencjał przestrzeni publicznych – Koncentracja obiektów użyteczności publicznej – wysoki udział budynków użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności – Dobre skomunikowanie obszaru – Materialne dziedzictwo kulturowe w postaci zabudowy letniskowej 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa dostępności terenów sportu wypoczynku i rekreacji – Wzrost zainteresowania aktywnymi formami spędzania czasu wolnego – Poprawa funkcjonalności obiektów budowlanych – Poprawa dostępności obiektów dla osób o szczególnych potrzebach – Wzmocnienie bazy lokalowej dla organizacji pozarządowych – Poprawa stanu komunalnej infrastruktury mieszkaniowej
Środowiskowa	3. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu	3.1 Zwiększenie efektywności energetycznej 3.2 Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> – Okresowe przekroczenia stężenia pyłów zawieszonych P.M 10, P.M 2.5 ze względu na gęstą zabudowę oraz wykorzystywane nisko sprawne źródła ciepła na paliwa stałe 	<ul style="list-style-type: none"> – Doświadczenie w prowadzeniu prac termomodernizacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości powietrza

10. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

10.1 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)

Na diagramie przedstawiono logikę projektów – kolorem niebieskim wyróżniono planowane przedsięwzięcia infrastrukturalne, natomiast zielonym towarzyszące działania społeczne. Proponowane projekty wynikają z analizy potrzeb i zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji.

1.	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez nadanie nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku
Nazwa przedsięwzięcia	
Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez nadanie nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku	
Nazwa wnioskodawcy	
a) osoba fizyczna	b) inny podmiot (nazwa): Gmina Łask,
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Na obszarze w którym realizowany będzie projekt zdiagnozowano następujące problemy:	
Problemy społeczne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Duży odsetek osób niepełnosprawnych oraz pozostających w długotrwałej lub ciężkiej chorobie przy jednoczesnym stałym wzroście seniorskiej grupy wiekowej; – Niedostateczny poziom życia mieszkańców spowodowany złymi warunkami bytowymi, mieszkaniowymi – Niski poziom zaangażowania społecznego i aktywności społeczności lokalnej, – Niski stopień aktywności fizycznej mieszkańców gminy – Niedostateczny dostęp do przestrzeni publicznych pełniących funkcję rekreacyjno-wypoczynkową na obszarze Gminy. – Brak świadomości mieszkańców gminy dotyczącej zdrowego i aktywnego spędzania wolnego czasu i wypoczynku 	
Problemy środowiskowe:	
Występowanie niskiej emisji -przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2,5, w tym także normowe przekroczenia benzo(a)pirenu;	
Problemy przestrzenno-funkcjonalne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Brak terenów umożliwiających aktywny wypoczynek i rekreację – Wysoki udział obiektów zdegradowanych, wymagających modernizacji, 	
Problemy techniczne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Niski poziom z informatyzowania i digitalizacji oferty miejskiej – Brak infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej lub zniszczona i zaniedbana infrastruktura. 	
Problemy przestrzenno-funkcjonalne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Niewykorzystanie potencjału rekreacyjno-wypoczynkowego obszaru 	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Cel nadrzędny przedsięwzięcia:	
Rewitalizacja obszarów problemowych w kierunku wewnętrznej i zewnętrznej integracji.	
Cele operacyjne:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz funkcjonalności miejsc rekreacyjnych. 2. Budowanie społeczeństwa zintegrowanego i zdrowego poprzez wzrost aktywności społecznej oraz fizycznej mieszkańców 3. Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców Gminy Łask 4. Wspieranie integracji społecznej 5. Rewaloryzacja oraz ożywienie przestrzeni dotychczas zdegradowanej 6. Wzrost integracji wewnętrznej rodzin 	
Dodatkowo, poprzez realizację przedsięwzięcia planuje się osiągnięcie następujących rezultatów:	
<ul style="list-style-type: none"> – Utworzenie strefy rekreacyjno- wypoczynkowej; – Zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia i wzrostu jego jakości poprzez nadanie nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku; – Propagowanie aktywnego i zdrowego spędzania wolnego czasu; – Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy; – Poprawa ładu przestrzennego, wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej w Łasku i wzmocnienie aktywności fizycznej mieszkańców. 	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
Projekt obejmuje dwa zintegrowane działania:	
<ul style="list-style-type: none"> – Przebudowę i modernizację części rekreacyjno- wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku – Aktywizację społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej 	

Przebudowa i modernizacja części rekreacyjno- wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku

W ostatnich latach Gmina Łask wychodząc naprzeciw tendencji do zwiększonego zainteresowania aktywnością fizyczną, a także prowadzeniem aktywnego stylu życia oraz aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy, Łask podjęła szereg działań mających na celu popularyzację aktywnego spędzania wolnego czasu i rozwój rekreacji w gminie. Potrzeba aktywnego spędzania czasu na powietrzu jest obecnie niezwykle ważna w świetle sytuacji epidemiologicznej w kraju. Mieszkańcy gminy zmuszeni do ograniczenia swojej aktywności społecznej zgłaszają liczne zapotrzebowanie na nową infrastrukturę rekreacyjno-wypoczynkową umożliwiającą aktywność fizyczną, która jest obecnie bardzo ważnym aspektem mającym wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne ludzi.

Jednym z elementów prowadzonej przez gminę strategii rewitalizacyjnych jest modernizacja infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej na terenie Centrum Sportu i Rekreacji (CSiR) w Łasku. CSiR jest jednostką organizacyjną Gminy Łask. Przedmiotem statutowej działalności CSiR jest:

- świadczenie usług z zakresu sportu, turystyki i rekreacji, -utrzymanie i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych, -współpraca z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi w sferze kultury fizycznej, -organizacja imprez sportowo- rekreacyjnych. Wypełniając swoje statutowe zadania CSiR służy społeczeństwu Gminy Łask oferując możliwość korzystania z obiektów sportowo- rekreacyjnych. Na jego terenie znajdują się: boisko piłkarskie z trybunami, boisko piłkarskie treningowe, bieżnia lekkoatletyczna 400 metrowa, 3 korty tenisowe z nawierzchnią ceglana, teren rekreacyjny ze stawem, parking, budynek szatniowo- socjalny. Cały teren CSiR jest ogrodzony. Istniejąca na terenie CSiR infrastruktura wymaga jednakże całkowitej modernizacji i rozbudowy o elementy rekreacyjno-wypoczynkowe, a także dostosowania dla zgłaszanych potrzeb społeczności lokalnej.

Obiekt będący przedmiotem przedsięwzięcia powstał w latach 60-tych. Składa się z 2 boisk piłkarskich - głównego z widownią i treningowego częściowo oświetlonego, bieżni lekkoatletycznej oraz kortów tenisowych. Obiekt zlokalizowany jest na ponad 5 hektarowej działce w sąsiedztwie parku miejskiego. Duży obszar tej działki jest niezagospodarowany. Przez lata eksploatacji infrastruktura obiektu została w znacznym stopniu zużyta. Obiekt wymaga pilnej interwencji. Teren obiektu ma potencjał do stworzenia wielofunkcyjnego, wielopokoleniowego centrum sportowo – rekreacyjno-wypoczynkowego, które służyć będzie mieszkańcom miasta, gminy, powiatu w zakresie rekreacji i spędzania czasu wolnego. Modernizacja obiektu pozwoli na stworzenie wraz z niedawno zrewitalizowanym Parkiem Miejskim dużego kompleksu rekreacyjno-wypoczynkowego. Ma szansę przyciągnąć i zapewnić zdrowy sposób spędzania czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców regionu.

Obszar CSiR obiektu podzielono na dwie strefy.

Strefa sportowa, w której docelowo poprzez działania modernizacyjne i rozbudowę powstanie kompleks trzech boisk do piłki nożnej z infrastrukturą towarzyszącą (boisko z nawierzchnią z trawy sztucznej wraz z oświetleniem i zadaszeniem w postaci hali pneumatycznej oraz trybuną i zapleczem technicznym, pełnowymiarowe boisko piłkarskie o wymiarach 105 x 66 m o nawierzchni z trawy naturalnej wraz z oświetleniem i trybuną, boisko treningowe z polem gry 45 x 90 m z nawierzchnią z trawy hybrydowej wraz z oświetleniem i trybuną) oraz infrastruktura lekkoatletyczna w postaci: 3- torowej 60- metrowej bieżni prostej o nawierzchni poliuretanowej wraz ze skocznią do skoku w dal na końcu bieżni oraz bieżni okrężnej 400 m, min. 6 torowej z odwodnieniem o nawierzchni poliuretanowej.

Strefa rekreacyjno –wypoczynkowa na obszarze, której planuje się m.in. budowę:

trzech kortów tenisowych (preferowana nawierzchnia z mączki ceglanej), wraz ze ścianką treningową oraz zapleczem magazynowym i zadaszonym miejscem do odpoczynku, trzech boisk do siatkowej piłki plażowej wraz z oświetleniem i trybunami, placu zabaw/placu rekreacyjnego dla dzieci, pumtracku – rowerowego toru przeszkód, budowy/przebudowy sprawnościowego placu treningowego (raptoringu).

Docelowo cały obiekt zostanie odwodniony oraz oświetlony. Planowana jest również budowa/wymiana części ogrodzenia, budowa/przebudowa systemu monitoringu, budowa ciągów pieszych i pieszo-jezdnych- połączenia komunikacyjnego przeznaczonego dla ruchu pieszych, rowerów oraz docelowych wjazdów gospodarczych, odnowienie budynku magazynowego przy głównym wjeździe na teren CSiR w Łasku, zagospodarowanie zieleni, mała architektura np.: ławeczki, kosze na śmieci, stojaki na rowery itp. W planach jest też zarezerwowany teren pod dodatkowe miejsca parkingowe.

Powiązanie z celami GPR

Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Łask ul. Armii Krajowej 5a Działka 166/4 obręb 12 Miasto Łask

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na politykę równych szans kobiet i mężczyzn oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt dąży do realizacji zasady równości mężczyzn i kobiet oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania projektu, zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu zaplanowano szereg działań prowadzących do ułatwienia dostępności do usług publicznych świadczonych przez Gminę Łask dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osobami z ograniczeniami i niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchu oraz trudnościami poznawczymi, w zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej. Ponieważ realizacja projektu uwzględnia zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Również przy wyborze wykonawców zadań pod uwagę będą brane jedynie względy merytoryczne. Wszystkie osoby korzystające z efektów wnioskowanego projektu tj. będą mieli równy dostęp do opisanej infrastruktury. Projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów powstałych w wyniku realizacji projektu. Infrastruktura będzie jednakowo dostępna dla kobiet, mężczyzn, a także osób niepełnosprawnych, niezależnie od rasy, pochodzenia etnicznego, religii, światopoglądu, wieku, niepełnosprawności, orientacji seksualnej – zakupiony sprzęt oraz infrastruktura powstała w wyniku prac budowlanych będą przystosowane do możliwości wszystkich osób. Procedury dotyczące realizacji inwestycji będą przeprowadzone z poszanowaniem prawa przy zapewnieniu równych szans dla wszystkich zainteresowanych osób fizycznych. Również użytkownikami zmodernizowanej infrastruktury będą wszyscy zainteresowani bez względu na płeć. Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowy projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Okres realizacji:

2024-2027

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochozące ze źródeł krajowych publicznych	pochozące ze źródeł prywatnych	pochozące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochozące z innych źródeł
3 000 000,00 zł		17 000 000,00 zł	

Łączna wartość przedsięwzięcia

20 000 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji**Wskaźniki produktu:**

- liczba zrewitalizowanych obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych - 1 szt;
- liczba przedsięwzięć prowadzących do nadania obiektom nowych funkcji - 1 szt;
- utworzenie wspólnej przestrzeni publicznej – 1 szt;
- zmodernizowana powierzchnia użytkowa;
- liczba estetycznych wizualnie i funkcjonalnych technicznie budynków –1szt.

Wskaźniki rezultatu:

- zwiększenie liczby estetycznych i funkcjonalnych obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych w na terenie Gminy Łask;
- zwiększenie dostępności obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych;
- aktywizacja społeczności lokalnej w zakresie zdrowego i aktywnego trybu spędzania wolnego czasu;
- wzrost atrakcyjności i użyteczności przestrzeni publicznych;
- wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców gminy.

2	Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej
Nazwa przedsięwzięcia	
Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej	
Nazwa wnioskodawcy	
a) osoba fizyczna	b) inny podmiot (nazwa): Gmina Łask, Biblioteka miejska w Łasku, Łaski Dom Kultury
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Na obszarze w którym realizowany będzie projekt zdiagnozowano następujące problemy:	
Problemy społeczne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Duży odsetek osób niepełnosprawnych oraz pozostających w długotrwałej lub ciężkiej chorobie przy jednoczesnym stałym wzroście seniorskiej grupy wiekowej; – Niski poziom zaangażowania społecznego i aktywności społeczności lokalnej – Niski stopień aktywności fizycznej mieszkańców gminy – Niedostateczny dostęp do przestrzeni publicznych pełniących funkcję rekreacyjno-wypoczynkową na obszarze Gminy. – Brak świadomości mieszkańców gminy dotyczącej zdrowego i aktywnego spędzania wolnego czasu i wypoczynku 	
Problemy środowiskowe:	
Występowanie niskiej emisji - przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2,5, w tym także normowe przekroczenia benzo(a)pirenu;	
Problemy przestrzenno-funkcjonalne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Brak terenów umożliwiających aktywny wypoczynek i rekreację – Wysoki udział obiektów zdegradowanych, wymagających modernizacji. 	
Problemy techniczne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Brak infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej lub zniszczona i zaniedbana infrastruktura. 	
Problemy przestrzenno-funkcjonalne:	
<ul style="list-style-type: none"> – Niezagospodarowany potencjał rekreacyjno-wypoczynkowy obszaru. 	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Cel nadrzędny przedsięwzięcia:	
<p>Celem projektu jest aktywizacja mieszkańców poprzez rozwój dostępności nowej infrastruktury sportowej. Efektem aktywizacji będzie poprawa jakości życia, kondycji fizycznej i promocja zdrowego typu życia. Aktywność sportowa będzie sprzyjała międzypokoleniowej integracji społecznej. Zrealizowany projekt stworzy warunki do kontynuacji zawodów sportowych w piłce nożnej, a także w wielu innych dyscyplinach sportowych i rekreacyjnych. Nowe urządzenia, które powstaną na terenie obiektu będą wspierać aktywność ruchową wszystkich mieszkańców, niezależnie od wieku i sprawności. Atrakcyjne urządzenia będą pobudzać do działań prozdrowotnych całe rodziny, seniorów, osoby nieaktywne sportowo.</p>	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
<p>W ramach planowanych działań będzie zaplanowanych wiele imprez dla mieszkańców. Realizacja tych przedsięwzięć ograniczy problem braku aktywności fizycznej wśród mieszkańców, czego efektem winna być poprawa sprawności fizycznej, a także właściwe wykorzystanie czasu wolnego i poprawa stanu zdrowia. Po przywróceniu funkcjonalności obiektowi planuje się następujące działania:</p>	
I. Cykliczne imprezy sportowo-rekreacyjne pn. BĄDŹ AKTYWNY W WAKACJE;	
<ul style="list-style-type: none"> - turnieje tenisa ziemnego dla różnych kategorii wiekowych kobiet i mężczyzn, - turnieje siatkówki plażowej dla młodzieży, - turnieje integracyjne klubów piłkarskich, - zawody rowerowe Pumptrack Race dla dzieci. <p>Koszt w/w przedsięwzięcia ok 25.000 zł.</p>	
II. Ogólnopolskie zawody w biegach przeszkodowych OCR i Ninja dla zawodowców i amatorów pn. BĄDŹ JAK NINJA. Zawody cykliczne na rozpoczęcie wiosny.	
Koszt w/w przedsięwzięcia 30.000 zł.	
III. Impreza integracyjna: CZWÓRBÓJ LEKKOATLETYCZNY dla osób	

niepełnosprawnych.

W programie:

- bieg krótki, bieg długi, skok, rzut,
  - poczęstunek w formie grilla,
  - gry i zabawy z animatorami,
- Koszt w/w przedsięwzięcia 20.000 zł.

IV. SPORTOWY PIKNIK RODZINNY na pożegnanie wakacji pn. RODZINA**WYGRYWA**

W programie :

- sprawnościowy tor przeszkód,
- gry plenerowe,
- ognisko z kiełbaskami,
- rodzinne karaoke.

Koszt w/w przedsięwzięcia 20.000 zł.

V. MARSZ Z KIJKAMI DLA SENIORÓW brzegiem rzeki Grabi na kąpielisko i powrót do Ośrodka zakończone ogniskiem z pieczeniem kiełbasek.

Atrakcją wszystkich w/w przedsięwzięć będą zaproszeni sławni ludzie pochodzący z Łasku i okolic ze świata sportu i nie tylko.

Wszystkie te przedsięwzięcia zostaną rozpropagowane poprzez media: internet, radio, telewizję, co spowoduje, że skorzysta z nich więcej mieszkańców naszej gminy.

Oprócz treningów pięciu lokalnych klubów piłkarskich i ich rozgrywek ligowych, w ośrodku planuje się dodatkowo następujące zajęcia sportowo-rekreacyjne :

- Nordic Walking z gimnastyką na trawie dla osób 60+ ,
- zajęcia przygotowujące do ćwiczeń na torze przeszkód Ninja dla różnych grup wiekowych,
- szkółka tenisa ziemnego dla dzieci.

Powiązanie z celami GPR

Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Łask ul. Armii Krajowej 5a Działka 166/4 obręb 12 Miasto Łask

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Projekt będzie realizował politykę równych szans kobiet i mężczyzn oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt dąży do zapobiegania wszelkiej dyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania projektu zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu zaplanowano szereg działań prowadzących do ułatwienia dostępności do usług publicznych świadczonych przez Gminę Łask dla osób ze szczególnymi potrzebami w tym osobami z ograniczeniami i niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchu oraz trudnościami poznawczymi. W zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej. Wszystkie osoby korzystające z efektów wnioskowanego projektu tj. będą miały równy dostęp do opisanej infrastruktury. Projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów powstałych w wyniku realizacji projektu. Infrastruktura będzie jednakowo dostępna dla kobiet, mężczyzn, a także osób niepełnosprawnych – zakupiony sprzęt oraz infrastruktura powstała w wyniku prac budowlanych będą przystosowane do możliwości wszystkich osób. Procedury dotyczące realizacji inwestycji będą przeprowadzone z poszanowaniem prawa przy zapewnieniu równych szans dla wszystkich zainteresowanych osób fizycznych bez względu na ich płeć. Również użytkownikami zmodernizowanej infrastruktury będą wszyscy zainteresowani bez względu na płeć. Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowy projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Okres realizacji:

2023-

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
18 000,00 zł		102 000,00 zł	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
120 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
– liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych i rekreacyjnych dla różnych grup beneficjentów: 6/rocznie			
Wskaźniki rezultatu:			
– liczba uczestników wydarzeń sportowych: 3000/rok			
– liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury			

3.	Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji.
Nazwa przedsięwzięcia	
Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji.	
Nazwa wnioskodawcy	
a) osoba fizyczna	b) inny podmiot (nazwa): Gmina Łask, Biblioteka miejska w Łasku, Łaski Dom Kultury
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Problemy społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Duży odsetek osób niepełnosprawnych oraz pozostających w długotrwałej lub ciężkiej chorobie przy jednoczesnym stałym wzroście seniorskiej grupy wiekowej; – Długotrwałe bezrobocie; – Niedostateczny poziom życia mieszkańców spowodowany złymi warunkami bytowymi; – Niski poziom zaangażowania społecznego i aktywności społeczności lokalnej w sferę kultury. <p>Problemy środowiskowe:</p> <p>Występowanie niskiej emisji -przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2,5, w tym także normowe przekroczenia benzo(a)pirenu.</p> <p>Problemy przestrzenno-funkcjonalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Brak zaplecza lokalowego dla funkcjonowania instytucji biblioteki miejskiej w Łasku; – Wysoki udział obiektów zabytkowych, często zdegradowanych, wymagających modernizacji, które pomimo walorów historycznych są nieestetyczne; – Lokalizacja obiektu wielkokubaturowego dawnego Domu Pomocy Społecznej, który utracił swoją funkcję, aktualnie niewykorzystanie potencjału budynku; – Brak zabezpieczenia zewnętrznej przestrzeni publicznej obsługującej instytucje kultury. <p>Problemy techniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Niski poziom z informatyzowania i digitalizacji oferty miejskiej biblioteki w Łasku. 	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
<p>Cel nadrzędny: Rewitalizacja obszarów problemowych w kierunku wewnętrznej i zewnętrznej integracji.</p> <p>Cele operacyjne są następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz funkcjonalności budynku na cele Mediateki Łaskiej; – Przeciwdziałanie wykluczeniu społeczno-ekonomicznemu poprzez wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców; – Wzrost jakości powietrza; – Poszerzenie oferty kulturalnej; – Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych; – Zagospodarowanie wspólnej atrakcyjnej przestrzeni publicznej pełniącej m.in. funkcję zaplecza funkcjonowania instytucji zlokalizowanej w budynku przy ul. Kościuszki 14; – Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask; – Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz funkcjonalności budynków; 	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
<p>Projekt obejmuje dwa zintegrowane działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji; – Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji czytelnictwa i aktywności kulturalnej. <p>Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji.</p> <p>W ramach projektu planuje się utworzenie spójnej sieciowej oferty instytucji kultury z obszaru Gminy Łask uwzględniającej m.in utworzenie nowoczesnego centrum multimedialnego, społecznego i kulturalnego poprzez rewitalizację dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji, w którym siedzibę będzie miała mediateka publiczna, czytelnia oraz sala wystawiennicza/widowiskowa z bogatą ofertą zajęć artystycznych oraz edukacyjnych. W zbiorach mediateki znajdują się nie tylko tradycyjne książki ale też filmy,</p>	

płyty muzyczne, audiobooki oraz gry planszowe, a także oferowała będzie dostęp do elektronicznych baz ebooków.

W procesie projektowania przystosowania budynku dla potrzeb mediateki budynku uwzględniona zostanie zmieniająca się funkcja biblioteki, która z miejsca wypożyczania książek stanie się centrum aktywności lokalnej oraz przestrzenią do spędzania wolnego czasu. Będzie to miejsce wielopokoleniowe gdzie każdy znajdzie dobrą lekturę, spędzi czas w przyjaznej czytelni i skorzysta z bogatej oferty kulturalnej. W obiekcie organizowane będą wystawy sztuki w tym prac lokalnych artystów, spotkania autorskie, a także będzie miejscem różnego rodzaju warsztatów artystycznych oraz edukacyjnych, klubów dyskusyjnych i innych form aktywności społeczności lokalnej.

W związku z faktem, że biblioteka w Łasku funkcjonuje w obiekcie wynajmowanym, niezapewniającym odpowiedniej powierzchni dla atrakcyjnej i ergonomicznej prezentacji zbiorów oraz nie pozwalającej na rozwój działalności tej instytucji – min. w dziedzinie technologii multimedialnych - i organizację wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców gminy, powiatu i regionu, planuje się budowę nowoczesnego centrum multimedialnego, społecznego i kulturalnego.

Projekt planuje się realizować w systemie zaprojektuj - wybuduj na podstawie programu funkcjonalno – użytkowego.

Zadania w projekcie;

- Zaprojektowanie na działce należącej do Gminy Łask usytuowanej w centrum miasta rewitalizacji budynku, który stanowił dawną siedzibę Domu Pomocy Społecznej w Łasku w celu przystosowania go do potrzeb mediateki w technologii pasywnej. Zaprojektowany obiekt ma pozwolić na atrakcyjną prezentację zasobów książkowych i multimedialnych, będzie wyposażony w sale pełniące funkcje czytelni, miejsc spotkań klubów, realizacji warsztatów oraz salę wystawienniczą/ widowiskową. Zaprojektowany obiekt ma posiadać niezbędne udogodnienia do wykorzystania w nim technologii multimedialnych;
- Rewitalizację obiektu, wraz z jego termomodernizacją;
- Zakup wyposażenia – meble, sprzęty komputerowe, urządzenia multimedialne;
- Zakup, uzupełnienie księgozbioru oraz zbiorów multimedialnych.

Powiązanie z celami GPR

Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Łask ul. Kościuszki 14 Obszar Miasto Łask (działka 225 i 226/4 obręb 14 Miasto Łask)

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na politykę równych szans kobiet i mężczyzn oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt dąży do realizacji zasady równości mężczyzn i kobiet oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania projektu, zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu zaplanowano szereg działań prowadzących do ułatwienia dostępności do usług publicznych świadczonych przez Gminę Łask dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osobami z ograniczeniami i niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchu oraz trudnościami poznawczymi, w zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej. Ponieważ realizacja projektu uwzględnia zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Również przy wyborze wykonawców zadań pod uwagę będą brane jedynie względy merytoryczne. Wszystkie osoby korzystające z efektów wnioskowanego projektu tj. będą mieli równy dostęp do opisanej infrastruktury. Projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów powstałych w wyniku realizacji projektu. Infrastruktura będzie jednakowo dostępna dla kobiet, mężczyzn, a także osób niepełnosprawnych, niezależnie od rasy, pochodzenia etnicznego, religii, światopoglądu, wieku, niepełnosprawności, orientacji seksualnej – zakupiony sprzęt oraz infrastruktura powstała w wyniku prac budowlanych będą przystosowane do możliwości wszystkich osób. Procedury dotyczące realizacji inwestycji będą przeprowadzone z poszanowaniem prawa przy zapewnieniu równych szans dla wszystkich zainteresowanych osób fizycznych. Również użytkownikami zmodernizowanej infrastruktury będą wszyscy zainteresowani bez względu na płeć. Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowy projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Okres realizacji:			
2023			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
3 300 000,00 zł		18 700 000,00 zł	
Łączna wartość przedsięwzięcia			
22 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
<ul style="list-style-type: none"> – liczba zrewitalizowanych obiektów uzyskujących nowe funkcje – 1 szt. – liczba przedsięwzięć prowadzących do nadania obiektom nowych funkcji - 1 szt. – utworzenie wspólnej przestrzeni publicznej – 1 szt. – zmodernizowana powierzchnia użytkowa – liczba estetycznych wizualnie i funkcjonalnych technicznie budynków – 3 szt. 			
Wskaźniki rezultatu:			
<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie ilości estetycznych i funkcjonalnych budynków na terenie Gminy Łask; – zwiększenie ilości miejsc o charakterze kulturalnym na terenie Gminy; – zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza; – oszczędność energii w zrewitalizowanych budynkach; – wzrost warunków do prowadzenia rozwoju zawodowego oraz przedsiębiorczości; – wzrost atrakcyjności i użyteczności przestrzeni publicznych; – wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców zrewitalizowanych budynków; – poszerzenie oferty kulturalnej na terenie Gminy Łask. 			

4. Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji czytelnictwa i aktywności kulturalnej.	
Nazwa przedsięwzięcia	
Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji czytelnictwa i aktywności kulturalnej.	
Nazwa wnioskodawcy	
a) osoba fizyczna	b) inny podmiot (nazwa): Gmina Łask, Biblioteka miejska w Łasku, Łaski Dom Kultury
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Problemy społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wysoki odsetek osób niepełnosprawnych oraz pozostających w długotrwałej lub ciężkiej chorobie przy jednoczesnym stałym wzroście seniorskiej grupy wiekowej; – Długotrwałe pozostawanie bez pracy stosunkowo wysokiej liczby mieszkańców; – Niski poziom zaangażowania społecznego i aktywności społeczności lokalnej w sferę kultury <p>Problemy przestrzenno-funkcjonalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Brak zaplecza lokalowego dla funkcjonowania instytucji biblioteki miejskiej w Łasku; – Wysoki udział obiektów zabytkowych, często zdegradowanych, wymagających modernizacji, które pomimo walorów historycznych są nieestetyczne; – Brak zabezpieczenia zewnętrznej przestrzeni publicznej obsługującej instytucje kultury. <p>Problemy techniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Niski poziom z informatyzowania i digitalizacji oferty miejskiej biblioteki w Łasku. 	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
<ul style="list-style-type: none"> – Głównym celem jest wzbogacenie i rozszerzenie oferty Biblioteki Miejskiej. Dzięki planowanym działaniom oferta biblioteki będzie skierowana do zróżnicowanego grona odbiorców 	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
<p>Zakres rzeczowy obejmuje konieczność zakupu niezbędnych towarów i usług w celu realizacji oferty:</p> <p>1. dla najmłodszych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – organizowane będą cykliczne spotkania dla rodziców z małymi dziećmi - utworzenie grupy zabawowej <i>Rodzinne czytanie</i>, gdzie poprzez proste zabawy ruchowe i manualne rodzice będą zachęceni do czytania od najmłodszych lat, zajęcia kierowane będą dla rodziców i dzieci od 2 roku życia. – dla rodzin z dziećmi planowana jest organizacja poranków z teatrykiem i poranków filmowych, – cykliczne zajęcia dla przedszkolaków z głośnego czytania - Poranki z biblioteką. Przedszkola i młodsze klasy szkół podstawowych będą brały udział w zajęciach bibliotecznych i wspólnie z bibliotekarką poznawały bibliotekę, słuchały bajek i uczestniczyły w zajęciach tematycznych. – w miesiącach letnich dysponując biblioteczną przestrzenią na zewnątrz, zorganizowane zostaną zajęcia pt. <i>Czytanki pod chmurką</i> - będą to zajęcia kreatywne dla dzieci w formie głośnego czytania na świeżym powietrzu. – dla dzieci w wieku szkolnym biblioteka będzie oferować pomoc w odrabianiu lekcji, czy wsparcie w nauce czytania. Inicjatywą dla dzieci szkolnych również będzie comiesięczny konkurs krzyżówkowy z wiedzy o literaturze z nagrodami, dostępny tylko dla zapisanych czytelników, a także program lojalnościowy czyli- zbieranie pieczętek/naklejek podczas każdorazowej wizyty w bibliotece (w nagrodę czytelnicy będą otrzymywać różne bonusy np. dłuższy czas na zwrot książki, możliwość wypożyczenia większej liczby książek na raz). – coroczny konkurs na najlepszego czytelnika dziecięcego będzie motywował młodych czytelników do odwiedzania biblioteki, wypożyczania książek i uczestniczenia w proponowanych zajęciach. – podczas ferii i wakacji zapewniona zostanie dzieciom opieka obejmująca zajęcia ogólnorozwojowe, gdzie tematem przewodnim będzie książka i nowe technologie. <p>2. dla młodzieży:</p> <p>w nowoczesnej mediatece będą dostępne cyklicznie zajęcia z nowych technologii. Planowany jest zakup wyposażenia w postaci drukarki i długopisów 3D, robota, okularów VR czy stołu multimedialnego. Wszystko to znajdzie się w pokoju gier, gdzie będzie zapewniony dostęp do konsoli multimedialnych oraz stół z klockami dla młodych budowniczych. Dodatkowo wprowadzone zostaną do oferty biblioteki zajęcia manualne, podczas których będzie można konstruować, budować, malować, eksperymentować – czyli uczyć się przez zabawę. Zajęcia opierać się będą na zagadnieniach z matematyki, szeroko pojętej technologii, inżynierii i sztuki.</p> <p>3. dla dorosłych i seniorów:</p>	

cykliczne spotkania autorskie, spotkania ze specjalistami typu: psycholog, prawnik, dietetyk oraz spotkania z ciekawymi ludźmi, lokalnymi artystami i historykami.

W wizję nowoczesnej biblioteki wpisać należy również wszelkiego rodzaju prelekcje, wystawy (galeria lokalnych talentów), wieczory literackie i warsztaty np. z ekodesignu, mangi, oraz takie które są nieodłącznym instrumentem w kultywowaniu rocznic literackich i historycznych oraz propagowaniu czytelnictwa wśród mieszkańców.

Dzięki większej i dostosowanej przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poszerzona zostanie współpraca z lokalnymi instytucjami, gdzie uczęszczają osoby ze szczególnymi potrzebami

W mediatece planuje się wydzielić „makerspace”- czyli publicznie dostępne miejsce, open space, w którym ludzie się spotykają, by kreatywnie pracować i realizować projekty typu „zrób to sam”, by uczyć się przez zabawę i eksperymentowanie, wspólnie tworzyć, wymyślać i realizować różne projekty, a także dzielić się wiedzą i rozwiązywać problemy (szycie, majsterkowanie, projektowanie graficzne, kodowanie, szydełkowanie). Będzie to miejsce do pracy zarówno dla młodego czytelnika, jak i dorosłych i seniorów.

Dla seniorów i grup sąsiedzkich przeznaczony zostanie również projekt „Akademia wymiany umiejętności”- gdzie uczestnicy będą wzajemnie dzielić się pasjami i wiedzą, współpracować pod okiem bibliotekarzy, wykorzystując przestrzeń wspomnianego wcześniej „makerspace”.

Większa przestrzeń pozwoli na uruchomienie w bibliotece wypożyczalni multimediów: audiobooków, filmów i seriali, komiksów, płyt DVD, CD i winylowych, a także gier (konsole i tradycyjne planszówki) oraz sprawi, że cały księgozbiór będzie z wolnym dostępem do półek, tak, by czytelnicy sami mogli myśkować między regałami i samodzielnie wybierać lektury.

Regały znajdujące się w magazynie będą przesuwne, co sprawi, że w razie potrzeby można będzie je zsunąć i w ten sposób zyskać powierzchnię na dodatkowe działania.

Czytelnicy będą mogli skorzystać z tematycznych czytelni: czytelni prasy, gdzie znajdą zarówno wydania papierowe jak i elektroniczne codziennej prasy i czasopism oraz czytelni komiksów.

Nowoczesna biblioteka będzie wyposażona w książkomat – czyli całodobowe urządzenie przystosowane do wypożyczenia i zwrotu książek. Książkomat zapewni możliwość korzystania z oferty biblioteki bez względu na godziny pracy biblioteki.

Projekt ma rozwiązać przede wszystkim problem zbyt ciasnej przestrzeni, w której jest mało miejsca na realizację wielu działań dla mieszkańców oraz brak swobodnej przestrzeni do spotkań. Ponadto budynek jest własnością Łaskiej Spółdzielni Mieszkaniowej (konieczność zapłaty wysokiego czynszu) jest niedostosowany do osób niepełnosprawnych, a stan techniczny wymaga remontu.

Powiązanie z celami GPR

Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Łask ul. Kościuszki 14 Obszar Miasto Łask (działka 225 i 226/4 obręb 14 Miasto Łask)

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Projekt będzie realizował politykę równych szans kobiet i mężczyzn oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt dąży do zapobiegania wszelkiej dyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania projektu zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu zaplanowano szereg działań prowadzących do ułatwienia dostępności do usług publicznych świadczonych przez Gminę Łask dla osób ze szczególnymi potrzebami w tym osobami z ograniczeniami i niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchu oraz trudnościami poznawczymi. W zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej. Wszystkie osoby korzystające z efektów wnioskowanego projektu tj. będą miały równy dostęp do opisanej infrastruktury. Projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów powstałych w wyniku realizacji projektu. Infrastruktura będzie jednakowo dostępna dla kobiet, mężczyzn, a

także osób niepełnosprawnych – zakupiony sprzęt oraz infrastruktura powstała w wyniku prac budowlanych będą przystosowane do możliwości wszystkich osób. Procedury dotyczące realizacji inwestycji będą przeprowadzone z poszanowaniem prawa przy zapewnieniu równych szans dla wszystkich zainteresowanych osób fizycznych bez względu na ich płeć. Również użytkownikami zmodernizowanej infrastruktury będą wszyscy zainteresowani bez względu na płeć. Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowy projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Okres realizacji:

2023

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
150 000,00 zł		850 000,00 zł	

Łączna wartość przedsięwzięcia

1 000 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

- liczba zrewitalizowanych obiektów uzyskujących nowe funkcje – 1 szt.
- liczba przedsięwzięć prowadzących do nadania obiektom nowych funkcji - 1 szt.
- utworzenie wspólnej przestrzeni publicznej – 1 szt.
- zmodernizowana powierzchnia użytkowa
- liczba estetycznych wizualnie i funkcjonalnych technicznie budynków – 3 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- zwiększenie ilości estetycznych i funkcjonalnych budynków na terenie Gminy Łask;
- zwiększenie ilości miejsc o charakterze kulturalnym na terenie Gminy;
- zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza;
- oszczędność energii w zrewitalizowanych budynkach;
- wzrost warunków do prowadzenia rozwoju zawodowego oraz przedsiębiorczości;
- wzrost atrakcyjności i użyteczności przestrzeni publicznych;
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców zrewitalizowanych budynków;
- poszerzenie oferty kulturalnej na terenie Gminy Łask.

5.	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznej
Nazwa przedsięwzięcia	
Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznej	
Nazwa wnioskodawcy	
a) osoba fizyczna	b) inny podmiot (nazwa): Gmina Łask, Biblioteka miejska w Łasku,
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Problemy społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wysoki poziom przestępczości, – duży odsetek osób niepełnosprawnych oraz pozostających w długotrwałej lub ciężkiej chorobie przy jednoczesnym stałym wzroście seniorskiej grupy wiekowej; – długotrwałe pozostawanie bez pracy stosunkowo wysokiej liczby mieszkańców – niedostateczny poziom życia mieszkańców spowodowany złymi warunkami bytowymi mieszkań – niski stopień zaangażowania społeczności lokalnej w sprawy gminy <p>Problemy środowiskowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – występowanie niskiej emisji -przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2,5, w tym także normowe przekroczenia benzo(a)pirenu; – wysoka częstotliwość ruchu samochodowego; – wysoki udział pieców węglowych w gospodarstwach domowych. <p>Problemy przestrzenno-funkcjonalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wysoki udział obiektów zabytkowych, często zdegradowanych, wymagających modernizacji, które pomimo walorów historycznych są nieestetyczne; <p>Problemy techniczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wysoki udział w obszarze rewitalizacji zdegradowanych budynków mienia komunalnego, niewystarczająco wyposażonych w infrastrukturę oraz o wysokim poziomie zniszczeń technicznych wpływających na nieestetyczny wygląd. 	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
<p>Cel nadrzędny: Rewitalizacja obszarów problemowych w kierunku wewnętrznej i zewnętrznej integracji mieszkańców.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz funkcjonalności budynków przy ul. Warszawskiej 2 i 2a oraz ul. Dąbrowskiego; 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społeczno-ekonomicznemu poprzez wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców; 3. Wzrost jakości powietrza; 4. Wzrost bezpieczeństwa przestrzeni publicznej, funkcjonalności budynków oraz atrakcyjności turystycznej gminy; 5. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miejskich w zakresie: części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych; 6. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych; 7. Zagospodarowanie wspólnej atrakcyjnej przestrzeni publicznej pełniącej m.in. funkcję zaplecza funkcjonowania instytucji zlokalizowanych w kamienicy pod adresem 11 listopada w Łasku będącej siedzibą filii Łaskiego Domu Kultury, Lokalnej Grupy Działania i innych organizacji; 8. Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask; 9. Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych oraz funkcjonalności budynków; 10. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej 	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
Rewitalizacja oraz poprawa efektywności energetycznej wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Warszawskiej 2 i 2A, Dąbrowskiego 3/4 w Łasku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.	

Projekt dotyczy kompleksowej inwestycji związanej z wyprowadzeniem ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych prowadzących do przywrócenia obiektom ich funkcji. Inwestycja obejmuje rewitalizację wraz z inwestycją związaną z racjonalizacją zużycia energii w mieszkalnych budynkach wielorodzinnych poprzez termomodernizację trzech kamienic pełniących funkcję wielorodzinnych budynków mieszkalnych stanowiących własność Gminy Łask, położonych na ul. Warszawskiej 2 i 2 A i ul. Dąbrowskiego 3/4. Zakres obejmuje m.in. prace termomodernizacyjne wraz z montażem odnawialnych źródeł energii (pompa ciepła, panele fotowoltaiczne), konserwatorskie i remontowe wraz z rewitalizacją podwórka przy dwóch kamienicach. Obiekty znajdują się w centrum miasta, na obszarze o wzmózonej niskiej emisji. Obiekty są na obszarze rewitalizacji w strefie A ścisłej ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego miasta średniowiecznego i objęte są ochroną konserwatorską poprzez wpis do Gminnej Ewidencji Zabytków. Zakres obejmuje m.in:

Kamienica przy ul. Warszawskiej 2a- budynek dwukondygnacyjny, podpiwniczony z poddaszem nieużytkowym, wykorzystywany na cele mieszkalne. Zaplanowany zakres prac: wymiana stropu wraz z izolacją termiczną, wzmocnienie i izolacja termiczna i przeciwwilgociowa stropów piwnic, wymiana konstrukcji więźby dachowej i pokrycia, obróbki blacharskie, wymiana stolarki okiennej (szyby zespolone, niskoemisyjne) i drzwiowej, restauracja elewacji, przebudowa klatki schodowej, wykonanie nowych podziałów mieszkań, prace wykończeniowe, wymiana instalacji elektrycznej i niskoprądowej, wodno- kanalizacyjnej, wentylacji, montaż pompy ciepła typu powietrze- woda o mocy do 25 kw. Po inwestycji w budynku znajdą się 4 mieszkania komunalne;

Kamienica przy ul. Warszawskiej 2- budynek dwukondygnacyjny, podpiwniczony z poddaszem nieużytkowym, przeznaczony na cele mieszkalne. Zaplanowany zakres prac: wymiana konstrukcji więźby dachowej wraz z pokryciem, wymiana konstrukcji stropów międzykondygnacyjnych, wymiana stolarki okiennej (szyba zespolona niskoemisyjna) i drzwi, wykonanie nowych podziałów mieszkań, przebudowa klatki schodowej, renowacja drzwi wewnętrznych i posadzek klatki schodowej, prace wykończeniowe, wymiana instalacji elektrycznej i niskoprądowej, wodno- kanalizacyjnej, wentylacji instalacja fotowoltaiki z falownikiem, instalacja c.o., pompa ciepła woda- woda. Po inwestycji w budynku znajdzie się 8 mieszkań komunalnych. Zagospodarowanie działki 125/1 - wyburzenie budynku gospodarczego, wykonanie dojeżdż do budynku z kostki granitowej, trawników i nasadzeń, oświetlenie, mała architektura.

Po inwestycji budynki pozostaną w zasobach Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Łasku z planowanym przeznaczeniem na mieszkania komunalne.

Projektowi infrastrukturalnemu towarzyszyć będą działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrostowi aktywności społecznej.

Kamienica przy ul. Dąbrowskiego 3/4

Powiązanie z celami GPR

Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej

Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Łask ul. Warszawska nr 2 i nr 2a oraz **ul. Dąbrowskiego 3/4**

Obszar Miasto Łask

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na politykę równych szans kobiet i mężczyzn oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt dąży do realizacji zasady równości mężczyzn i kobiet oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania projektu, zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu zaplanowano szereg działań prowadzących do ułatwienia dostępności do usług publicznych świadczonych przez Gminę Łask dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osobami z ograniczeniami i niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchu oraz trudnościami poznawczymi, w zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej. Ponieważ realizacja projektu uwzględnia zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Również przy wyborze wykonawców zadań pod uwagę będą brane jedynie względy merytoryczne. Wszystkie osoby korzystające z efektów wnioskowanego projektu tj. będą mieli równy dostęp do opisanej infrastruktury. Projekt

nie ogranicza równego dostępu do zasobów powstałych w wyniku realizacji projektu. Infrastruktura będzie jednakowo dostępna dla kobiet, mężczyzn, a także osób niepełnosprawnych, niezależnie od rasy, pochodzenia etnicznego, religii, światopoglądu, wieku, niepełnosprawności, orientacji seksualnej – zakupiony sprzęt oraz infrastruktura powstała w wyniku prac budowlanych będą przystosowane do możliwości wszystkich osób. Procedury dotyczące realizacji inwestycji będą przeprowadzone z poszanowaniem prawa przy zapewnieniu równych szans dla wszystkich zainteresowanych osób fizycznych. Również użytkownikami zmodernizowanej infrastruktury będą wszyscy zainteresowani bez względu na płeć. Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowy projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Okres realizacji:**Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:**

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
1 275 000,00 zł		7 225 000,00 zł	

Łączna wartość przedsięwzięcia

8 500 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji**Wskaźniki produktu:**

- liczba zrewitalizowanych obiektów wielorodzinnych budynków mieszkalnych – 3 szt.
- liczba przedsięwzięć prowadzących do przewrócenia obiektom funkcji - 1 szt.
- utworzenie wspólnej przestrzeni publicznej – 1 szt.
- zmodernizowana powierzchnia użytkowa
- liczba estetycznych wizualnie i funkcjonalnych technicznie budynków – 3 szt.

Wskaźniki rezultatu:

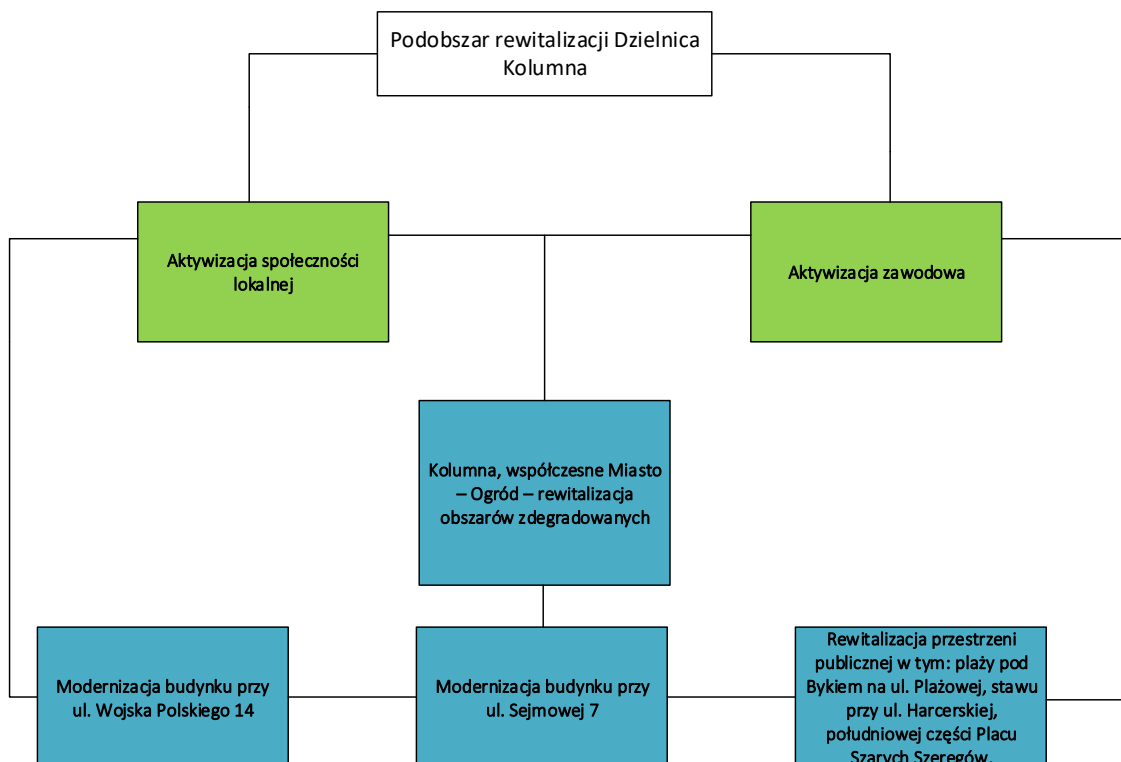
- zwiększenie liczby estetycznych i funkcjonalnych budynków na terenie Gminy Łask -zwiększenie liczby miejsc postojowych -zwiększenie liczby miejsc o charakterze kulturalnym na terenie Gminy;
- zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza;
- oszczędność energii w zrewitalizowanych budynkach;
- wzrost warunków do prowadzenia rozwoju zawodowego oraz przedsiębiorczości;
- zwiększenie dostępności lokali funkcjach mieszkalnych;
- wzrost atrakcyjności i użyteczności przestrzeni publicznych;
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców zrewitalizowanych budynków.

6.	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez budowanie świadomości ekologicznej
Nazwa przedsięwzięcia	
Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez budowanie świadomości ekologicznej	
Nazwa wnioskodawcy	
a) osoba fizyczna	b) inny podmiot (nazwa): Gmina Łask, Biblioteka miejska w Łasku,
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Prace diagnostyczne wykazały, iż na obszarze rewitalizacji dochodzi do okresowych przekroczeń norm jakości powietrza. Wprawdzie część budynków użyteczności publicznej została poddana termomodernizacji, niemniej zjawisko niskiej emisji wywoływane jest przez wzmożony ruch kołowy oraz spalanie niskiej jakości paliw w domowych źródłach ciepła. W ramach przedsięwzięcia „Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznej.” planuje się między innymi działania prowadzące do podniesienia efektywności energetycznej budynków. Niniejszy projekt stanowi dopełnienie tych działań.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Celem przedsięwzięcia jest budowanie świadomości ekologicznej wśród różnych grup interesariuszy.	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia	
Planuje się cykl co najmniej 12 spotkań, adresowanych do różnych grup interesariuszy zamieszkujących obszar rewitalizacji, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • dzieci, młodzieży szkolnej, • osób w wieku aktywności zawodowej, • seniorów. Proponowana tematyka zajęć prowadzonych przez specjalistów powinna obejmować następujące zagadnienia: <ul style="list-style-type: none"> • jak ekologicznie używać opału i ogrzewać dom/mieszkanie, • możliwe oszczędności wody, • prawidłowa segregacja odpadów. 	
Powiązanie z celami GPR	
Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia	
Łask ul. Warszawska nr 2 i nr 2a oraz ul. Dąbrowskiego 3/4 Obszar Miasto Łask	
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania	
Projekt będzie realizował politykę równych szans kobiet i mężczyzn oraz dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt dąży do zapobiegania wszelkiej dyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania projektu zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu zaplanowano szereg działań prowadzących do ułatwienia dostępności do usług publicznych świadczonych przez Gminę Łask dla osób ze szczególnymi potrzebami w tym osobami z ograniczeniami i niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchu oraz trudnościami poznawczymi. W zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej. Wszystkie osoby korzystające z efektów wnioskowanego projektu tj. będą miały równy dostęp do opisanej infrastruktury. Projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów powstałych w wyniku realizacji projektu. Infrastruktura będzie jednakowo dostępna dla kobiet, mężczyzn, a także osób niepełnosprawnych – zakupiony sprzęt oraz infrastruktura powstała w wyniku prac budowlanych będą przystosowane do możliwości wszystkich osób. Procedury dotyczące realizacji inwestycji będą przeprowadzone z poszanowaniem prawa przy zapewnieniu równych szans dla wszystkich zainteresowanych osób fizycznych bez względu na ich płeć. Również użytkownikami zmodernizowanej infrastruktury będą wszyscy zainteresowani bez względu na płeć. Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowy projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.	
Okres realizacji:	
2023	
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:	

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
7 500,00 zł		42 500,00 zł	
łącznie wartość przedsięwzięcia			
50 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu:			
– liczba zorganizowanych warsztatów podnoszących świadomość ekologiczną: 12 szt			
Wskaźniki rezultatu:			
– liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń: 250 osób			

10.2 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Dzielnica Kolumna

Na diagramie wyróżniono projekty społeczne (kolor zielony) oraz towarzyszące działania infrastrukturalne (kolor niebieski) przewidziane do realizacji na podobszarze rewitalizacji Dzielnica Kolumna.

7. Kolumna, współczesne Miasto – Ogród – rewitalizacja obszarów zdegradowanych.	
Nazwa przedsięwzięcia	
Kolumna, współczesne Miasto – Ogród – rewitalizacja obszarów zdegradowanych.	
Nazwa wnioskodawcy	
a) osoba fizyczna	b) inny podmiot (nazwa): Gmina Łask, Biblioteka miejska w Łasku,
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>Lokalizacja terenu rewitalizacji związana jest ściśle z problemami występującymi bezpośrednio na terenie dzielnicy Kolumna. Przeprowadzona diagnoza wykazała, występowanie na terenie dzielnicy licznych problemów społecznych, w tym w szczególności problem pogłębiającego się bezrobocia, ujemny przyrost naturalny, wysokie, ujemne saldo migracji. Potwierdzeniem złej kondycji obszaru jest wysoki odsetek klientów pomocy społecznej. Ponadto w Kolumnie identyfikuje się niską jakość powietrza. Kolumna ze względu na swój szczególny charakter i walory zarówno krajobrazowe, jak i potencjał rozwojowy jest miejscem, gdzie odpowiednio poprowadzone działania rewitalizacyjne, mogą wpłynąć na problemy zidentyfikowane w obszarze zdegradowanym na terenie dzielnicy. Podstawą działań rewitalizacyjnych na tym obszarze jest kontynuacja koncepcji Miasta Ogrodu przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju umożliwiającego stały wzrost zarówno w sferze społeczno-gospodarczej, jak i pozostałych sferach funkcjonowania jednostki administracyjnej. Specyficzne położenie geograficzne dzielnicy Kolumna bezpośrednio związane jest z pojawiającym się problemem jakości powietrza. Brak dostatecznego przewiewu obszaru sprawia, iż na jego terenie w okresie grzewczym oraz przy natężonym ruchu drogowym, występuje zjawisko smogu, na terenie podobszaru zidentyfikowano przekroczenia dopuszczalnych norm pyłów zawieszonych PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. W okresach tych znacznie spada jakość życia mieszkańców. W Kolumnie unosi się nieprzyjemny zapach,</p>	

a zdrowie mieszkańców jest zagrożone. W przypadku występowania takiego problemu narażone na niepowodzenie staje się także kreowanie obszaru Kolumny jako miejsca dla wypoczynku, sportu oraz rekreacji.

Podobszar Kolumny należy uznać również za zdegradowany ze względu na zlokalizowane w jego granicach obiekty architektoniczne, które znajdują się w złym stanie technicznym. Na terenie Kolumny jest najwięcej zabytków – 98. Tak wielka ich liczba, wymagająca opieki konserwatorskiej, jest uznawana za czynnik negatywny. Obiekty zabytkowe znajdujące się w dzielnicy są bardzo często w złym stanie technicznym. Stopień degradacji budynków, został wyznaczony na podstawie danych udostępnionych przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej oraz przeprowadzonej wizji lokalnej. Budynki położone w dzielnicy Kolumna charakteryzują się budową letniskową, która została stworzona w latach 20. oraz 30. ubiegłego stulecia. Budynki te są drewniane, jedno lub dwu kondygnacyjne, niepodpiwniczone, otoczone wspaniałymi walorami przyrodniczymi.

W miarę upływu czasu były one zamieszkiwane nie tylko w okresie letnim, ale również przez cały rok, co zmieniło charakter zabudowy na wielorodzinną. Polityka powojenna doprowadziła do podziału całych obiektów na przypadkowe mieszkania, zamieszkiwane przez różne rodziny. Efektem tego jest również brak wydzielenia pionów kanalizacyjnych oraz łazienek. Należy jednak zaznaczyć, iż pomimo wysokiego stanu degradacji budynki stanowią z jednej strony zaplecze mieszkaniowe Kolumny, co ma szczególne znaczenie przy podejmowaniu działań rewitalizacyjnych i podnoszenia jakości życia mieszkańców podobszaru, z drugiej zaś są niepodważalną wizytówką dzielnicy, ich piękne walory architektoniczne określają tożsamość i charakter tego obszaru. Ponadto na terenie obszaru znajdują się rozliczne miejsca publiczne znajdujące się w złym stanie technicznym, nieprzystosowane do pełnienia swoich funkcji, nie odpowiadające potrzebom mieszkańców podobszaru oraz nieatrakcyjne wizualnie.

Pomimo wielu czynników degradacyjnych, Kolumna jest dzielnicą o idealnym położeniu komunikacyjnym i bogatej oraz ciekawej historii. Stanowi swoisty pomnik dziedzictwa kulturowego.

Obecnie na terenie Kolumny działa kilka stowarzyszeń, skupionych na aktywizacji mieszkańców i propagowaniu idei przywrócenia Kolumnie jej statutu miasta – ogrodu.

Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia

Cele planowanych działań rewitalizacyjnych:

1. Budowanie społeczeństwa zintegrowanego i gotowego do współpracy na rzecz budowania wspólnej przyszłości oraz dobrobytu;
2. Kreowanie środowiska sprzyjającego powstawaniu nowych miejsc pracy;
3. Tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, dobrze skomunikowanych spełniających potrzeby mieszkańców gminy oraz potencjalnych turystów;
4. Ochrona dziedzictwa kulturowego Kolumny jako Miasta Ogrodu o wysokich walorach urbanistycznych oraz przyrodniczych;
5. Wykorzystanie terenów publicznych do budowania infrastruktury miejsc spotkań dla mieszkańców poprzez nadanie im nowych funkcji;
6. Rewaloryzacja oraz ożywienie przestrzeni dotychczas zdegradowanej;
7. Wspieranie aktywności oraz integracji mieszkańców;
8. Wykreowanie postawy mieszkańców polegającej na identyfikowaniu się z otoczeniem oraz zaangażowanej we współtworzenie najbliższego otoczenia;
9. Wyrównywanie szans oraz standardu życia wśród mieszkańców;
10. Aranżacja przestrzeni publicznej przyjaznej seniorom oraz osobom niepełnosprawnym.

Zakres rzeczowy przedsięwzięcia

Szczególny charakter i klimat w Łasku ma dzielnica Kolumna, która jest osadą leśną/dzielnicą Miasta Łask z charakterystyczną unikalną zabudową drewnianą, posiadającą złoża wód mineralnych oraz złoża wód geotermalnych. Przez teren dzielnicy przepływają rzeki Patusznica oraz Grabia. Cały obszar Kolumny należy do Zespołu przyrodniczo Krajobrazowy Doliny Rzeki Grabi oraz Natura 2000. Jest ona jednym z niewielu powstałych na terenie Polski miast-ogrodów (zamiennie zwanych miastami-lasami). Ich rodowód wywodzi się z XIX-wiecznej koncepcji miasta-ogrodu brytyjskiego planisty Ebeneзера Howarda. Powstała ona w czasach postępującej industrializacji, która przyciągając ludność do miast, doprowadziła do ich przeludnienia oraz znaczących problemów związanych z mieszkalnictwem, warunkami bytowymi, sanitarnymi, epidemiami. Według tej koncepcji miasta-ogrody miały przyczynić się do uzdrowienia dużych ośrodków przemysłowych oferując zdrowe warunki życia, kontakt z naturą i udogodnienia cywilizacyjne. Autorem koncepcji zagospodarowania Kolumny, śmiałego i wizjonerskiego planu, był przedwojenny architekt i urbanista Antoni Jawornicki. Założenia jego wizji były realizowane w okresie międzywojennym przyczyniając się do rozkwitu miejscowości, która dzięki specyficznemu mikroklimatowi, sosnowym kompleksom leśnym i rzece Grabi z kąpieliskiem i plażą, stała się

atrakcyjnym miejscem pobytów wczasowych i rekreacyjnych dla łodzian i pabianiczian. W latach świetności tj. tuż przed II wojną światową w Kolumnie funkcjonowało 11 dużych pensjonatów czynnych przez cały rok. Istniały 42 stałe sklepy i dwa targowiska. Można było skorzystać z dwóch restauracji, siedmiu kortów tenisowych, czterech sal dancinowych. Dziś Kolumna to dzielnica Łasku, malowniczo położona wśród sosnowych lasów, z pięknie uformowaną doliną Grabi, która nadal stwarza korzystne warunki do wypoczynku z licznymi pomnikami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, jakim są drewniane wille letniskowe wkomponowane w leśny krajobraz. Niestety okres powojenny przyniósł stopniową utratę znaczenia miejscowości i degradację budynków i przestrzeni miejskich, a w ślad za tym nawarstwienie problemów społecznych. Dopiero działania ostatnich dekad zmierzają systematycznie do przywrócenia szczególnego, unikatowego charakteru tego miejsca. Nieprzeciętne walory przyrodnicze zdecydowały o tym, że przetrwał letniskowy charakter miejscowości. W celu odzyskania przez Kolumnę swojego niepowtarzalnego charakteru Gmina Łask planuje podjąć szereg działań zmierzających do jej rewitalizacji:

W tym m.in.:

1. Modernizacja budynku przy ul. Wojska Polskiego 14

Zadanie polegać będzie na przebudowie budynku przy ul. Wojska Polskiego 14 i obejmuje przebudowę i remont budynku- zmianę sposobu użytkowania parteru obiektu (na siedzibę stowarzyszeń) oraz budowę źródła ciepła (pompa ciepła) i zagospodarowanie terenu wokół.

Lokalizacja: ul. Wojska Polskiego 14, 98-100 Łask

2. Modernizacja budynku przy ul. Sejmowej 7

Zadanie polegać będzie na przebudowie budynku przy ul. Sejmowej 7 i obejmuje ono przebudowę i remont budynku- budowa źródła ciepła (pompa ciepła) i zagospodarowanie terenu wokół budynku.

Lokalizacja: ul Sejmowa 7, 98-100 Łask

Rewitalizacja substancji mieszkaniowej wraz z nadaniem jej nowych funkcji oraz przywróceniem dotychczasowych funkcji jest elementem szerszego planu odzyskania przez dzielnicę Kolumna utraconych funkcji rekreacyjno-turystyczno-wypoczynkowych i stworzenia swoistego Parku Kulturowego.

3. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w tym: plaży pod Bykiem na ul. Plażowej, stawu przy ul. Harcerskiej, południowej części Placu Szarych Szeregów.

Zadania dotyczą zagospodarowania wspólnych przestrzeni publicznych dla celów użytkowania przez społeczność lokalną, w tym wyposażenia w małą architekturę, wykonanie nowych nasadzeń, wykonanie nowych aranżacji przestrzennych itd.

Problematyka kształtowania przestrzeni publicznych jest szczególnie istotna w rewitalizacji i podnoszeniu jakości obszarów miejskich. Planowane działania mają na celu kształtowanie nowych przestrzeni publicznych w ramach rewaloryzacji terenów zdegradowanych. Tereny te dzisiaj stanowią luki w tkance miejskiej, ze względu na lokalizację potencjalnie mogą stać się kluczowymi przestrzeniami wzbogacającymi strukturę przestrzeni miejskiej – zwłaszcza przy wypracowaniu dogodnych powiązań z otoczeniem oraz kształtowanie nie tylko zagospodarowania powierzchni terenu, ale aktywnych pierzei funkcjonalnych. Miejska przestrzeń publiczna staje się miejscem, które z jednej strony zapewnia użytkownikom – mieszkańcom i turystom – przyjazną strefę do życia, pracy, wypoczynku, relaksu, spotkań towarzyskich i kulturalnych, rekreacji i wielu innych, a z drugiej ratuje od zdegradowane przestrzenie wspólne. Zrewitalizowane otoczenie wpływa na poprawę samopoczucia mieszkańców, dostarcza im przyjemnych doznań i stymuluje do poznawania. Restrukturyzacja przestrzeni publicznych może być elementem stymulowania rozwoju życia miejskiego przez nowe funkcje usługowe, w tym przyczynić się do wzrostu bezpieczeństwa, a poprawa estetyki do wzrostu atrakcyjności sąsiednich terenów jako miejsca zamieszkania. Głównym założeniem planowania przestrzeni publicznych będzie utworzenie przestrzeni publicznych przyjaznych ludziom, umożliwiających im swobodne i bezpieczne przebywanie, pracowanie, odpoczywanie, wypoczynek i zabawę.

4. Aktywizacja społeczności lokalnej

Przewiduje się realizację zadań polegających na organizowaniu cyklicznych imprez sportowych, kulturalnych, i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i regionalnym, w celu przecignięcia turystów, przedsiębiorców na terenie gminy. Imprezy mają przyczynić się do promocji gminy. Ponadto mają być formą rozrywki dla turystów, mieszkańców, społeczności lokalnej, przedsiębiorców oraz mają stanowić element aktywizacji i integracji

wspólnoty lokalnej.

5. Aktywizacja zawodowa

Dopuszcza się realizację przedsięwzięć pobudzających bezrobotnych mieszkańców podobszaru do podjęcia aktywności zawodowej, przede wszystkim poprzez wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych spółdzielni socjalnych. Istotnym dla obszaru jest także podjęcie działań zmierzających do rozwoju zawodowego mieszkańców, chociażby poprzez przedsięwzięcia takie jak inkubator przedsiębiorczości.

Powiązanie z celami GPR

Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej

Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Łask ul. Wojska Polskiego 14, Sejmowej 7, Plac Szarych Szeregów, ul. Harcerska, ul. Plażowa

Obszar Kolumna

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na politykę równych szans kobiet i mężczyzn oraz dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt dąży do realizacji zasady równości mężczyzn i kobiet oraz zapobiegania wszelkiej dyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania projektu, zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn. W ramach projektu zaplanowano szereg działań prowadzących do ułatwienia dostępności do usług publicznych świadczonych przez Gminę Łask dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osobami z ograniczeniami i niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi, słuchu oraz trudnościami poznawczymi, w zakresie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, cyfrowej. Ponieważ realizacja projektu uwzględnia zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Również przy wyborze wykonawców zadań pod uwagę będą brane jedynie względy merytoryczne. Wszystkie osoby korzystające z efektów wnioskowanego projektu tj. będą mieli równy dostęp do opisanej infrastruktury. Projekt nie ogranicza równego dostępu do zasobów powstałych w wyniku realizacji projektu. Infrastruktura będzie jednakowo dostępna dla kobiet, mężczyzn, a także osób niepełnosprawnych, niezależnie od rasy, pochodzenia etnicznego, religii, światopoglądu, wieku, niepełnosprawności, orientacji seksualnej – zakupiony sprzęt oraz infrastruktura powstała w wyniku prac budowlanych będą przystosowane do możliwości wszystkich osób. Procedury dotyczące realizacji inwestycji będą przeprowadzone z poszanowaniem prawa przy zapewnieniu równych szans dla wszystkich zainteresowanych osób fizycznych. Również użytkownikami zmodernizowanej infrastruktury będą wszyscy zainteresowani bez względu na płeć. Biorąc pod uwagę powyższe przedmiotowy projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Okres realizacji:

2023

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
1 809 000,00 zł		10 251 000,00 zł	

Łączna wartość przedsięwzięcia

12 060 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

- liczba zrewitalizowanych obiektów – ..... szt.
- liczba przedsięwzięć prowadzących do przewrócenia obiektom funkcji - ..... szt.
- utworzenie wspólnej przestrzeni publicznej – ..... szt.

- zmodernizowana powierzchnia użytkowa
- liczba estetycznych wizualnie i funkcjonalnych technicznie budynków – ..... szt.
- ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
- otwarta przestrzeń publiczna utworzona lub rekultywowana

Wskaźniki rezultatu:

- zwiększenie ilości estetycznych i funkcjonalnych budynków na terenie Gminy Łask -zwiększenie liczby miejsc postojowych - zwiększenie ilości miejsc o charakterze kulturalnym na terenie Gminy;
- zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza;
- oszczędność energii w zrewitalizowanych budynkach;
- wzrost warunków do prowadzenia rozwoju zawodowego oraz przedsiębiorczości;
- zwiększenie dostępności lokali o funkcjach mieszkalnych;
- wzrost atrakcyjności i użyteczności przestrzeni publicznych;
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców zrewitalizowanych budynków;
- wzrost atrakcyjności walorów architektonicznych i urbanistycznych dzielnicy Kolumna;
- zwiększenie i polepszenie standardów zamieszkania;
- wzrost zainteresowania Kolumną wśród inwestorów w branży turystycznej i pokrewnej oraz turystów;
- wzrost estetyki i funkcjonalności obszaru - poprawa integracji społecznej na terenie obszaru.

10.3 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej przedstawiono potencjalne, dopuszczalne, możliwe do realizacji zadania uzupełniające. Wskazane projekty mają na celu wzmocnienie podstawowych działań rewitalizacyjnych. Przedstawiona lista nie jest katalogiem zamkniętym. Przewiduje się, iż w wyniku przeprowadzenia podstawowych działań, mogą powstać inicjatywy oddolne wspomagające realizację zaplanowanych kierunków działań.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka	Powiązanie z celem/celami strategicznym
Podobszar Łask			
1	Budowa wielofunkcyjnego zbiornika retencyjnego w ramach zielono-niebieskiej infrastruktury miast i przystosowania do zmian klimatu.	Ze względu na częstsze występowanie gwałtownych zjawisk pogodowych koniecznym jest zabezpieczenie gminy i obszaru rewitalizacji przed możliwymi lokalnymi podtopieniami.	Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu.
2	Zielono-niebieska infrastruktura w Dolinie Rzeki Grabi.	Ze względu na częstsze występowanie gwałtownych zjawisk pogodowych koniecznym jest zabezpieczenie gminy i obszaru rewitalizacji przed możliwymi lokalnymi podtopieniami.	Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu.
3	Rozwój niezmotoryzowanego transportu indywidualnego na obszarze Gminy Łask w tym budowa dróg rowerowych i ciągów pieszych oraz pieszo-jezdnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Rozbudowa sieci dróg rowerowych oraz dróg dla urządzeń transportu osobistego (UTO) wzmocni atrakcyjność turystyczną obszaru, a także może przyczynić do ograniczenia zjawiska niskiej emisji.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu.
4	Rozwój infrastruktury turystycznej w obszarze Gminy Łask w tym budowa pieszych i rowerowych szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą - szlaków turystycznych.	Przywrócenie funkcji wypoczynkowych i turystycznych na obszarze rewitalizacji powinno przyczynić do wzmocnienia pozycji gospodarczej obszaru oraz wzbogacić lokalny rynek pracy.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej
5	Budowa ścieżek turystycznych, edukacyjnych dla skanalizowania ruchu turystycznego.	Przywrócenie funkcji wypoczynkowych i turystycznych w bezpośrednim otoczeniu obszaru rewitalizacji powinno przyczynić do wzmocnienia pozycji	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka	Powiązanie z celem/celami strategicznym
		gospodarczej obszaru oraz wzbogacić lokalny rynek pracy.	mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.
6	Przebudowa Miejskiego Targowiska w Łasku - zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej na terenie Gminy Łask.	Przebudowa i rewitalizacja (przywrócenie wartości użytkowych) terenu Miejskiego Targowiska jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w sferze gospodarczej i społecznej.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.
7	Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci obiektów rekreacyjnych - inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną na obszarze Gminy Łask.	Działania związane modernizacją sieci obiektów rekreacyjnych i wypoczynkowych mają za zadanie wzmocnić oddziaływanie projektów podstawowych.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.
Podobszar Kolumna			
1	Przebudowa ulicy Gdańskiej w Łasku.	Przebudowa ulic i ciągów komunikacyjnych poprawi dostępność komunikacyjną obszaru oraz będzie sprzyjać budowie atrakcyjności gospodarczej, turystycznej i osiedleńczej obszaru rewitalizacji	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.
2	Przebudowa ulicy Torowej i Łanowej w Łasku.	Przebudowa ulic i ciągów komunikacyjnych poprawi dostępność komunikacyjną obszaru oraz będzie sprzyjać budowie atrakcyjności gospodarczej, turystycznej i osiedleńczej obszaru rewitalizacji	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.
3	Przebudowa ul. Tuwima w Łasku.	Przebudowa ulic i ciągów komunikacyjnych poprawi dostępność komunikacyjną obszaru oraz będzie sprzyjać budowie atrakcyjności gospodarczej, turystycznej i osiedleńczej obszaru rewitalizacji	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.
4	Rozwój infrastruktury turystycznej w Gminie Łask w tym budowa pieszych i rowerowych szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą - szlaków turystycznych.	Przywrócenie funkcji wypoczynkowych i turystycznych na obszarze rewitalizacji powinno przyczynić do wzmocnienia pozycji gospodarczej obszaru oraz wzbogacić lokalny rynek pracy.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka	Powiązanie z celem/celami strategicznym
5	Rozwój niezmotoryzowanego transportu indywidualnego na Gminy Łask w tym budowa dróg rowerowych i ciągów pieszych oraz pieszo-jezdnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Rozbudowa sieci dróg rowerowych oraz dróg dla urządzeń transportu osobistego (UTO) wzmocni atrakcyjność turystyczną obszaru, a także może przyczynić do ograniczenia zjawiska niskiej emisji.	Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej.

11. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

11.1 Komplementarność przestrzenna

Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z dwóch podobszarów: Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna) oraz podobszaru Kolumna. Zadania rewitalizacyjne skoncentrowane na obszarze rewitalizacji mają za zadanie ograniczyć występowanie negatywnych zjawisk społecznych, środowiskowych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych i jednocześnie zapobiegać rozlewaniu się tych zjawisk na pozostałe części gminy. Zakłada się, iż mimo podziału obszaru rewitalizacji na podobszary oddziaływanie projektów będzie widoczne na terenie całej gminy, a efekty prowadzonych działań nie tylko wspomogą mieszkańców obszaru rewitalizacji ale będą dostępne dla całej społeczności gminy Łask i odwiedzających ją turystów.

11.2 Komplementarność problemowa

Spójność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 zagwarantowana została poprzez zaprojektowanie działań rewitalizacyjnych w ścisłym związku ze zdiagnozowanymi problemami obszaru rewitalizacji. Poszczególne typy przedsięwzięć (społeczne) dopełniane są przez działania w sferze technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Planowane do realizacji projekty powinny uruchomić efekty synergii pomiędzy poszczególnymi sferami. Należy także nadmienić, że wypracowany katalog projektów rewitalizacyjnych jest odpowiedzią na sformułowane kierunki działań jak, i cele strategiczne wypływające wprost z diagnozy obszaru rewitalizacji. Dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając kompleksowe oddziaływanie na cały obszar rewitalizacji.

11.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zaprojektowany system zarządzania i monitorowania programu rewitalizacji umożliwi efektywną współpracę pomiędzy poszczególnymi instytucjami zaangażowanymi w realizację procesu rewitalizacji, a także interesariuszami. Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 jest Burmistrz Łasku przy wsparciu Urzędu Miejskiego, a w szczególności Wydziału Rozwoju. Pracownik wskazanego wydziału będzie prowadził nadzór merytoryczny nad procesem rewitalizacji i jednocześnie będzie pełnił rolę koordynatora rewitalizacji. Dzięki umieszczeniu koordynatora rewitalizacji w strukturach Urzędu Miejskiego zapewnione zostanie skuteczne zarządzanie programem, jak i możliwość uzupełniania działań realizowanych w ramach polityk publicznych. Dodatkowo w celu skutecznej realizacji założeń GPR przewiduje się także współpracę

z podmiotami podległymi samorządowi terytorialnemu oraz instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego. Instytucje te odpowiedzialne będą nie tylko za konsultowanie, opiniowanie projektów i działań rewitalizacyjnych w ramach prac Komitetu Rewitalizacji, ale także będą uczestniczyły w realizacji poszczególnych przedsięwzięć na zasadach zlecenia zadań publicznych według procedury przewidzianej w ustawie działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawie – Prawo zamówień publicznych. W rozdziale „opis struktury zarządzania” opisano odpowiednie instrumenty zarządzania i wdrażania założeń GPR.

11.4 Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 jest kontynuacją polityki rewitalizacyjnej miasta. Poprzedni dokument – Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Łask na lata 2016-2023 (Uchwała nr XXVIII/298/2017 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 20 stycznia 2017 r.) przygotowany był w oparciu o „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” oraz ustawę o samorządzie gminnym w związku z czym traci aktualność. Przedsięwzięcia zawarte w niniejszym programie są następstwem podjętych we wcześniejszym okresie działań i bazują na poprzednich doświadczeniach. Komplementarnymi projektami realizowanymi w poprzednich latach, a mającymi swoją kontynuację w ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych są:

Tabela 13 Zrealizowane projekty komplementarne wobec przedsięwzięć zaproponowanych w GPR

l.p	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość projektu	Cel projektu
1	Poprawa jakości środowiska poprzez rozwój i odnowę terenów zieleni miejskiej w Łasku	1 955 786,32 zł, w tym dofinansowanie UE 1 395 402,24 zł	Głównym celem przedsięwzięcia była poprawa jakości środowiska naturalnego oraz jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez odnowienie i tworzenie nowych terenów zieleni, pełniących funkcje rekreacyjne, ochronne i biologiczne. Projekt obejmuje 8 wydzielonych obszarów, znajdujących się w różnych częściach miasta.
2	Poszerzamy horyzonty - wsparcie szkół podstawowych z terenu gminy Łask	1 848 213,77 zł w tym dofinansowanie UE 1 570 981,70 zł	Celem głównym projektu był wzrost kompetencji kluczowych w zakresie TIK, nauk matematyczno-przyrodniczych, j. obcych, przedsiębiorczości u 80% spośród 928 uczniów szkół podstawowych gm. Łask
3	Rozbudowa placówek oświatowych w Gminie Łask	1 815 289,89 zł w tym dofinansowanie UE 721 128,29 zł	Celem głównym niniejszego projektu było zwiększenie dostępności do wysokiej jakości edukacji na terenie Gminy Łask oraz wsparcie kompetencji kluczowych na rynku pracy i nauczania eksperymentalnego poprzez przebudowę zaplecza edukacyjnego przy Szkole Podstawowej nr 5 im. Mikołaja Kopernika w Łasku zlokalizowanej, przy ul. Inki – Danuty Siedzikówny tj. istniejących zdegradowanych terenów sportowych, polegającej na budowie nowej infrastruktury lekkoatletycznej w tym wielofunkcyjnego boiska oraz dostosowania istniejącej infrastruktury dla osób niepełnosprawnych a także zakup niezbędnego wyposażenia, sprzętu i oprogramowania na potrzeby edukacyjne Szkoły Podstawowej nr 5 im. Mikołaja Kopernika w Łasku oraz Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Okupie Małym
4	Przedszkolaki na start - wsparcie edukacji przedszkolnej w gminie Łask	862 994,46 zł w tym dofinansowanie UE 733 545,29 zł	Celem projektu była poprawa dostępu i zwiększenie szans aktywnego uczestnictwa dzieci w 4 przedszkolach w gminie Łask w okresie od 01.08.2020-31.07.2021 poprzez utworzenie 28 dodatkowych miejsc, doposażenie przedszkoli w niezbędny sprzęt i pomoce dydaktyczne, wsparcie dziecka z niepełnosprawnością oraz nabycie

l.p	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość projektu	Cel projektu
			kwalifikacji i kompetencji zawodowych przez min. 90% z 12 nauczycieli/ek pracujących w przedszkolach w gminie Łask
5	Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa i modernizacja kanalizacji na terenie Gminy Łask	67 461 569,62 zł w tym dofinansowanie UE 34 682 212,34 zł	<p>Projekt „Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa i modernizacja kanalizacji na terenie Gminy Łask” obejmował 5 zadań:</p> <p>Zadanie nr 1: „Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Łasku” – termin realizacji: 11.08.2017 r. – 29.11.2019 r.</p> <p>Zadanie nr 2: „Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w południowej części dzielnicy Kolumna oraz budowa kanalizacji tłocznej z pompowni przy ul. Modrzewiowej do Placu Szarych Szeregów z wyłączeniem z eksploatacji oczyszczalni ścieków w dzielnicy Kolumna” – termin realizacji: 07.02.2018 r. – 07.02.2019.r.</p> <p>Zadanie nr 3: „Modernizacja kolektorów głównych istniejącej kanalizacji sanitarnej w Łasku metodą bezwykopową” – termin realizacji: 17.01.2019 r. – 16.05.2020 r.</p> <p>Zadanie nr 4: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Ostrowie wraz z przykanalikami do granic nieruchomości” – termin realizacji: 25.04.2018 r. – 24.07.2019 r.</p> <p>Zadanie nr 5: Budowa kanalizacji sanitarnej w Łasku w ulicy Widawskiej i Zachodniej z odejściem do ulicy Prusa wraz z przykanalikami do granic nieruchomości” – termin realizacji: 16.04.2018 r. – 15.10.2019 r.</p>
Suma (ogólna wartość projektów)			73 943 854,06 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://mapadotacji.gov.pl/>

11.5 Komplementarność źródeł finansowania

Zasadniczo planuje się, aby głównym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych były środki Unii Europejskiej, w tym w szczególności Fundusze Europejskie dla Łódzkiego (Załącznik nr 1 do uchwały nr 1119/22 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 28 grudnia 2022 r.). Niemniej planuje się także korzystanie z innych funduszy (rządowych, ministerialnych), organizacji pozarządowych i środków prywatnych. Jednocześnie zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgodnie z zasadą dodatkowości przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych oraz programów krajowych. Taki montaż finansowy uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

11.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w obrębie GPR odzwierciedla załączona poniżej matryca obrazująca powiązania na poziomie przedsięwzięć, celów i kierunków działań. Związane jest to z patrzeniem na proces rewitalizacji jako narzędzia osiągnięcia konkretnych i mierzalnych celów.

Tabela 14 Matryca komplementarności – komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań GPR

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cel 1. Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców			Cel 2. Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej			Cel 3. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu
		1.1 Działania na rzecz włączenia społecznego, aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	1.2. Wzmocnienie oferty sportu, rekreacji i wypoczynku	1.3. Wzmocnienie oferty kulturalnej	2.1 Modernizacja, adaptacja i wyposażenie obiektów budowlanych	2.2 Uporządkowanie, modernizacja i wyposażenie miejsc sportu, rekreacji i wypoczynku	2.3 Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej	3.1 Zwiększenie efektywności energetycznej obiektów infrastruktury 3.2 Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców
1.	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez nadanie nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku		X			X	X	X
2.	Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej	X	X				X	
3.	Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji.			X	X		X	X
4.	Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji czytelnictwa i aktywności kulturalnej.	X		X				
5.	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznej				X		X	X
6.	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez budowanie świadomości ekologicznej	X						X
7.	Kolumna, współczesne Miasto – Ogród – rewitalizacja obszarów zdegradowanych.	X	X	X	X	X	X	X

Źródło: opracowanie własne

11.7 Mechanizmy integracji

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

1. **Integracja na poziomie celów** – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględnił takie mechanizmy jak:
  - a. konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu GPR,
  - b. nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR – otwarty nabór przedsięwzięć przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji przedsięwzięć z punktu widzenia ich oddziaływania na obszar rewitalizacji i zaplanowania kompleksowej i zintegrowanej interwencji.

Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu – weryfikacji osiągniętych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania GPR.

2. **Integracja na poziomie partycypacji społecznej** w zarządzaniu wdrażaniem GPR – mechanizm ten będzie realizowany poprzez:
  - a. powołanie Komitetu Rewitalizacji – podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji,
  - b. współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci,
  - c. współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
  - d. regularne spotkania z interesariuszami,
  - e. dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

3. **Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem** – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Monitoring oraz ewaluacja GPR zostały opisane w rozdziale 14. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji GPR.

11.8 Dostępność

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 został opracowany z uwzględnieniem kwestii dostępności. Każde przedsięwzięcie w programie było analizowane pod kątem zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności (Dz.U. 2021 poz. 412). Dotyczy to dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami. W analizie dostępności brano pod uwagę następujące możliwe udogodnienia:

1. Dostępność architektoniczna:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

2. Dostępność cyfrowa:

- wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

3. Dostępność informacyjno-komunikacyjna:

- obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu on-line do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Każda ze zgłoszonych propozycji projektowych została przeanalizowana pod kątem ww. możliwych udogodnień. Miało to na celu poprawę warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku, choroby czy aktualnej sytuacji życiowej.

12. Indykatywne ramy finansowe

W tabeli poniżej przedstawiono szacowane koszty realizacji poszczególnych zadań wraz z potencjalnymi źródłami ich finansowania. Ogólny koszt realizacji przedsięwzięć wynosi 63 730 000,00 zł

Tabela 15 Indykatywne ramy finansowe

L.p	Nazwa przedsięwzięcia	Szacowany koszt	Szacowany wkład własny (przy poziomie dofinansowania do 85%)	Potencjalne źródło finansowania
1	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez nadanie nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku	20 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	FEŁ 2027, FERS, oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
2	Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej	120 000,00 zł	18 000,00 zł	FEŁ 2027, FERS, oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
3	Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji.	22 000 000,00 zł	3 300 000,00 zł	FEŁ 2027, FERS, oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
4	Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji czytelnictwa i aktywności kulturalnej.	1 000 000,00 zł	150 000,00 zł	FEŁ 2027, FERS, oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
5	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności	8 500 000,00 zł	1 275 000,00 zł	FEŁ 2027, FERS, oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
6	Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez budowanie świadomości ekologicznej	50 000,00 zł	7 500,00 zł	NOWEFIO, Ministerstwo Edukacji i Nauki
7	Kolumna, współczesne Miasto – Ogród – rewitalizacja obszarów zdegradowanych.	12 060 000,00 zł	1 809 000,00 zł	FEŁ 2027, FERS, oraz Ministerstwo Sportu i Turystyki, Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych,
suma		63 730 000,00 zł	9 559 500,00 zł	

Źródło: opracowanie własne

Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027

Poniżej przedstawiono wybrane zapisy programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego na lata 2021-2027.

Priorytet 5: Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem

Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)

W celu zapewnienia odpowiedniego rozwoju społecznego i gospodarczego niezbędne jest realizowanie procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, zgodnego z gminnym programem rewitalizacji. W związku z powyższym dofinansowaniem będą objęte kompleksowe projekty m.in. w zakresie inwestycji dotyczących modernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych, realizacji prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych prowadzących do utrzymania, przywrócenia lub nadania obiektom nowych funkcji (możliwy będzie też zakup sprzętu lub wyposażenia niezbędnego do realizacji celu projektu). Ponadto wsparcie będzie przeznaczane na zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym tworzenie lub modernizację terenów zielonych, adaptację przestrzeni do potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Na każdym etapie realizacji projektu rewitalizacyjnego należy zwrócić szczególną uwagę na zachowanie istniejącej zielonej infrastruktury, w szczególności ochronę drzew, dążąc do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikania tworzenia powierzchni uszczelnionych. Elementem projektu będą m.in. termomodernizacja budynku, instalacja monitoringu lub oświetlenia w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego czy inwestycje związane z podłączeniem do infrastruktury sieciowej na obszarze objętym projektem w celu zapewnienia dostępu obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych. W ramach celu szczegółowego inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym parkingi) będą wspierane wyłącznie, gdy stanowią nieodłączny i niedominujący element większego projektu, a ich koszt kwalifikowalny nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Preferowane będzie wspieranie wykorzystania istniejącego zasobu infrastrukturalnego. Nowa infrastruktura będzie wspierana w określonych i należyście uzasadnionych przypadkach w oparciu o analizę potrzeb oraz przy zapewnieniu stabilności i rentowności inwestycji. Premiowana będzie komplementarność inwestycji z projektami współfinansowanymi z EFS+.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć:

- inwestycje związane z procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, oparte na gminnych programach rewitalizacji, w zakresie:
- wsparcia prac związanych z wielorodzinnymi budynkami mieszkalnymi;
- przedsięwzięć prowadzących do utrzymania, przywrócenia lub nadania obiektom nowych funkcji;
- zagospodarowania przestrzeni publicznej.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS, projekt)

Program opiera się na wsparciu rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Ponadto, założenia programu przewidują wsparcie inwestycji związanych z poprawą jakości infrastruktury drogowej, poprawą wydolności ochrony zdrowia, a także wykorzystaniem potencjału tkwiącego w dziedzictwie kulturowym. Wszystkie te działania przyczynią się bowiem do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Poniżej przedstawiono priorytety określone w Programie wraz z ich zakresem oraz wskazaniem kierunków działań zaplanowanych w ramach Strategii, które mogą zostać objęte wsparciem.

Priorytet I. Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności

2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Poprawa efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej i gospodarki o obiegu zamkniętym, wspieranie przystosowania do zmian klimatu, a także wzmocnienie ochrony przyrody i zielonej infrastruktury

Priorytet VII. Kultura

4.6 Wzmocnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacji społecznych

Planowana interwencja obejmuje rozwój infrastruktury kultury oraz ochronę dziedzictwa kulturowego w celu wzmocnienia ich potencjału w zakresie oddziaływania na rozwój gospodarczy i włączenie społeczne. Efektem planowanych działań będzie wzrost udziału społeczeństwa w życiu kulturalnym oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionów. Wsparcie ukierunkowane zostanie po pierwsze na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w kulturze i w życiu społecznym, w tym eliminację barier w dostępie do kultury dla grup z różnych przyczyn wykluczonych.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS, projekt)

Realizacja programu uwzględnia wsparcie m.in. na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Poniżej przedstawiono priorytety określone w Programie wraz z ich zakresem oraz wskazaniem kierunków działań zaplanowanych w ramach Strategii, które mogą zostać objęte wsparciem.

Priorytet I. Lepsze polityki dla rozwoju społecznego

Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących na rynku pracy, wspieranie niedyskryminacji, dostosowywanie uczestników rynku pracy do zmian, poprawa włączenia społecznego i integracji społeczno-gospodarczej

Wspieranie dostępu do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Priorytet III. Równe szanse dla osób z niepełnosprawnościami

Wspieranie aktywnego włączenia społecznego, promowanie równości szans i niedyskryminacji

Priorytet VI. Innowacje społeczne

Opracowywanie, testowanie, upowszechnianie i podejmowanie działań w zakresie włączenia wybranych nowych rozwiązań do polityki lub praktyki

13. Opis struktury zarządzania

Poniżej przedstawiono poszczególne ogniwa zarządzania, uwzględniając, strukturę organizacyjną, zakresy kompetencji oraz proces aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji

Za wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030

odpowiadać będzie Burmistrz we współpracy z:

1. Radą Miejską,
2. Urzędem Miejskim,
3. Komitetem Rewitalizacji,
4. Jednostkami organizacyjnymi gminy: jednostkami budżetowymi, samorządowymi instytucjami kultury i spółkami gminnymi.

Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask powierza się Burmistrzowi poprzez Urząd Miejski w szczególności – Wydział Rozwoju oraz Wydział Urbanistyki i Planowania Przestrzennego. Zakres kompetencji wskazanych jednostek został wskazany w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Łasku (Załącznik do Zarządzenia Nr 243/2022 Burmistrza Łasku z dnia 27 września 2022 roku w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Łasku.). Do obowiązków Wydziału Rozwoju, między innymi należy:

1. W zakresie inwestycji:

- opracowanie programów inwestycyjnych,
- koordynacja i współpraca z właściwymi instytucjami w zakresie inicjowania inwestycji wspólnych i towarzyszących,
- obsługa i nadzór procesów inwestycyjnych dla zadań przyjętych w planach rozwoju i budżecie gminy,
- przygotowywanie dokumentacji formalnej związanej z zawieraniem umów o wykonanie robót budowlano-montażowych oraz innych,
- organizowanie i zapewnienie nadzoru inwestorskiego nad realizowanymi zadaniami,
- dokonywanie rozliczeń realizowanych zadań inwestycyjnych,
- prowadzenie we współpracy z kierownikami jednostek organizacyjnych gminy spraw związanych z inwestycjami w tych placówkach,
- obsługa i nadzór procesów inwestycyjnych przy zabytkach nieruchomych będących własnością Gminy.

2. Przygotowywanie, wdrażanie, aktualizowanie i monitorowanie strategicznych dokumentów rozwojowych gminy.

Natomiast zadania Wydziału Urbanistyki i Planowania Przestrzennego to:

1. Zadania w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego;

2. Wydawanie postanowień opiniujących zgodność proponowanych podziałów nieruchomości z ustaleniami planu miejscowego i prowadzenie rejestru tych postanowień;
3. Wykonywanie zadań wydziału z wykorzystaniem Systemu Informacji Przestrzennej i bieżąca aktualizacja bazy danych w zakresie zadań wydziału;
4. Wprowadzanie do publicznie dostępnego wykazu danych zawierającego informacje o środowisku i jego ochronie dokumentów w zakresie zadań wydziału.

W celu zwiększenia efektywności realizacji większych zadań inwestycyjnych, Burmistrz Łasku może powoływać zespoły zadaniowe, w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania przedsięwzięciem. Ideą powołania ww. zespołów jest właściwe przygotowanie przedsięwzięcia od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzania przepływem dofinansowania, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

14. System monitoringu

14.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR będzie realizowana w cyklach trzyletnich. Obejmować będzie całość działań zaplanowanych do realizacji w ramach GPR, w tym ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom zakończoną raportem. Poniżej w tabeli przedstawiono wskaźniki monitoringu poszczególnych celów, zgodnych ze wskaźnikami użytymi do delimitacji obszar zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Tabela 16 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2021)	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika
Cel strategiczny 1. Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców			
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców – Miasto Łask bez dzielnicy Kolumna	20	Urząd Miejski w Łasku	spadek
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców – Kolumna	46	Urząd Miejski w Łasku	spadek
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców – Miasto Łask bez dzielnicy Kolumna	21,92	Urząd Miejski w Łasku	spadek
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców – Kolumna	34,04	Urząd Miejski w Łasku	spadek
Cel strategiczny 2. Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej			
Liczba udogodnień w przestrzeniach publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na km ² - Kolumna	0,2	Urząd Miejski w Łasku	wzrost
Udział obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami Miasto Łask wraz z dzielnicą Kolumna	0,00 %	Urząd Miejski w Łasku	wzrost
Cel strategiczny 3. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu			
Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych w zakresie energooszczędności na km ² – Kolumna	0,63	Urząd Miejski w Łasku	wzrost

źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji:

- Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez burmistrza co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.
- Ocena sporządzona przez burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.
- W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, burmistrz występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w ust. 2.
- W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek burmistrza.

14.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie odbywało się w cyklach rocznych za pomocą przygotowanych kart projektów. Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego (wydział lub inny realizator) będzie zobligowany do wypełnienia karty projektu, zgodnie z załączonym wzorem²:

Tabela 17 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa projektu	
Cel ogólny realizacji projektu	
Krótki opis działań	
Realizator (wydział/referat/inne)	
Miejsce realizacji (adres)	
Monitorowane wskaźniki	
Wydatkowane środki finansowe	
Zaawansowanie realizacji/przygotowania do realizacji	
Planowana data zakończenia (oddania do użytku/realizacji) projektu	
Data sporządzenia karty	

Źródło: opracowanie własne

Sporządzone karty winny zostać przekazane do Wydziału Rozwoju, natomiast pracownik merytoryczny przedmiotowego wydziału na podstawie zgromadzonych kart sporządzi raport z realizacji projektów GPR

² W uzasadnionych przypadkach (jeśli np. realizowane zadanie tego wymaga lub jest bardziej skomplikowane), wzór może podlegać modyfikacjom.

do 15 grudnia danego roku. Raport powinien zostać opublikowany w BIP oraz stronie internetowej poświęconej rewitalizacji.

Tak zaproponowany system monitoringu wynika z wielości potencjalnych źródeł finansowania projektów. W opisach przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaproponowano mierniki pomiaru postępu realizacji przedsięwzięcia. W tabeli poniżej zestawiono zaproponowane wskaźniki wraz z przedsięwzięciami i celami GPR oraz uwzględniono wskaźniki zaproponowane w programie Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027.

Tabela 18 Proponowane wskaźniki monitoringu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wskaźnik i wartość	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika
Cel strategiczny 1. Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców		
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Liczba zorganizowanych wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym lub rekreacyjnym	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym lub rekreacyjnym	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych i rekreacyjnych dla różnych grup beneficjentów	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Liczba uczestników wydarzeń sportowych:	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Liczba inicjatyw wspierających przedsiębiorców i bezrobotnych	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Cel strategiczny 2. Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej		
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarach miejskich	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Liczba przedsięwzięć prowadzących do przewrócenia obiektom funkcji	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Zmodernizowana powierzchnia użytkowa	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Cel strategiczny 3. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu		
Liczba zorganizowanych warsztatów podnoszących świadomość ekologiczną	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost
Powierzchnia budynków gdzie zastosowano energooszczędne technologie	Urząd Miejski w Łasku	Wzrost

14.3 Aktualizacja GPR

W trakcie realizacji celów i kierunków GPR mogą wystąpić problemy wynikające z dynamicznie zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej. W przypadku zdiagnozowanej niskiej efektywności działań może zająć konieczność aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Rozwoju i Technologii w przypadku wprowadzania zmian i korekt w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, w dokumencie należy przedstawić ich uzasadnienie. Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim był on uchwalony. Procedura ta obejmuje zatem następujące etapy:

- Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR (co najmniej raz na 3 lata).
- Opiniowanie oceny przez Komitet Rewitalizacji.
- Ogłoszenie zaopiniowanej oceny na stronie internetowej gminy i w BIP.
- Wniosek do rady gminy o zmianę programu rewitalizacji.
- Dokonanie zmian w GPR.
- Konsultacje społeczne aktualizowanego programu rewitalizacji.
- Opiniowanie, procedura środowiskowa - nie wymaga uzyskania opinii i przeprowadzenia konsultacji społecznych taka zmiana gminnego programu rewitalizacji, która nie dotyczy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nie wymaga zmiany uchwały dotyczącej ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji (jeżeli została ustanowiona).
- Podjęcie uchwały.

14.4 Harmonogram realizacji

Tabela 19 Harmonogram realizacji GPR

Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2023-2030	2023 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacji	2023 r. (w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR)
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Tomaszowa Mazowieckiego	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji	Od 2023 do 2030 (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2023 do 2030
Monitoring	Od 2023 r. do 2030 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)

Ewaluacja okresowa	Od 2023 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2023 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

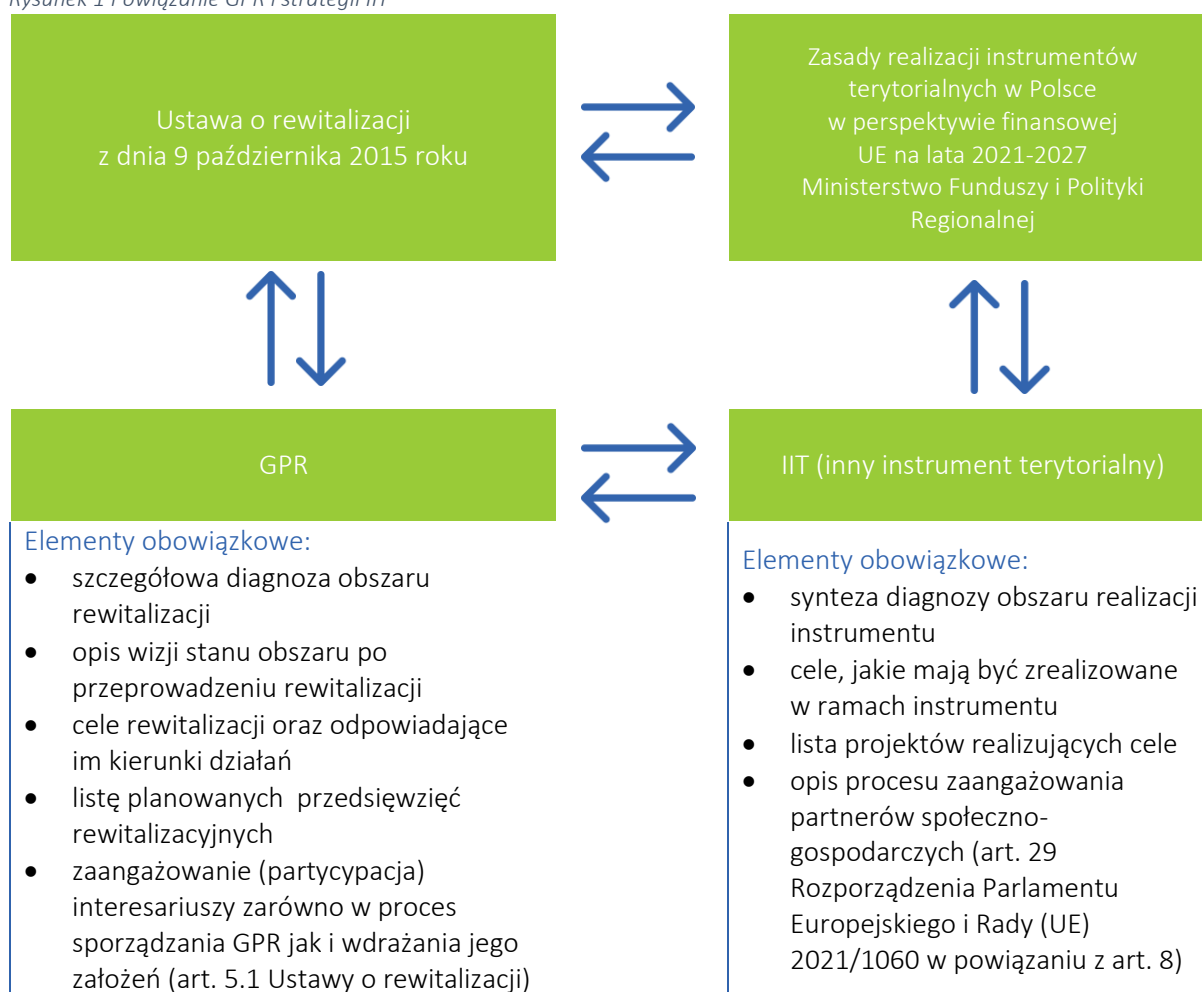
14.5 Koszty zarządzania

W ramach wdrażania rozwiązań zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 nie przewiduje się generowania dodatkowych kosztów. Program będzie wdrażany przez pracowników Urzędu Miejskiego oraz za pośrednictwem jednostek organizacyjnych zgodnie z zakresem obowiązków służbowych. Powołany przez Burmistrza Łasku Komitet Rewitalizacji jest ciałem doradczym, opiniującym, a praca na rzecz Komitetu ma charakter nieodpłatny.

15. GPR jako strategia IIT (inny instrument terytorialny)

Zgodnie z zapisami dokumentu pt: „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 gminne programy rewitalizacji obligatoryjnie pełnią funkcję strategii IIT w odniesieniu do przewidzianych w nich działań finansowanych ze środków polityki spójności³. Przedstawiony schemat blokowy obrazuje powiązania pomiędzy gminnym programem rewitalizacji, a strategią IIT jako szczególnym narzędziem umożliwiającym pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

Rysunek 1 Powiązanie GPR i strategii IIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o rewitalizacji oraz Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

Regulacje wykonawcze Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027) wskazują, iż Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 stanowi jednocześnie strategię IIT ponieważ w dokumencie uwzględniono obowiązkowe elementy strategii IIT takie jak:

³ Por. <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zasady-realizacji-instrumentow-terytorialnych-w-polsce-w-perspektywie-finansowej-ue-na-lata-2021-2027>

Tabela 20 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030

Nr rozdziału GPR	Element obowiązkowy strategii IIT
5.	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
7.	
10.	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
9.	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
16.	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

Obowiązkowy element Strategii IIT, jakim jest opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych (..) koresponduje z obligatoryjnymi przepisami ustawy o rewitalizacji dotyczącymi uspołecznienia procesu tworzenia i wdrażania gminnego programu rewitalizacji. Ustawa o rewitalizacji definiuje katalog interesariuszy rewitalizacji, wskazuje obligatoryjne formy zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia i wdrażania GPR, a także określa katalog podmiotów uprawnionych do tworzenia komitetu rewitalizacji oraz udziału w procesie opiniowania GPR (w szczególności art. 5.1 – partycypacja społeczna, 6.1 – konsultacje społeczne, 7.1 – komitet rewitalizacji w powiązaniu z artykułem 2.2 – interesariusze rewitalizacji i artykułem 17.1 – proces opiniowania)⁴.

W zakresie procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oprócz standardowych technik partycypacyjnych (konsultacji społecznych, spotkań warsztatowych, zbierania uwag w postaci papierowej, ustnej i elektronicznej⁵) przeprowadzono również procedurę opiniowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2021 poz. 485) projekt dokumentu skierowano do następujących podmiotów:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,

⁴ Ustawa o rewitalizacji <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210000485/T/D20210485L.pdf>

⁵ Szczegóły dotyczące prowadzonych działań partycypacyjnych zostały opisane w rozdziale 16.1

- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Komitetu Rewitalizacji,
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości,

Dodatkowo na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w powiązaniu z art. 8. zapewniono możliwość i włączono w proces przygotowania GPR następujących partnerów: władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne, partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie. Wskazane podmioty miały 14 dni na wyrażenie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na stronie www.lask.pl oraz w biuletynie informacji publicznej.

16. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

16.1 Uspołecznienie opracowania GPR

W trakcie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Łask na lata 2023-2030 przeprowadzono wszystkie wymagane prawem formy partycypacji społecznej oraz zaproponowano dodatkowe działania.

Konsultacje projektu uchwały Rady Miejskiej w Łasku w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla gminy Łask.

Konsultacje ogłoszono Zarządzeniem Burmistrza Łasku z dnia 24 maja 2022 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Łask. Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 485).

Proces konsultacji trwał w dniach 1.06.2022-1.07.2022. Konsultacje miały zasięg ogólnogminny. Konsultacje zostały przeprowadzone w formie:

- zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej poprzez wypełnienie formularza dostępnego w Biurze Obsługi Interesanta w Urzędzie Miejskim w Łasku oraz na stronie internetowej Urzędu www.lask.pl,
- spotkania otwartego dla interesariuszy procesu rewitalizacji:
  - w dniu 22 czerwca 2022 r. godz. 15:30 w Łaskim Domu Kultury,
  - w dniu 23 czerwca 2022 r. godz. 16:00 w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Ignacego Jana Paderewskiego w Łasku (Dzielnica Kolumna).

Za pomocą udostępnionego formularza nie wpłynęły uwagi do projektu przedmiotowej uchwały. W ramach prowadzonej ankiety na temat zaproponowanego obszaru rewitalizacji na terenie gminy Łask wpłynęło 5 formularzy z opiniami i propozycjami rozwoju ww. obszaru. Wnioski w nich zawarte znajdują odzwierciedlenie w diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji.

Po zakończonym procesie konsultacji dnia 3 sierpnia 2022 Rada Miejska w Łasku przyjęła Uchwałę (XLVII/603/2022) w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Łask.

Kolejnym krokiem było przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji – w wyniku podjęcia Uchwały Nr XLVIII/620/2022 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 14.09.2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030.

W ramach rozpowszechniania informacji o Gminnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Łasku Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023 - 2030,
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach GPR,
- współpraca z lokalnymi mediami mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wnioskach z monitorowania GPR.

Uspołecznienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem i wspieraniem rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- opracowanie ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji, prowadzonego procesu rewitalizacji oraz możliwości zgłaszania nowych potrzeb rewitalizacyjnych wynikających ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej,
- powołanie Komitetu Rewitalizacji składającego się z przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji). Komitet stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji. Będzie on również pełnił funkcję opiniodawczo - doradczą Burmistrza Łasku,
- organizację co najmniej jednego w roku otwartego spotkania konsultacyjnego (dopuszczalna formuła zdalna), w trakcie którego mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje na temat aktualnego zaawansowania prac nad wdrożeniem procesu rewitalizacji oraz zgłosić uwagi dot. prowadzonych prac.

Proponowane działania mające na celu wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi mogą zostać rozszerzone, dostosowane do panujących rozporządzeń.

17. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią: Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37), Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) oraz Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2022 poz. 916, z późn. zm.) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Burmistrz Łasku wystąpił z pismem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi w celu uzyskania niezbędnych decyzji w zakresie uczestnictwa w procedurze Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko oraz uzyskania stosownych opinii i uzgodnień dla projektu dokumentu.

Pismem z dnia ..... r. (sygn.....) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi stwierdził brak przesłanek do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W uzasadnieniu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wskazał, że wytypowane w GPR zadania dotyczą rewitalizacji istniejących obiektów i budynków, zlokalizowanych na terenach zainwestowanych, w znacznym stopniu przekształconych antropogenicznie. Mając zatem na uwadze charakter planowanych działań, a także położenie na terenie zurbanizowanym, poza terenami o szczególnych walorach przyrodniczych, realizacja ustaleń Programu nie powinna wpłynąć znacząco negatywnie na środowisko, w tym na środowisko przyrodnicze terenu gminy Łask.

18. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Wszystkie proponowane rozwiązania projektowe w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023 - 2030 są zgodne z uchwałami i prawem miejscowym, stąd też nie przewiduje się konieczności zmian lub uchylania przedmiotowych dokumentów. Po analizie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Łask na lata 2021-2025 (uchwała rady miejskiej Nr XXXII/414/2021 z dnia 16 czerwca 2021 r.) stwierdza się, iż przyjęte rozwiązania projektowe nie kolidują z obowiązującą uchwałą i nie wymagają zmiany Uchwały Nr XXXII/414/2021 z dnia 16 czerwca 2021 r w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Łask na lata 2021-2025.

19. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

19.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji

W ramach przedmiotowego Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030 nie przewiduje się konieczności wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji

19.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

19.2.1 Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujący dokument Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęta Uchwałą nr XXV/322/2020 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 28 października 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łask wskazuje na najważniejsze możliwe kierunki rozwoju przestrzennego gminy Łask. Zgodnie z zapisami dokumentu i wskazanymi w GPR Gminy Łask na lata 2023-2030 planowanymi podstawowymi przedsięwzięciami nie przewiduje się konieczności wprowadzania zmian w dokumencie Studium.

19.2.2 Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszaru rewitalizacji to:

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w miejscowości Łask (Śródmieście) – Uchwała Nr XXXV/343/13 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 23 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w Łasku (Dz. U. W. Ł. poz. 1270 z dnia 5 marca 2013 r.). W związku z prowadzeniem działań rewitalizacyjnych nie przewiduje się konieczności zmiany wskazanych dokumentów.

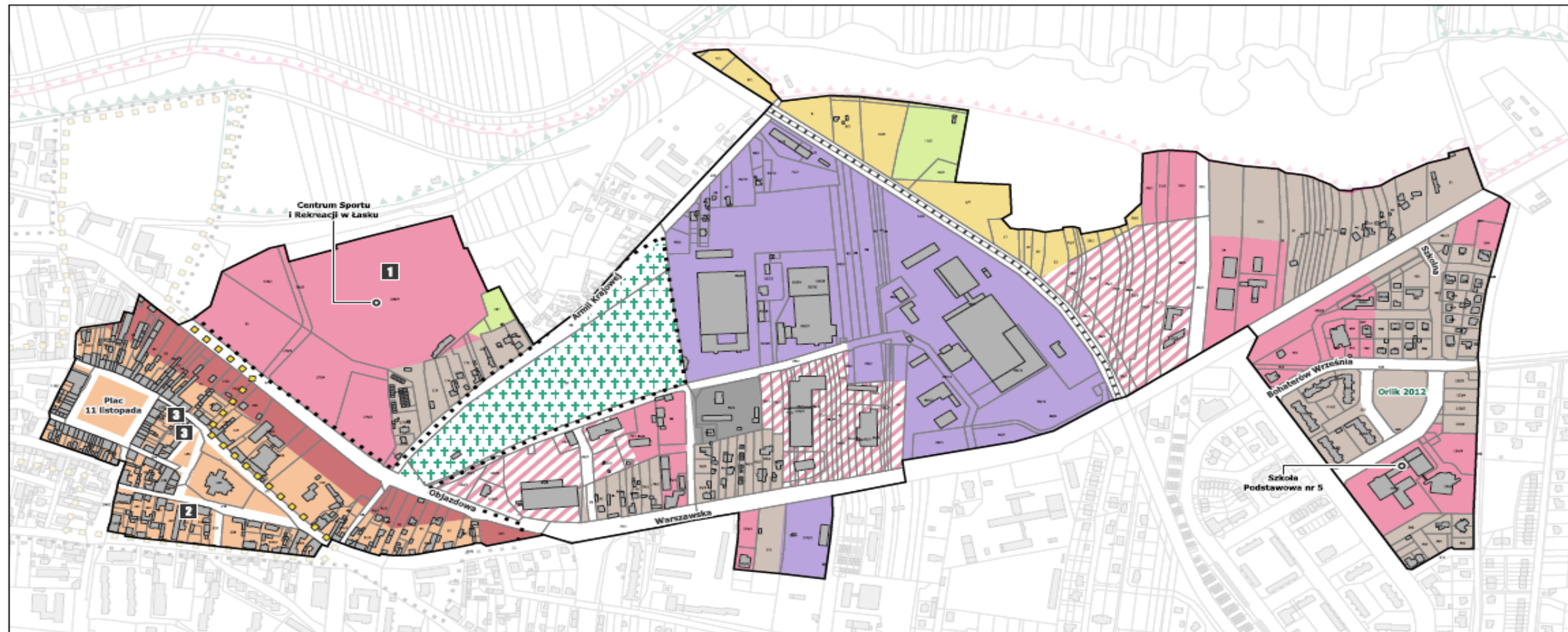
Spis rysunków, tabel i wykresów

<i>Grafika 1 Podział ewidencyjny miasta i gminy Łask</i>	23
<i>Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji w zakresie sfery społecznej</i>	30
<i>Grafika 3 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji</i>	34
<i>Grafika 4 Podobszar rewitalizacji – Miasto Łask bez dzielnicy Kolumna</i>	36
<i>Grafika 5 Podobszar rewitalizacji – dzielnica Kolumna</i>	40
<i>Rysunek 2 Powiązanie GPR i strategii IIT</i>	96
<i>Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych (ewidencyjnych) w ramach programu rewitalizacji</i>	21
<i>Tabela 2 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników</i>	25
<i>Tabela 3 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników</i>	26
<i>Tabela 4 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane</i>	27
<i>Tabela 5 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery</i>	28
<i>Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery</i>	29
<i>Tabela 7 Obszar zdegradowany – powierzchnia i ludność</i>	32
<i>Tabela 8 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych</i>	33
<i>Tabela 9 Problemy społeczne podobszaru Miasto Łask</i>	38
<i>Tabela 10 Problemy w sferach pozaspołecznych podobszaru Miasto Łask</i>	39
<i>Tabela 11 Problemy społeczne podobszaru Kolumna</i>	41
<i>Tabela 12 Problemy w sferach pozaspołecznych podobszaru Kolumna</i>	42
<i>Tabela 13 Zrealizowane projekty komplementarne wobec przedsięwzięć zaproponowanych w GPR</i>	78
<i>Tabela 14 Matryca komplementarności – komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań GPR</i> ..	81
<i>Tabela 15 Indykatywne ramy finansowe</i>	85
<i>Tabela 16 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR</i>	91
<i>Tabela 17 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego</i>	92
<i>Tabela 18 Proponowane wskaźniki monitoringu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych</i>	93
<i>Tabela 19 Harmonogram realizacji GPR</i>	94
<i>Tabela 20 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Łask na lata 2023-2030</i>	97

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Załącznik 1 – mapa pogładowa obszaru rewitalizacji – Miasto Łask (bez dzielnicy Kolumna)

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNICH OBSZARU REWITALIZACJI

PODOBSZAR MIASTO ŁASK

0 100 200 m

skala: 1:5000

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

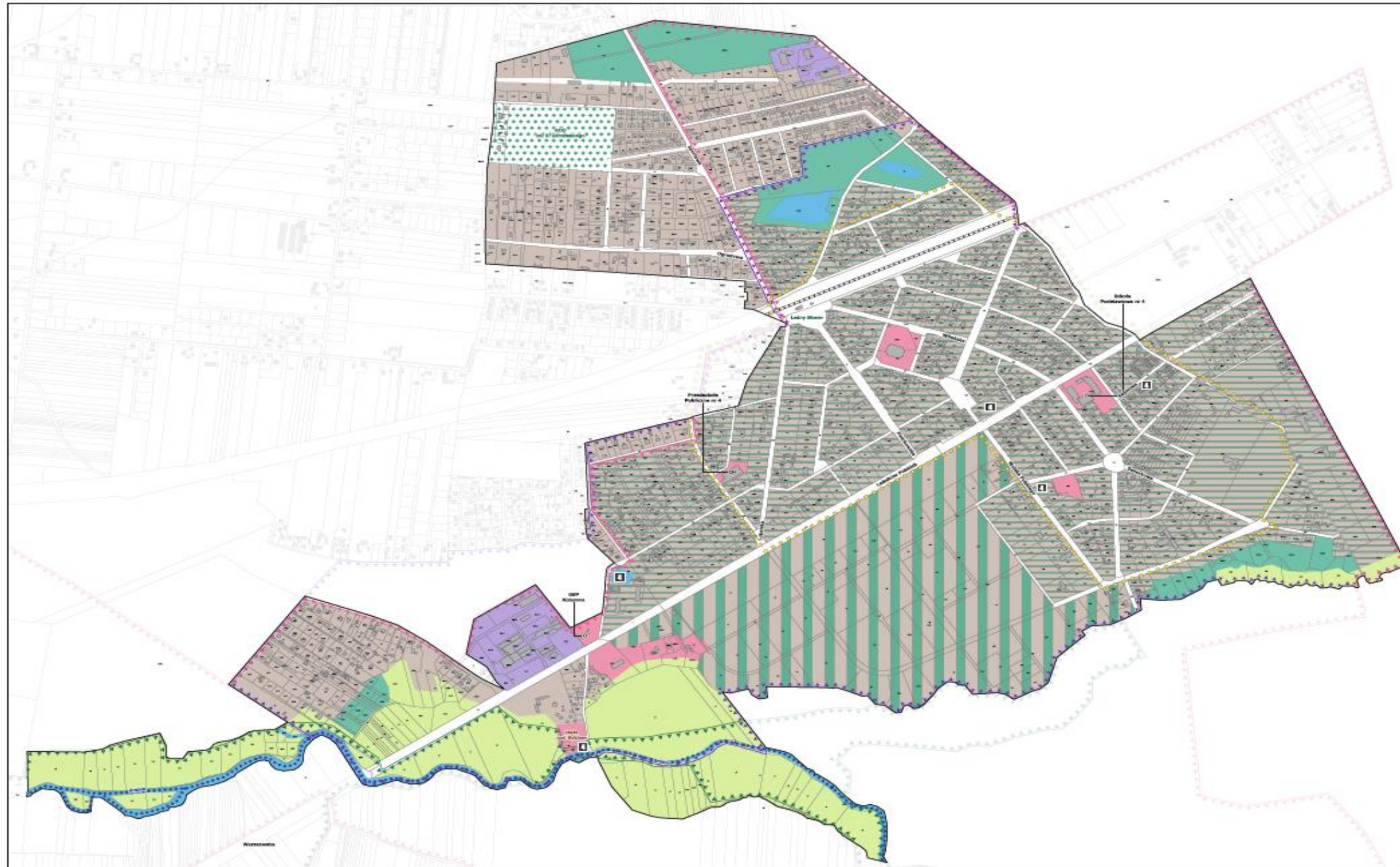
- 1** Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez nadanie nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku
- 2** Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji
- 3** Aktywizacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez podnoszenie atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznej
- 4** Kolumna, współczesne Miasto – Ogród – rewitalizacja obszarów zdegradowanych

- granica obszaru rewitalizacji
- granica działki ewidencyjnej
- budynki
- linia kolejowa
- granica ochrony układu urbanistycznego
- granica ochrony ekspozycji elementów o cechach zabytkowych
- granica zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Dolina Grabli"
- granica zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Kolumna - Las"
- granica obszaru Natura 2000 "Grabia" PLH100021
- użytek ekologiczny

Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łask:

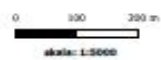
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- strefa możliwej lokalizacji zabudowy mieszkaniowo-usługowej na terenach leśnych
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności na terenach zadrzewionych
- tereny historycznej i wielofunkcyjnej zabudowy śródmieścia
- tereny zabudowy letniskowej i rekreacyjnej
- tereny usługowe
- tereny z możliwością lokalizacji wielopiętrowych obiektów
- tereny zabudowy produkcyjnej, magazynowej oraz produkcyjno-usługowej
- tereny urządzeń gospodarki komunalnej
- tereny cmentarzy istniejących
- tereny ogródków działkowych
- tereny lasów i doleśń
- tereny dolinne wykluczone z zabudowy
- tereny wód

Załącznik 2 – mapa poglądowa obszaru rewitalizacji – Kolumna

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNICH
OBSZARU REWITALIZACJI

PODOBSZAR DZIELNICA KOLUMNA

- granica obszaru rewitalizacji
- granica działki ewidencyjnej
- budynki
- linia kolejowa
- granica ochrony układu urbanistycznego
- granica ochrony składowej elementów o cechach zabytkowych
- granica zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Dolina Gąb" (with tree icon)
- granica zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Kolumna - Las" (with tree icon)
- granica obszaru Natura 2000 "Gąbka" PLH050021 (with tree icon)
- użytki ekologiczne

Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna wg Studium uwarunkowań
i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łask:

- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- strefy mieszkalnej (składowej) zabudowy mieszkaniowo-usługowej na terenach zielonych
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności na terenach zielonych
- tereny historyczne i wielofunkcyjne zabudowy śródmiejskiej
- tereny zabudowy letniskowej i rekreacyjnej
- tereny usługowe
- tereny z możliwością lokalizacji wielopiętrowych obiektów
- tereny zabudowy produkcyjnej, magazynowej oraz produkcyjno-usługowej
- tereny urządzeń gospodarki komunalnej
- tereny oświaty i kulturalnej
- tereny ogólnego użytku publicznego
- tereny lasów i dojazdów
- tereny dolne wykorzystane z zabudowy
- tereny wód

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- Aktywacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez realizację nowej funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku
- Modernizacja Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kołtupek 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji
- Aktywacja społeczna i poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Łask poprzez podniesienie atrakcyjności i funkcjonalności przestrzeni publicznej
- Kolumna, wspólczesne Małe – Ogrod – rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Załącznik 3 - matryca logiczna procesu rewitalizacji

Wizja: Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych w perspektywie roku 2030 obszar rewitalizacji staje się przyjazną przestrzenią dla mieszkańców i turystów. Zrewitalizowane miejsca rekreacji i wypoczynku, prężnie działające instytucje kultury zachęcają użytkowników do regularnej aktywności. Zdegradowana tkanka zabytkowa miasta dzięki działaniom rewitalizacyjnym stała się funkcjonalna, estetyczna i energooszczędna. Wyzwolony potencjał turystyczny wzmacnia lokalną gospodarkę i tworzy atrakcyjne miejsca pracy. Na obszarze rewitalizacji świadczone są profesjonalne usługi publiczne wspierające mieszkańców dając im równe szanse i możliwości.

Wymiar diagnostyczno-koncepcyjny

	Zdiagnozowane problemy	Kierunki działań	Cele rewitalizacji
Sfera społeczno-gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> Niska aktywności społeczna wyrażona niską liczbą organizacji pozarządowych oraz spadkiem liczby czytelników Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia (w tym długotrwałego) Niskiej jakości oferta sportowa, rekreacyjna, wypoczynkowa i kulturalna Mało atrakcyjny rynek pracy nie dający możliwości znalezienia interesującego zatrudnienia lub podnoszenia kompetencji zawodowych Wyludnianie się obszaru w związku z procesami demograficznymi i migracyjnymi Funkcjonowanie grup /osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 	1.1. Działania na rzecz włączenia społecznego i aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.2. Wzmocnienie oferty kulturalnej 1.3. Wzmocnienie oferty sportu, rekreacji i wypoczynku	1. Ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców
Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> Przestarzała i mało funkcjonalna infrastruktura sportu i wypoczynku, Wysoki poziom degradacji budynków (w tym zabytkowych), Mało atrakcyjna, niskiej jakości przestrzeń publiczna 	2.1 Modernizacja, adaptacja i doposażenie obiektów budowlanych 2.2 Uporządkowanie, modernizacja i doposażenie miejsc sportu, rekreacji i wypoczynku 2.3 Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej	2. Poprawa funkcjonalności i nadanie nowych funkcji infrastrukturze na obszarze rewitalizacji w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej
Sfera środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> Okresowe przekroczenia stężenia pyłów zawieszonych P.M 10, P.M 2.5 ze względu na gęstą zabudowę oraz wykorzystywane nisko sprawne źródła ciepła na paliwa stałe 	3.1 Zwiększenie efektywności energetycznej 3.2 Budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców	3. Racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych i przystosowanie do zmian klimatu

Operacyjny poziom interwencji

Wiązki projektowe		Problem, który zostanie rozwiązany	Spodziewane efekty	
Projekt infrastrukturalny	Projekt społeczny			
I	Przebudowa i modernizacja części rekreacyjno - wypoczynkowej Centrum Sportu i Rekreacji w Łasku	Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji zdrowego trybu życia i aktywności ruchowej	Przestarzała i mało funkcjonalna infrastruktura sportu i wypoczynku, Mało atrakcyjna, niskiej jakości przestrzeń publiczna Niskiej jakości oferta sportowa, rekreacyjna, wypoczynkowa i kulturalna Funkcjonowanie grup /osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Wyludnianie się obszaru w związku z procesami demograficznymi i migracyjnymi	Przewiduje się, iż w wyniku realizacji zaplanowanych przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji Łask zwiększy się dostępność funkcjonalnej, estetycznej, dostosowanej do różnych grup użytkowników infrastruktury sportowej i rekreacyjnej. Dodatkowo poprzez uruchomienie różnorodnych wydarzeń i zajęć dostosowanych do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji wykreowana zostanie moda na zdrowszy tryb życia i zmienią się nawyki zdrowotne mieszkańców. Ponadto atrakcyjna przestrzeń sportowo rekreacyjna podniesie walory turystyczne miasta, a także będzie pozytywnie oddziaływać na atrakcyjność osiedleńczą przeciwdziałając zjawiskom migracji i wyludniania się obszaru.

II	Mediateka Łaska – rewitalizacja dawnego budynku Domu Pomocy Społecznej na ul. Kościuszki 14 w Łasku w celu nadania mu nowej funkcji.	Aktywizacja społeczna społeczności lokalnej gminy poprzez podejmowanie działań w zakresie promocji czytelnictwa i aktywności kulturalnej.	Niska aktywności społeczna wyrażona niską liczbą organizacji pozarządowych oraz spadkiem liczby czytelników Niskiej jakości oferta sportowa, rekreacyjna, wypoczynkowa i kulturalna Funkcjonowanie grup /osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych oczekuje się wzrostu aktywności społecznej – w tym w szczególności kulturalnej i obywatelskiej. Dzięki interwencji w postaci nadania nowych funkcji zwiększy się dostępność instytucji kultury, a także wzbogacona o nowe elementy zostanie oferta kulturalna kierowana do różnych grup mieszkańców, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym
III	Rewitalizacja oraz poprawa efektywności energetycznej wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Warszawskiej 2 i 2A, Dąbrowskiego 3/4 w Łasku wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.	Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez promocję postaw proekologicznych	Wysoki poziom degradacji budynków (w tym zabytkowych), Okresowe przekroczenia stężenia pyłów zawieszonych P.M 10, P.M 2.5 ze względu na gęstą zabudowę oraz wykorzystywane nisko sprawne źródła ciepła na paliwa stałe Wyludnianie się obszaru w związku z procesami demograficznymi i migracyjnymi	Prowadzona interwencja w stosunku do komunalnego zasobu mieszkaniowego ma za zadanie podnieść standard życia mieszkańców, przywrócić funkcjonalność budynków oraz dostosować je w zakresie energooszczędności. W wyniku działań oczekuje się wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz redukcji spalania paliw stałych i w efekcie redukcji emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Ponadto zrewitalizowane obiekty przyczynią się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej obszaru.
IV	1. Modernizacja budynku przy ul. Wojska Polskiego 14 2. Modernizacja budynku przy ul. Sejmowej 7 3. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w tym: plaży pod Bykiem na ul. Plażowej, stawu przy ul. Harcerskiej, południowej części Placu Szarych Szeregów.	4. Aktywizacja społeczności lokalnej Przewiduje się realizację zadań polegających na organizowaniu cyklicznych imprez sportowych, kulturalnych, i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i regionalnym w celu przeciągnięcia turystów, przedsiębiorców na terenie gminy. Imprezy mają przyczynić się do promocji gminy. Ponadto mają być formą rozrywki dla turystów, mieszkańców, społeczności lokalnej, przedsiębiorców oraz mają stanowić element aktywizacji i integracji wspólnoty lokalnej. 5. Aktywizacja zawodowa Dopuszcza się realizację przedsięwzięć pobudzających bezrobotnych mieszkańców podobszaru do podjęcia aktywności zawodowej, przede wszystkim poprzez wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych spółdzielni socjalnych. Istotnym dla obszaru jest także podjęcie działań zmierzających do rozwoju zawodowego mieszkańców, chociażby poprzez przedsięwzięcia takie jak inkubator przedsiębiorczości.	Niska aktywności społeczna wyrażona niską liczbą organizacji pozarządowych oraz spadkiem liczby czytelników Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia (w tym długotrwałego) Niskiej jakości oferta sportowa, rekreacyjna, wypoczynkowa i kulturalna Mało atrakcyjny rynek pracy nie dający możliwości znalezienia interesującego zatrudnienia lub podnoszenia kompetencji zawodowych Funkcjonowanie grup /osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Przestarzała i mało funkcjonalna infrastruktura sportu i wypoczynku, Wysoki poziom degradacji budynków (w tym zabytkowych), Mało atrakcyjna, niskiej jakości przestrzeń publiczna	Realizacja zakładanych przedsięwzięć przyczyni się do kompleksowej odnowy dzielnicy Kolumna. Interwencja w zakresie infrastruktury ma za zadanie przywrócić funkcjonalność obiektów, przeciwdziałać postępującej degradacji obiektów zabytkowych a także wzbogacić ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną. Działania społeczne w szczególności skierowane do osób bezrobotnych wraz z rozwojem infrastrukturalnym powinny zaowocować wzrostem aktywności zawodowej. Kompleksowo realizowana oferta wraz z przywróceniem letniskowego charakteru miejscowości pozwoli na wykorzystanie potencjału turystycznego obszaru.

Załącznik 4 – indeks ulic obszaru rewitalizacji

Podobszar Łask								
Ulica	Numer							
11 Listopada	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10	11	12	13	14	15
		16	17	18	19	20	21	22
		23	29	30	31	32	33	34
		35	36	37	38	10A	18A	19A
	24-27	37A	38a					
9 Maja	3	5	7	21	23	25	23a	
Armii Krajowej	2	4	5	7	8	9	11	13
		15	16	17	18	19	20	21
		22	24	26	30	32	34	5A
		5B						
Bohaterów Września	2	3	4	6	11	13	15	
Borowikowa	1	4	5	6	8	9	10	11
Gabriela Narutowicza	2	3						
Jana Kilińskiego	2							
Jarosława Dąbrowskiego	1	2	3	5	1a			
Jodłowa	22	26	34	36				
Juliusza Słowackiego	2	4	6					
Kościelna	2	3	4	5	6	8	10	12
Leszczynowa	1	7						
Marii Konopnickiej	2							
Objazdowa	1	2	3	83				
Podleśna	1	3	4	5	6	7	8	9
		10	11	18	1a			
Przedwiośnie	19							
Przemysłowa	1	3	5	7	8	9	15	17
		21	69	7B				
Stefana Żeromskiego	2	4	6					
Szkolna	1	2	3	6	7	8	9	11
		13	22					
Tadeusza Kościuszki	1	2	3	4	6	7	8	10
		12	14	16	20	22	24	
Warszawska	1	2	3	5	7	9	10	11
		12	13	15	17	19	21	23
		25	27	29	31	33	38	39
		40	41	42	49	53	55	57
		59	61	65	67	69	71	73
		75	79	83	123	131	133	137
		143	145	147	149	151	153	155
		23A	2A	35/37	41a	49a	49b	53B
	57a	61a	71A	7a	81A	81C		
Władysława Stanisława Reymonta	1	2						

Podobszar Kolumna								
Ulica	Numer							
Akacyjowa	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10	12	14	12a	2a	3a
		3b	5a	7A	8A			
Bazarowa	1	2						
Bliska	1	2	3	2a				
Błękitna	1	2	3	4	5	7	9	11
		13	15	17	19	11a	17a	19a
		9a						
Bracka	1	2	3	5	6	7	8	9
		10	11	13	15	17	19	21
		13a	15a	19a	1a	8a		
Brzeźna	1	2	3	4	5	7	2a	3a
		3b	3B	5a	5B			
Brzoskwińowa	2	3	4	5	6	7	8	9
		10	11	12	13	14	15	16
		17	18	19				
Cicha	1	2	3	4	5	7	9	5a
		7A						
Dolna	1	2	4	16a				
Gdańska	1	2	3	4	5	7	8	9
		10	12	14	15	16	17	18
		19	21	22	23	24	25	26
		13-11	14a	2a	3a	4a	5A	7a
		8a	9a					
Graniczna	3	5	7	10	11	12	13	15
		17	10A	13a	5a			
Grzybowa	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10	12	14	10a	3a	5a
		6a	7a					
Harcerska	2	4						
Iglasta	2	3	4	5	6	7	8	9
		6a						
Ignacego Krasickiego	1	3	5	7				
Jagodowa	2	4	5	8	10	18	19	20
		21	22					
Jaśminowa	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	2a	4b	5a	6b		
Juliana Tuwima	2	4	6	8	10	12	14	16
		18	20	22	24	14a	16A	18A
		22A	26a	2a	2b	2C	2d	4a
		4B						
Katowicka	3	4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15		
Klonowa	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10	3a	6a	8a		
Kolonijna	1	2	3	4	5	6	8	10
		12	4a	8a				
Komuny Paryskiej	2	4	5	6	7	8	9	10
		12	13	14	15	16	17	18
		19	20	21	23	27	29	1-3
		6/8	12a	29a				

Podobszar Kolumna								
Krakowska	1	2	4	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	16	3-5	11a
		12a						
Kresowa	2	4	6	7	8	10	12	14
		16	20	22	24	26	28	30
		32	10A	10b	10c	10D	10e	10F
		10g	10i	10J	12A	12B	12c	24a
		26A	2A	2B	4A	4B	4E	6A
		6B	6C	6d	6F	6G	6i	6J
		8A						
Księdza Klemensa Malinowskiego	1	2	4	1A				
Leśna	3	6						
Leśników Polskich	2	3	4	5	6	7	8	9
		10	11	13	15	17	19	20
		21	22	23	24	25	26	27
		29	30	31	32	33	34	35
		37	39	40	41	43	44	45
		48	49	50	51	52	53	55
		57	63	19a	24a	25a	26A	2a
		44C	47a	49A	65G	65K	6a	
Letnia	2	3	4	6	7	8	9	10
		11	12	13	19	21	23	13a
		15-17	2a	9A				
Lipowa	1							
Lubelska	1	2	3	5	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	18
		19	20	21	22	23	24	25
		26	27	29	4-6	12A	18a	1a
		23a	26a	5a	5b	7a		
Ludowa	2	3	4	5	6	3a	4A	
Łanowa	1	2	3	4	5	7	8	9
		10	11	12	14	14a	2a	2b
		2c	2d	5a	9A	9B		
Łączna	1	2	4	6	8	2a	2b	
Mikołaja Kopernika	1	2	3	4	6	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17
		19	12a	8a	9a	9b	9c	
Miła	1	3	4	5	6	7	8	9
		10	11	12	13	15	17	18
		21	22	23	19a	19b	6a	
Mokra	2	4						
Nowobrackska	1	2	3	4	5	6	7	9
		2a	2b	4a	5a	6a		
Obwodowa	1	2						
Ogrodowa	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10	11	13	14	15	16
		17	18	19	20	21	22	24
		26	28	30	11A	14a	17A	19A
		1a	1b	1c	1D	1e	20a	24a
		24b	2a	2b	9A	9B	9D	
Ostatnia	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	11	13	2a	5a	6a	6b
		7A	9A					

Podobszar Kolumna								
Piaskowa	1	2 12 16-18	4 14 1a	5 20 1C	7 22 20a	8 24 22a	9 26 7a	10 10a
Piekarnicza	1	2 2A	3	5	7	9	11	13
Piękna	1	2 10 22	4 11 1A	5 12 4A	6 13 5a	7 14 7a	8 16	9 18
Piotrkowska	2	3 14 23	7 15 24	9 17 25	10 18 26	11 20 27	12 21 31	13 22 4/8
Plażowa	1	2 10	3 5/3	4 2a	5 3A	6 3b	8 3C	9
Pogodna	1	4	6	8	10	12	14	
Przedwiośnie	1	2 9	3 11	4	5	6	7	8
Romualda Traugutta	1	2 18 27 35 42 49 56	4 19 28 36 43 50 57	12 20 29 37 44 51	13 21 30 38 45 52	15 23 31 39 46 53	16 24 32 40 47 54	17 25 33 41 48 55
Różana	2	3 13	4 15	5 17	6 19	7 6a	9	11
Sadowa	1	2 14	4 16	5	6	8	11	12
Sandomierska	2	4	7	2a	2b			
Sejmowa	1	4 8/1 5/3 3/5 13/6 11a	6 10/1 8/3 5/5 3/7	7 13/1 10/3 8/5 5/7	9 8/2 13/3 10/5 8/7	11 10/2 8/4 13/5 10/7	3/1 13/2 10/4 8/6 8/8	5/1 3/3 13/4 10/6 10/8
Sosnowa	1	2 10 26	3 11 20/22	4 12 3A	5 14 7a	6 15	7 16	8 18
Sowia	3	7						
Spacerowa	1	2 14	4 16	6 2a	7 3a	8 4a	10 5a	12 7a
Spokojna	3	4	5	6	7	8	11	
Sportowa	1	2 9 16 25 1c	3 10 17 26 20a	4 11 18 28 7a	5 12 19 11a	6 13 20 18a	7 14 22 19A	8 15 24 1a
Swojska	1	3 11	4 13	5 22	6 4A	7	9	10
Szarych Szeregów	1	2 9	3 1a	4 5a	5 6a	6 6B	7	8
Szyszkowa	1	2 4a	3	4	5	6	7	8
Śląska	2	3	5/7					
Światowida	1	4	5	3a				

Podobszar Kolumna								
Świerkowa	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10	11	13	16	18	20
		10a	1a	2a	3a	4a	5a	6a
		7a	8a					
Torowa	4	6	8	10	11	12	13	14
		15	16	17	18	19	20	21
		22	23	24	25	26	28	30
		16a	16b	18a	18b	1d	20a	22a
		6a	8a					
Toruńska	1	2	4	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17
		18	19	21	23	25	12a	14a
		15a	16a	17a	18a	19a	21a	
Wakacyjna	2	6	8	14	2a			
Wczasowa	1	2	3	6	7	8	9	14
		8a	8b	9A				
Wierzbowa	2	3	5	7	9	11	13	
Wileńska	1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10	11	12	13	14	15
		17	18	19	21	22	23	25
		27	21a	27a	3A	5a	7a	
Władysława Jagiełły	1	2	3	4	5	6	8	10
		12	2a	6a				
Wojska Polskiego	2	3	4	5	6	7	9	11
		12	13	14	16	18	19	20
		21	22	23	24	26	28	29
		31	8-10	20a	24a	25/27	2a	4a
Wrzosowa	1	2	3	5	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17
		18	19	20	21	22	24	26
		30	32	34	35	36	38	40
		42	44	46	48	4/6	10a	12a
		5a	7a	9a				
Wysoka	2	3	4	5	6	7	8	9
		10	11	12	3a	4a	4b	7a
		8a						
Zagajnikowa	1	3	4	5	6	7	8	9
		10	11	12	13	1B	3a	4a
		6a	6b					
Zakopiańska	2	4	6	8	10	12	14	16
		18	14a					